

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Διπλωματική Εργασία

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

**ΕΙΡΗΝΗ ΣΟΥΡΟΥΠΠΗ
20040101111**

**Επιβλέποντες καθηγητές:
ΖΟΠΟΥΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ**

Ευχαριστίες

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Ζοπουνίδη Κωνσταντίνο καθώς και τον υποψήφιο διδάκτορα Δημήτρη Νίκλη για την σωστή καθοδήγηση και την αμέριστη υποστήριξη τους καθ'όλη την διάρκεια διεκπεραίωσης της εργασίας μου.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στις κυπριακές τράπεζες για της πληροφορίες που μου παρείχαν.

Τέλος, οφείλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου για την ηθική και υλική υποστήριξη που μου παρείχαν και τους φίλους μου για την ηθική τους συμπαράσταση.

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1.....	4
1.1 Το Τραπεζικό Σύστημα.....	4
1.2 Τα τραπεζικά ιδρύματα και ο ρόλος τους στο γενικό οικονομικό σύστημα της χώρας.....	4
1.3 Οι Λειτουργίες των Τραπεζικών Ιδρυμάτων.....	5
1.4 Η Διαμεσολάβηση	5
1.5 Ατέλεια αγορών.....	7
1.6 Χρονικός μετασχηματισμός της ρευστότητας.....	8
1.7 Διεθνής οικονομική κρίση	9
1.8 Η παγκόσμια οικονομική ύφεση του 1929.....	11
1.9 Ομοιότητες και διαφορές της σημερινής κρίσης με τη κρίση του 1929.....	11
Κεφάλαιο 2.....	13
2,1 Το κυπριακό τραπεζικό σύστημα.....	13
2.2 Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στηπερίπτωση της Κύπρου.....	13
2.3 Κεντρική τράπεζα της Κύπρου.....	16
Κεφάλαιο 3	21
3.1 Αξιολόγηση των τραπεζικών ιδρυμάτων.....	21
3.2 Τραπεζικές οικονομικές καταστάσεις.....	29
3.3 Τραπεζικοί δείκτες.....	29
3.4 Εισαγωγή στην πολυκριτήρια ανάλυση αποφάσεων.....	31
3.5 Εφαρμογή της μεθόδου PROMETHEE στην αξιολόγηση τραπεζικών ιδρυμάτων.....	32
Κεφάλαιο 4.....	32
4.Προτεινόμενη μεθοδολογία.....	32
4.1Εισαγωγή.....	32
4.2 Προτεινόμενη μεθοδολογία.....	32
4.3 Συλλογή και ανάλυση χρηματοοικονομικών δεδομένων και υπολογισμός αριθμοδεικτών.....	32
4.4 Πολυκριτήρια μέθοδος PROMETHEE.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	39
5.1Ανάλυση τραπεζικών βάσει αριθμοδεικτών και πολυκριτήριας μεθόδουPromethee.....	39
5.2 Δείκτες Κερδοφορίας.....	39
5.3 Δείκτες Αποτελεσματικότητας και Παραγωγικότητας.....	41
5.4 Δείκτες Ρευστότητας.....	43
5.5 Δείκτες Φερεγγυότητας-Κεφαλαιακή Επάρκεια.....	46
5.6 Κατάταξηβάσει της πολυκριτήριας μεθόδου promethee.....	48
Κεφάλαι 6.....	50
Συμπεράσματα.....	50
Βιβλιογραφία.....	51

Κεφάλαιο 1

1.1 Το Τραπεζικό Σύστημα

Οι τράπεζες αποτελούν τον πυρήνα του χρηματοοικονομικού συστήματος μιας χώρας. Είναι ένας από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας, αφού από εκεί ξεκινούν και φυσικά καταλήγουν όλες οι ροές αγαθών, υπηρεσιών κεφαλαίων καθώς και άλλων οικονομικών κατά κύριο λόγο δραστηριοτήτων.

Επομένως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα βοηθούν στην ανάπτυξη μιας χώρας, στη διαμόρφωση της οικονομικής της κατάστασης διάμεσου των καταθέσεων διαφόρων μονάδων, διαμέσου του δανεισμού κεφαλαίων, αλλά και των επενδυτικών δραστηριοτήτων σε ιδιώτες, επιχειρήσεις και κυβερνήσεις καθώς και οποιασδήποτε άλλης εκ των βασικών οικονομικών λειτουργιών και γενικά εκ των υπηρεσιών που έχει τη δυνατότητα να παρέχει μια τράπεζα στους πελάτες της. Με άλλα λόγια το τραπεζικό σύστημα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την οικονομία μιας χώρας.

Τα τραπεζικά ιδρύματα αποτελούν τον κύριο χρηματοοικονομικό οργανισμό σε κάθε οικονομία. Δέχονται καταθέσεις από διάφορες μονάδες και διαθέτουν κεφάλαια μέσω του δανεισμού και των επενδυτικών δραστηριοτήτων στους ιδιώτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις. Συνεπώς, διευκολύνουν τη ροή των αγαθών και υπηρεσιών από τους παραγωγούς προς τους καταναλωτές, καθώς και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της κυβέρνησης. Με αυτό τον τρόπο συμβάλουν στη διαδικασία ανάπτυξης μιας χώρας, ενώ αποτελούν και μέσα εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής. Το τραπεζικό σύστημα κατέχει πολύ σημαντικό ρόλο στη λειτουργία της οικονομίας μιας χώρας.

1.2 Τα τραπεζικά ιδρύματα και ο ρόλος τους στο γενικό οικονομικό σύστημα της χώρας.

Η διάρθρωση και η λειτουργία ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι αρκετά πολύπλοκη. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελεί χωρίς αμφιβολία ένα από τους σημαντικότερους παράγοντες των οικονομιών των χωρών έχοντας σαν βασικό στοιχείο του το τραπεζικό σύστημα. Ένα τραπεζικό σύστημα απαρτίζεται από την κεντρική τράπεζα, τις εμπορικές τράπεζες και τους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς.

Οι τρεις βασικοί ρόλοι της κεντρικής τράπεζας είναι ότι:

- έχει το αποκλειστικό δικαίωμα έκδοσης του εθνικού νομίσματος
- έχει την υποχρέωση να ασκεί την κατάλληλη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική που εξασφαλίζει την σταθερότητα των τιμών στην οικονομία
- να ελέγχει την εύρυθμη λειτουργία της τραπεζικής αγοράς, την φερεγγυότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων και εγγυάται τις καταθέσεις των πολιτών.

Οι εμπορικές τράπεζες είναι οργανισμοί οι οποίοι ασχολούνται με όλες τις τραπεζικές εργασίες διαμεσολαβώντας μεταξύ πλεονασματικών και ελλειμματικών μονάδων. Τέλος, οι ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί διαθέτουν άδεια για την διεξαγωγή περιορισμένων τραπεζικών εργασιών, όπως για παράδειγμα εξειδικεύονται στη στεγαστική και κτηματική πίστη, στη μακροχρηματοδότηση μακροπρόθεσμων επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου ή στην αγροτική πίστη.

1.3 Οι Λειτουργίες των Τραπεζικών Ιδρυμάτων

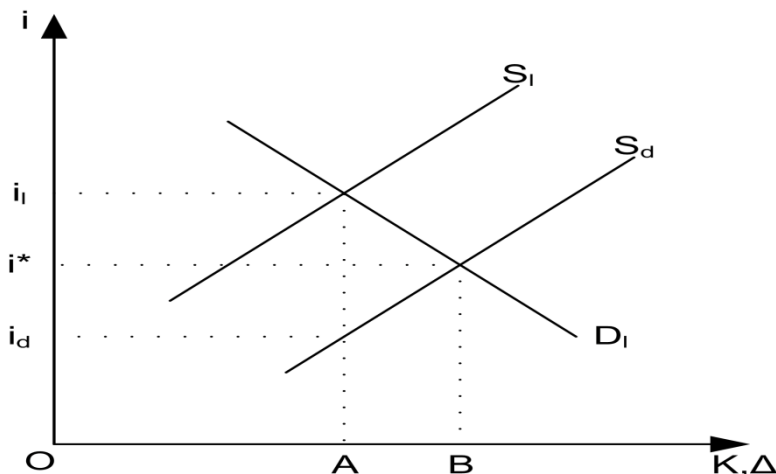
Ο παραδοσιακός ρόλος των χρηματοοικονομικών οργανισμών είναι η διαμεσολάβηση ανάμεσα στις ελλειμματικές και πλεονασματικές μονάδες. Έτσι, ο αντίστοιχος ρόλος των τραπεζών είναι αυτός του διαμεσολαβητή από τα νοικοκυριά (πλεονασματικές μονάδες) προς τις επιχειρήσεις (ελλειμματικές μονάδες). Επομένως τα τραπεζικά ιδρύματα διαχειρίζονται το παθητικό τους μέσω της χορήγησης δανείων και έτσι δημιουργούν το ενεργητικό τους .

1.4 Η Διαμεσολάβηση

Για να παρουσιάσουμε την παραδοσιακή λειτουργία διαμεσολάβησης της τράπεζας, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί η διαγραμματική ανάλυση μιας αγοράς δανειακών κεφαλαίων. Στον κατακόρυφο άξονα του σχήματος 1.1 βρίσκονται οι τιμές του επιτοκίου (i), ενώ στον οριζόντιο άξονα ο όγκος αποταμιεύσεων (K) και δανείων (Δ). Επίσης θεωρείται ότι τα επιτόκια είναι εξωγενής παράγοντας που καθορίζεται μέσω κυβερνητικών ρυθμίσεων ή ενδεχομένως από τις διεθνείς αγορές.

Στη περίπτωση αυτή η τράπεζα αντιμετωπίζει μια καμπύλη προσφοράς καταθέσεων (S_d) και μια καμπύλη προσφοράς δανείων (S_l) με ανοδική κλίση. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα θα δέχεται περισσότερες καταθέσεις και θα χορηγεί περισσότερα δάνεια όσο μεγαλύτερο είναι το ύψος των επιτοκίων.

Η καμπύλη D_l αναπαριστά την απαίτηση για δάνεια σε κάθε επίπεδο επιτοκίου η οποία πέφτει καθώς αυξάνονται τα επιτόκια.

Σχήμα: 1.1

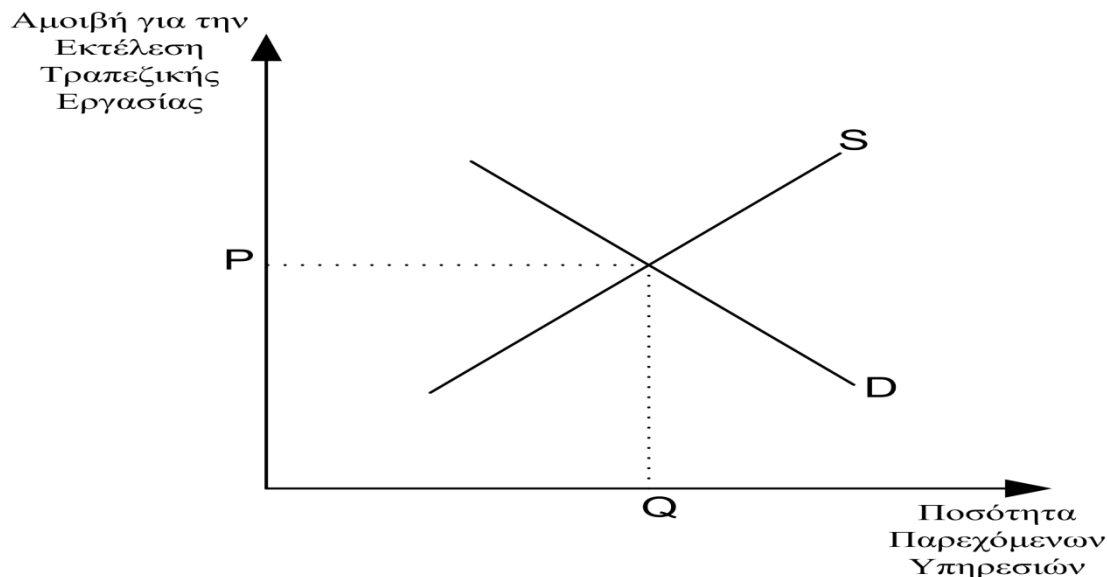
Στην κατάσταση ισορροπίας η τράπεζα πληρώνει ένα επιτόκιο καταθέσεων i_d και χρεώνει ένα δάνειο με τιμή επιτοκίου i_i .

Ο όγκος των καταθέσεων και των χορηγήσεων είναι ΟΑ. Το περιθώριο κέρδους (spread) της τράπεζας είναι ίσο με $i_i - i_d$ και πρέπει να καλύπτει το λειτουργικό κόστος, το κόστος κεφαλαίου, τα επασφάλιστρα κινδύνου που επιβαρύνουν τα δάνεια και τις πληρωμές των φόρων. Υπό μια έννοια, το περιθώριο ($i_i - i_d$) αντιπροσωπεύει το συνολικό κόστος που πληρώνει η κοινωνία για τις διαμεσολαβητικές υπηρεσίες των τραπεζών.

Αυτονόητο είναι ότι το περιθώριο κέρδους μειώνεται όσο αυξάνεται ο ανταγωνισμός στη χορήγηση δανείων.

Εάν δεν υπήρχε κόστος διαμεσολάβησης, το επιτόκιο ισορροπίας της αγοράς θα ήταν i^* . Συνεπώς ο όγκος των καταθέσεων και των χορηγήσεων θα αυξανόταν σε ΟΒ. Ακόμη και εάν δεν υπήρχαν τράπεζες θα υπήρχε κόστος διαμεσολάβησης, και θα ήταν υψηλότερο. Άρα αν δεν υπήρχαν τράπεζες, ο υποψήφιος δανειστής θα έπρεπε να εκτιμήσει ο ίδιος τον πιστωτικό κίνδυνο για κάθε υποψήφιο δανειολήπτη και να προβεί σε τιμολόγηση τόσο του επισφάλιστρου κινδύνου όσο και της υπηρεσίας αξιολόγησης του κινδύνου που προσέφερε. Επομένως, το κόστος για να έρθουν σε επαφή οι ελλειμματικές με τις πλεονασματικές οικονομικές μονάδες θα ήταν αρκετά υψηλό. Η ύπαρξη του τραπεζικού συστήματος συντελεί στη μείωση του κόστους διαμεσολάβησης.

Η διαγραμματική παρουσίαση του απλού υποδείγματος της αντιπροσωπευτικής τράπεζας (σχήμα 1.2) δεν περιλαμβάνει άλλες τραπεζικές δραστηριότητες που εκτελεί μια σύγχρονη τράπεζα, όπως είναι οι εργασίες εκτός ισολογισμού και τα έσοδα από προμήθειες (π.χ. πράξεις συναλλάγματος, άνοιγμα θυρίδας). Στηριζόμενοι στο ότι μια τράπεζα μπορεί να προσφέρει αυτές τις υπηρεσίες με πολύ χαμηλότερο κόστος από ότι εάν οι οικονομικές μονάδες ερχόταν σε συμφωνίες από μόνες τους, υπάρχει λόγος ύπαρξης της τράπεζας. Αυτονόητο είναι ότι οι τράπεζες θα προσφέρουν αυτές τις υπηρεσίες μόνο στο βαθμό που είναι επικερδείς γι' αυτές. Στο σχήμα 1.2 το σημείο τομής της καμπύλης προσφοράς με την καμπύλη ζήτησης αντιπροσωπεύει την ισορροπία σε αυτήν την αγορά (ποσότητα Q και τιμή P) των αμειβόμενων τραπεζικών εργασιών.

Σχήμα :1.2

Οι πηγές κερδοφορίας των τραπεζών ταξινομούνται στις ακόλουθες κατηγορίες: (α) τη διαφορά μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων, (β) τις πάσης φύσεως προμήθειες, (γ) τα κεφαλαιακά κέρδη από τη διαπραγμάτευση χρεογράφων και (δ) την είσπραξη αμοιβής από την παροχή χρηματοοικονομικών συμβουλών.

1.5 Ατέλεια αγορών

Η ύπαρξη υψηλού κόστους απόκτησης πληροφόρησης υποδηλώνει την αναγκαιότητα του διαμεσολαβητικού ρόλου των τραπεζών. Οι κατηγορίες που χωρίζεται το κόστος διερεύνησης είναι:

- το κόστος διερεύνησης που υπάρχει σε κάθε περίπτωση συμβολαίου. Με άλλα λόγια τα αντισυμβαλλόμενα μέρη υποχρεούνται να ερευνήσουν, να αποκτήσουν την αναγκαία πληροφόρηση και στη συνέχεια να συναντηθούν και να διαπραγματευτούν μεταξύ τους. Ευνόητο είναι ότι το κόστος διερεύνησης είναι υψηλότερο για τον ατομικό επενδυτή από ότι για την τράπεζα, όταν το συμβόλαιο συνιστά το αποτέλεσμα διαπραγμάτευσης για την χορήγηση ενός δανείου.
- το κόστος επιβεβαίωσης των πληροφοριών που παρέχονται από τον υποψήφιο δανειολήπτη.
- το κόστος παρακολούθησης της αποπληρωμής του δανείου
- τέλος το κόστος ανάκτησης του δανείου. Στην περίπτωση που ένα δάνειο μετά από ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δεν εξοφλείται αποτελεί επισφαλή απαίτηση. Στην προκειμένη περίπτωση θα πρέπει ο δανειστής να ακολουθήσει ενέργειες που συνιστούν την επαναδιαπραγμάτευση των όρων του δανείου ή να προβεί μέσω νομικών διαδικασιών στη διεκδίκηση των καθυστερούμενων εσόδων.

Η ύπαρξη των τραπεζών είναι απαραίτητη αφού η κάθε τράπεζα μέσω του διαμεσολαβητικού της ρόλου δίνει τη δυνατότητα στους φυσικούς δανειστές

(αποταμιευτές) να χορηγούν δάνεια με το κόστος απόκτησης της πληροφορίας να είναι πολύ μικρό σε σύγκριση με το κόστος που θα επωμίζονταν αν αποφάσιζαν να διαπραγματευθούν άμεσα με τους υποψήφιους δανειολήπτες. Το υψηλό κόστος απόκτησης της πληροφορίας καθώς και το κόστος που διακρίνει τη διενέργεια των συναλλαγών συντελούν στο να είναι οι χρηματοοικονομικές αγορές ατελείς.

Μεταξύ του δανειστή και του δανειολήπτη υπάρχει μια ασυμμετρία πληροφόρησης η οποία δημιουργεί κάποια προβλήματα, το πρόβλημα της δυσμενούς επιλογής καθώς και το πρόβλημα του ηθικού κινδύνου. Ο δανειζόμενος διαθέτει περισσότερη και καλύτερης ποιότητας πληροφόρηση σχετικά με την ικανότητα του να αποπληρώσει το δάνειο σε σύγκριση με το δανειστή.

Το πρόβλημα της δυσμενούς επιλογής παρουσιάζεται προτού η συναλλαγή συμβεί. Οι τράπεζες κατά τη χορήγηση των δανείων αξιολογούν τον πιστωτικό κίνδυνο. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις τους για τη φερεγγυότητα του κάθε υποψήφιου δανειολήπτη διαμορφώνουν το επιτόκιο. Από ένα ύψος επιτοκίου και άνω, η επιβάρυνση γίνεται απαγορευτική για την πλειοψηφία των δανειζόμενων. Οι τράπεζες γίνονται ιδιαίτερα επιφυλακτικές για τους δανειζόμενους που αποδέχονται αρκετά υψηλές επιβαρύνσεις. Τελικά όμως απορρίπτουν τις δανειοδοτήσεις πάνω από ένα ύψος επιτοκίου. Με αποτέλεσμα η προσπάθεια περιορισμού επισφαλών απαιτήσεων έχει σαν συνέπεια να μη χρηματοδοτηθούν επενδύσεις με υψηλή αποδοτικότητα.

Αντιθέτως όταν η συναλλαγή έχει πραγματοποιηθεί παρουσιάζεται το πρόβλημα του ηθικού κινδύνου. Είναι η περίπτωση που ο δανειζόμενος εμπλέκεται με επενδυτικά προγράμματα ή σχετίζεται με οικονομικές δραστηριότητες που είναι ανεπιθύμητες με βάση τη συνάρτηση ευημερίας του δανειστή, αφού καθιστούν λιγότερη πιθανή την αποπληρωμή του δανείου. Όταν οι δανειζόμενοι λάβουν το δάνειο, έχουν περισσότερα κίνητρα να αναμειχθούν με δραστηριότητες υψηλού κινδύνου και η αιτία είναι ότι ουσιαστικά δεν διακινδυνεύουν δικά τους χρήματα. Συνεπώς, ο ηθικός κίνδυνος μειώνει τη πιθανότητα αποπληρωμής των δανείων, αποθαρρύνοντας με αυτό τον τρόπο την πιστωτική επέκταση των τραπεζών.

1.6 Χρονικός μετασχηματισμός της ρευστότητας

Οι τράπεζες μετασχηματίζουν το πιστωτικό τους χαρτοφυλάκιο σε ένα χαρτοφυλάκιο καταθέσεων . Οι διαφορές που προκύπτουν στις προτιμήσεις ρευστότητας μεταξύ των δανειζόμενων και των αποταμιευτών , είναι ένας από τους λόγους που δείχνει την σπουδαιότητα ύπαρξης των τραπεζών. Στην ουσία, οι τράπεζες μετατρέπουν «απαιτήσεις» χαμηλού βαθμού ρευστότητας σε «υποχρεώσεις» υψηλού βαθμού ρευστότητας. Με αποτέλεσμα οι επιχειρηματικές μονάδες δανείζονται κεφάλαια, τα οποία αποπληρώνουν βασισμένες στις

αναμενόμενες αποδόσεις των επενδυτικών σχεδίων που χρηματοδότησαν μέσω των δανείων. Οι εν λόγω αποδόσεις όμως πραγματοποιούνται μετά από αρκετά χρόνια από την υλοποίηση της επένδυσης. Ωστόσο, οι αποταμιευτές που ουσιαστικά δανείζουν τα κεφάλαια τους έχουν αποστασιοποιηθεί από την τρέχουσα κατανάλωση. Ολοφάνερο είναι βέβαια ότι κάποια μη αναμενόμενα γεγονότα μπορούν να μεταβάλλουν τόσο τη πλευρά των δανειστών όσο και των δανειζόμενων. Ο ρόλος των τραπεζών είναι να συνδυάσουν ένα μεγάλο αριθμό δανειζομένων και αποταμιευτών, έτσι ώστε να εξασφαλίζουν την απαραίτητη ρευστότητα και να ικανοποιούνται και οι δυο πλευρές. Έτσι μέσω του τραπεζικού συστήματος και με τις κατάλληλες συνθήκες ρευστότητας στους πελάτες μπορούν να προσφέρουν μια σωστή οικονομία στη χώρα.

Έλεγχος μέσω εκπροσώπων

Σε κάθε συμβόλαιο μεταξύ δανειστών και δανειζόμενων οι δανειζόμενοι πρέπει να υπόκεινται σε έλεγχο που θα πιστοποιεί την ικανότητα αποπληρωμής του δανείου. Είναι μια αρκετά δαπανηρή δραστηριότητα.

Στην πραγματικότητα, οι αποταμιευτές μεταβιβάζουν τον ελεγκτικό τους ρόλο στις τράπεζες, οι οποίες έχουν δύο συγκριτικά πλεονεκτήματα: την ύπαρξη οικονομιών κλίμακας στην ελεγκτική δραστηριότητα, και την ικανότητα να μειώνουν το κόστος της ελεγκτικής δραστηριότητας μέσω της διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου τους.

1.7 Διεθνής οικονομική κρίση

Το θέμα ήταν και παραμένει επίκαιρο εδώ και καιρό. Πρόκειται για την διεθνή χρηματοοικονομική κρίση. Ένα πρόβλημα που εμφανίσθηκε ξαφνικά και απροσδόκητα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, αρχικά ως μια συνηθισμένη περίπτωση, από τις πολλές, που αντιμετωπίζει κατά καιρούς το σύστημα της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς, με επίκεντρο αδιασφάλιστα ή ανεπαρκώς ασφαλισμένα δάνεια που παρέχονταν από χρηματοοικονομικά ιδρύματα της εν λόγω χώρας.

Είναι γεγονός ότι κανένας, ούτε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ούτε αλλού, δεν μίλησε για πρόβλημα σοβαρό που θα προσλάμβανε με την πάροδο του χρόνου διαστάσεις κρίσης, ή ακόμη και ύφεσης, και θα οδηγούσε την παγκόσμια οικονομία στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Και, το χειρότερο, ούτε οι Αμερικανοί δεν ήταν ούτε είναι, ακόμη και τώρα, σε θέση να δώσουν ικανοποιητική πληροφόρηση σχετικά με το μέγεθος του προβλήματος.

Έχουν, βέβαια, έκτοτε, αναληφθεί, ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, σειρά ενεργειών και ανακοινωθεί σειρά μέτρων, τα οποία στόχευαν και στοχεύουν στην αντιμετώπιση της κατάστασης, η οποία, με την πάροδο του χρόνου, προσλαμβάνει δραματικές διαστάσεις, με ανάλογες επιπτώσεις στις οικονομίες των χωρών και στο βιοτικό επίπεδο των πολιτών. Η Βόρεια Αμερική και η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ρωσία και η

Κίνα, η Ιαπωνία και η Ινδία, η Βραζιλία και η Αργεντινή, το Μεξικό και η Νότια Κορέα, όλες οι χώρες του πλανήτη ταλανίζονται και κλυδωνίζονται από την πρωτοφανή αυτή κρίση, την χειρότερη μετά από εκείνη του μεγάλου κραχ του 1929.

Αναποτελεσματικά ή μη τελεσφόρα έχουν αποδειχθεί τα μέχρι τώρα ληφθέντα μέτρα, αφού δεν μπόρεσαν να αναχαιτίσουν την κατολίσθηση της διεθνούς οικονομίας και να πυροδοτήσουν την ανάκαμψη. Η κρίση φαίνεται να έχει πολύ βαθύτερα αίτια και πολύ πιο μεγάλες διαστάσεις από ότι είχε αρχικά υπολογισθεί. Η μόνη εναπομείνασα πλέον ελπίδα εστιάζεται στην ενδεχόμενη να αναληφθεί, με στοιχειώδη έστω συντονισμό, διεθνή κοινή δράση αφού έχει πια συνειδητοποιηθεί ότι, χωρίς υπερεθνική συνεργασία και διεθνική ενεργοποίηση, η επιμόλυνση των εθνικών οικονομιών θα συνεχισθεί με απρόβλεπτες διαστάσεις και συνέπειες.

Αχίλλειος πτέρνα της όλης προσπάθειας εξακολουθούν να είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, οι οποίες φέρουν και την κύρια, αν όχι την αποκλειστική ευθύνη για την οικονομική τραγωδία που βιώνει σήμερα η ανθρωπότητα.

Γιατί, πέραν από την ευθύνη για την πρωτογενή δημιουργία του προβλήματος με τα ευφάνταστα τοξικά προϊόντα της αρρύθμιστης χρηματο-οικονομίας και της ανεποπτευόμενης ασυδοσίας, οι αρμόδιες αρχές της εν λόγω χώρας εξακολουθούν να παραπαίουν, να αμφιταλαντεύονται και να αδρανούν. Το πολυδιαφημισμένο σχέδιο σωτηρίας Πόσον των 700 δισεκατομμυρίων δολαρίων εγκρίθηκε μετά από περιπετειώδεις μεταλλάξεις για να ανακοινωθεί και πάλιν, μετά από τρεις σχεδόν μήνες, ότι θα υποστεί διαφοροποίηση στην έμπρακτη εφαρμογή του, η οποία δεν έχει ακόμη ουσιαστικά αρχίσει.

Παρά ταύτα φαίνεται ότι η διεθνής κοινότητα θέλει να ελέγξει την κατάσταση. Πότε και σε ποιο βαθμό και, ακόμη, πότε θα αρχίσει η ανάκαμψη είναι οπωσδήποτε παρακινδυνευμένο να προβλεφθεί. Ήδη οι οποιεσδήποτε ελπίδες είχαν επενδυθεί στην διάσκεψη των G20 της 15ης Νοεμβρίου, στην Ουάσιγκτον, έχουν στην ουσία διαψευσθεί. Δεν υπήρξε, δυστυχώς, ουσιαστική απόφαση για κοινή, συλλογική, συντονισμένη, έμπρακτη δράση. Και το όλο θέμα αναβλήθηκε για το τέλος του Μάρτη, 2009. Όταν θα έχει ήδη αναλάβει τα καθήκοντά του ο νέος Πρόεδρος Ομπάμα. Οπωσδήποτε, υπολογίζεται ότι η κρίση δεν θα έχει διάρκεια πέραν των 2 μέχρι 3 ετών, ενώ, στο μεταξύ, εκατομμύρια άνθρωποι θα παραμείνουν άνεργοι. Σίγουρο είναι, επίσης, ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της διεθνούς οικονομίας θα εκμηδενισθεί σχεδόν το 2009, πιθανόν και το 2010, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως (αρχικά ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2009 υπολογιζόταν στο 5%, μετά στο 3% και, τελευταία, υποβαθμίσθηκε στο 1%), ενώ σοβαρές θα είναι οι δυσμενείς επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο των πολιτών ανά την υφήλιο.

1.8 Η παγκόσμια οικονομική ύφεση του 1929

Η παγκόσμια οικονομική ύφεση του 1929 ξεκίνησε από τις ΗΠΑ στις 29 Οκτωβρίου του 1929 γνωστή ως η «Μαύρη Τρίτη» και προκάλεσε καταστροφικές επιπτώσεις στην αμερικάνικη οικονομία αλλά και σε όλο τον αναπτυσσόμενο και αναπτυσσόμενο κόσμο. Επρόκειτο για τη μεγαλύτερη οικονομική ύφεση της σύγχρονης ιστορίας και χρησιμοποιείται τον 21ο αιώνα ως παράδειγμα για το πόσο οδυνηρή μπορεί να είναι μια οικονομική καταστροφή.

Η οικονομική κρίση επεκτάθηκε σύντομα και στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα η κρίση έγινε αισθητή προς το τέλος του 1931. Οι τομείς που επηρεάστηκαν περισσότερο ήταν της γεωργίας και της ναυτιλίας. Η βαθιά αυτή κρίση συντέλεσε και στο να ματαιωθούν μεγάλα παραγωγικά έργα που είχε προγραμματίσει η κυβέρνηση να γίνουν σε διάφορες περιοχές της χώρας. Η κρίση πήρε τέλος σε κάθε χώρα σε διαφορετικό χρόνο. Οι περισσότερες χώρες εφάρμοσαν προγράμματα ανακούφισης για να βοηθήσουν στην ανάκαμψη της οικονομίας τους. Στην πραγματικότητα όμως το τέλος της κρίσης ταυτίστηκε με το έναυσμα της πολεμικής οικονομίας του 2ου παγκοσμίου πολέμου όταν πολλοί άνθρωποι απορροφήθηκαν στις πολεμικές βιομηχανίες.

1.9 Ομοιότητες και διαφορές της σημερινής κρίσης με τη κρίση του 1929

Πολλοί αναλυτές και οικονομολόγοι παρομοιάζουν την τρέχουσα πολύπλοκη κρίση που διανύουμε με την αντίστοιχη του 1929. Παρά το γεγονός ότι τα σημερινά δεδομένα είναι εντελώς διαφορετικά από αυτά του 1929, είναι βέβαιο ότι σε κάθε μεγάλη κρίση υπάρχουν ορισμένα κοινά στοιχεία.

Πρώτον, και στις δύο περιπτώσεις, το ξεκίνημα της κρίσης αφορά τη μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, που το 1929 παρήγαγε πάνω από το 35% του παγκόσμιου ΑΕΠ και σήμερα το 27%.

Δεύτερον, πριν τις κρίσεις προηγήθηκε μια περίοδος υπερθέρμανσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, για την κρίση του 1929 στο χρηματιστήριο και στις τιμές των ακινήτων αντίστοιχα σήμερα. Η υπερθέρμανση αυτή επέφερε απληστία, ανάληψη υπερβολικών κινδύνων, «σκάνδαλα» και αδιαφάνεια στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Για παράδειγμα, η σημερινή άνοδος και η επακόλουθη πτώση των τιμών των ακινήτων δεν θα είχε προκαλέσει διακυμάνσεις στις αγορές, αν πρωτίστως δεν είχε αυξηθεί η παροχή στεγαστικών δανείων με μηδενική σχεδόν προκαταβολή και με επιτόκια αρκετά ελκυστικά για τα πρώτα έτη ή αν τα στεγαστικά δάνεια δεν τιτλοποιούνταν και έφευγαν εκτός ισολογισμού των τραπεζών. Αντίστοιχα, το 1929 η άνοδος του χρηματιστηρίου δεν θα είχε τόσο μεγάλες αναταραχές αν και οι τράπεζες δεν επένδυαν τόσο απερίσκεπτα τα χρήματα των καταθετών τους και δεν ενέπλεκαν το ρόλο τους ως τραπεζών επενδύσεων με τον ρόλο τους ως εμπορικών τραπεζών.

Τρίτον, και στις δύο περιπτώσεις η κρίση διογκώθηκε από την άμεση αρνητική επίδραση της στον χρηματοοικονομικό χώρο. Οι τράπεζες ήρθαν αντιμέτωπες με το πρόβλημα της ρευστότητας που προκλήθηκε από την πτώση των τιμών των

περιουσιακών στοιχείων, αυτό όμως οδήγησε στην αναξιοπιστία της φερεγγυότητα τους και όλα αυτά τα προβλήματα προκάλεσαν χρεοκοπίες καθώς και αρνητικές επιδράσεις στο διαμεσολαβητικό τους ρόλο ανάμεσα στους καταθέτες και στους δανειολήπτες. Τέλος, η μείωση της κατανάλωσης των νοικοκυριών που προκλήθηκε από τη κατακόρυφη πτώση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων έκανε ακόμα πιο αισθητή την ύφεση.

Σημαντικές όμως είναι και οι διαφορές ανάμεσα στις δύο κρίσεις, οι οποίες οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η μεγάλη κρίση του Μεσοπολέμου στη παγκόσμια οικονομία δεν θα επαναληφθεί σήμερα.

Πρώτον, η σημερινή εποχή είναι εποχή σχετικής σταθερότητας και προσεγγίζει περισσότερο την εποχή 1870-1914 της πρώτης παγκοσμιοποίησης, με την ελεύθερη διασυνοριακή κίνηση των προϊόντων, των εργαζομένων και του κεφαλαίου. Αντίθετα, το παγκόσμιο πολιτικοοικονομικό περιβάλλον την εποχή του μεσοπολέμου ήταν πολύ πιο ασταθές. Η περίοδος του Μεσοπολέμου διακρίνεται από τις δυσκολίες της Γερμανίας στην πληρωμή των αποζημιώσεων του πολέμου, από την επαναφορά των συναλλαγματικών ισοτιμιών πολλών χωρών στον κανόνα του χρυσού, αλλά με λανθασμένη κεντρική ισοτιμία, γεγονός που προκάλεσε αναστάτωση στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, και από τη γενικότερη έλλειψη αξιοπιστίας λόγω απειρίας των Αμερικανών στο να αναπληρώσουν τον παγκόσμιο ηγεμονικό ρόλο που είχαν πριν από το Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι Βρετανοί. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η ανάκαμψη στις επιμέρους χώρες την περίοδο 1932-1933 ξεκίνησε μετά την απόφαση της καθεμιάς να αποσυνδεθεί από τον κανόνα του χρυσού.

Δεύτερον, ο ρόλος των κεντρικών τραπεζών σήμερα είναι πολύ διαφορετικός, διότι έχουν διδαχθεί απ τα λάθη του παρελθόντος. Την περίοδο 1929-1933 η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ, αρχικά έσπασε τη φούσκα του χρηματιστηρίου με άνοδο επιτοκίων παρέμβασης, στη συνέχεια ακλούθησε περιοριστική πολιτική που επιδείνωσε την ύφεση. Αντίθετα, σήμερα ο επικεφαλής της Fed κ. Μπερνάνκι ως γνώστης των προβλημάτων της περιόδου της Μεγάλης Ύφεσης εμφανίζεται ιδιαίτερα καινοτόμος και επιθετικός στην παρέμβαση της κεντρικής τράπεζας.

Τρίτον, σημαντική είναι η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου των χρηματοοικονομικών αγορών. Για παράδειγμα, σήμερα υπάρχει Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων σε όλες τις χώρες, που περιορίζει την πιθανότητα κατάρρευσης υγιών τραπεζών που μπορεί να προκληθεί από την επιδρομή των καταθετών και από την απόσυρση των καταθέσεων τους

Κεφάλαιο 2

2.1 Το κυπριακό τραπεζικό σύστημα

Το τραπεζικό σύστημα αποτελείται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, που είναι η Εποπτική Αρχή για τα τραπεζικά ιδρύματα, τις εγχώριες τράπεζες, και τις διεθνείς τραπεζικές μονάδες. Περιλαμβάνει, επίσης, τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών.

Με βάση τις εξουσίες που της παρέχει η Νομοθεσία, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου χορηγεί άδεια για τη διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών και εποπτεύει τις τράπεζες. Στην άσκηση του εποπτικού της ρόλου, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου καθοδηγείται από τις συστάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας και το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και παρακολουθεί στενά τις νέες εξελίξεις, έχοντας τις ρυθμιστικές της λειτουργίες υπό συνεχή ανασκόπηση. Τον Ιούλιο του 2003 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο περί Τραπεζικών Εργασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2003, για σκοπούς πλήρους συμμόρφωσης και εναρμόνισης του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου για την παροχή τραπεζικών εργασιών με το κοινοτικό κεκτημένο.

Σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο δεκατέσσερις εγχώριες τράπεζες, εκ των οποίων έντεκα εμπορικές τράπεζες και τρία εξειδικευμένα πιστωτικά ιδρύματα. Όλες οι τράπεζες είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο με εξαίρεση την ArabBank plc και την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε, που λειτουργούν ως υποκαταστήματα ξένων τραπεζών. Οι εμπορικές τράπεζες, που είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο, είναι η Τράπεζα Κύπρου ΛΤΔ, η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα ΛΤΔ, η Ελληνική Τράπεζα ΛΤΔ, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ΛΤΔ, η UniversalBankLtd, η AlphaBankLtd, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) ΛΤΔ, η EmporikiBank – CyprusLtd και η SocúeteGeneraleCyprusLtd. Οι τελευταίες τέσσερις είναι θυγατρικές ξένων τραπεζών. Ο λόγος που δεν αναφέρθηκα σε κάποιες από τις πιο πάνω τράπεζες είναι ότι δεν εκδίδονται οι ισολογισμοί των τραπεζών στη Κύπρο

2.2 Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στη περίπτωση της Κύπρου

Στην περίπτωση της Κύπρου, είναι γεγονός ότι οι επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης έχουν κάνει αισθητή την παρουσία τους. Υπάρχει, βέβαια, μια θεαματική πτώση των τιμών των μετοχών στο χρηματιστήριο, που προδήλως οφείλεται στην μαζική φυγή των ξένων θεσμικών επενδυτών λόγω των προβλημάτων ρευστότητας που αντιμετωπίζουν και όχι στην κερδοφορία των τραπεζικών μας ιδρυμάτων, η οποία εξακολουθεί να είναι ικανοποιητική.

Παρά ταύτα δεν πρέπει να εθελουφλούμε, ούτε να μυωπάζουμε. Η διεθνής δραματική οικονομική κρίση δεν μπορεί και δεν θα μας αφήσει ανεπηρέαστους. Η κυπριακή οικονομία, θα υποστεί αναπόδραστα, σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, τις έξωθεν αρνητικές συνέπειες. Τούτο δεν αποτελεί κινδυνολογία, όπως δυνατόν να το ερμηνεύουν οι περί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας συμβουλάτορες, αλλά μια αντικειμενική πρόβλεψη, αν όχι διαπίστωση. Το πρόβλημα βρίσκεται, ήδη, όχι προ, αλλά εντός των πυλών μας. Χρέος μας είναι να ενεργήσουμε προληπτικά και αποτρεπτικά.

Έτσι, ο μεν επιχειρηματικός κόσμος απευθύνει κραυγή αγωνίας για τις ανυπέρβλητες δυσχέρειες εξασφάλισης δανείων για επενδύσεις, επειδή οι Τράπεζες παρεμβάλλουν εμπόδια ή εμφανίζονται απρόθυμες να δανειοδοτήσουν χωρίς εξασφαλίσεις επαχθείς και επιτόκια ψηλότερα από το μέσο όρο εκείνων που ισχύουν στην ευρωζώνη. Εξάλλου, οι τράπεζες προβάλλουν ως άλλοθι και την μειωμένη ή ανεπαρκή ρευστότητα και τα ψηλά καταθετικά επιτόκια, τα οποία καταβάλλουν για προσέλκυση πρόσθετων καταθέσεων και καλούν την Κεντρική Τράπεζα να προβεί σε χαλάρωση του δείκτη προληπτικής ρευστότητας.

Ο εκάστοτε Υπουργός των Οικονομικών τάσσεται εναντίον των τραπεζών για τα ψηλά δανειστικά τους επιτόκια, ενώ ταυτόχρονα κρίνει αρχικά δικαιολογημένο και ύστερα αδικαιολόγητο το αίτημά τους για αύξηση της χρηματικής ρευστότητας. Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας δηλώνει γραπτώς ότι δεν πρόκειται να επιτρέψει χαλάρωση της προληπτικής ρευστότητας, ιδιαίτερα προκειμένου για τα €13 και πλέον δισεκατομμύρια ευρώ που συνιστούν οι ξένες καταθέσεις, γιατί το θεωρεί πάρα-κινδυνευμένο, ούτε συμμαρτίζεται την άποψη περί ανεπαρκούς χρηματικής ρευστότητας.

Αναμφίβολα υπάρχει σοβαρός προβληματισμός για τα υφιστάμενα προβλήματα της οικονομίας αλλά πολύ περισσότερο για τις μελλοντικές προοπτικές. Αρκετά από αυτά τα προβλήματα δεν είναι απότοκα της διεθνούς οικονομικής κρίσης αλλά προκύπτουν από τις διαρθρωτικές αδυναμίες της κυπριακής οικονομίας οι οποίες εάν δεν αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά με ριζοσπαστικές αλλαγές η Κύπρος θα βιώσει τα επόμενα χρόνια μια χειρότερη οικονομική κρίση με σοβαρότερες συνέπειες. Έχουν ήδη γίνει συστάσεις από Εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για διαρθρωτικές αλλαγές καθώς και υποτιμήσεις τραπεζών και κυβερνητικών ομολόγων από Διεθνής Οίκους αξιολόγησης. Σημειώνονται, μεταξύ άλλων, οι ολοένα αυξανόμενες δαπάνες του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, το θέμα του ταμείου κοινωνικών ασφαλίσεων, της γήρανσης του πληθυσμού, η αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή (ΑΤΑ) και οι στρεβλώσεις που δημιουργεί, οι ψηλές τιμές και η φθίνουσα ανταγωνιστικότητα. Παρατηρείται επίσης και μια σταδιακά αυξανόμενη ανεργία η οποία θα ήταν πολύ ψηλότερη εάν το ποσοστό των νέων που πηγαίνουν για σπουδές στο εξωτερικό και δεν επιστρέφουν (περίπου 20%), ήταν χαμηλότερο. Το φαινόμενο αυτό πρέπει να μας προβληματίσει διότι εμπεριέχει σοβαρές οικονομικές, κοινωνικές, δημογραφικές και πολιτικές προεκτάσεις. Η Κύπρος παρουσιάζει χαρακτηριστικά

παρόμοια με εκείνα που αντιμετώπισαν οι δυτικές οικονομίες κατά τη μεγάλη κρίση που άρχισε το 1973 με το τεράστιο πρόβλημα του στασιμοπληθωρισμού. Αρχικά θεωρήθηκε ότι το πρόβλημα προέκυψε από την άνοδο της τιμής του πετρελαίου. Υπήρχαν όμως και άλλες αιτίες οι οποίες εκ των υστέρων έγιναν κατανοητές: μεταξύ άλλων, η σημαντική αύξηση των δημοσίων δαπανών, ένα ισχυρό συντεχνιακό κίνημα - συχνές απεργίες και στάσεις εργασίας, χαλάρωση του εργασιακού ήθους και αναποτελεσματική διοίκηση. Απαιτήθηκαν χρόνια και νέες προσεγγίσεις για να εξέλθουν από την κρίση. Η Κύπρος σήμερα αντιμετωπίζει τέτοια χαρακτηριστικά. Ενώ το 1974 λίγο πριν την εισβολή οι κυβερνητικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν γύρω στο 25% σήμερα έχουν ξεπεράσει το 44%. Οι κυβερνητικές δαπάνες αυξήθηκαν σε τρέχουσες τιμές το 2008 κατά 11,4% ενώ το ΑΕΠ μόνο κατά 8.6% (σε σταθερές τιμές 4.8% και 3.7% αντίστοιχα). Το πιο ανησυχητικό είναι ότι ήδη δημιουργείται μια τέτοια αρνητική τάση. Το 2009 το δημοσιονομικό έλλειμμα ξεπέρασε το 5% του ΑΕΠ. Ο διεθνής οργανισμός υπολογίζει ότι το φετινό έλλειμμα θα ανέλθει στο 6,6% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζει το ΔΝΤ, η Κύπρος είναι μια από τις λίγες χώρες όπου παρουσιάζεται δημοσιονομική επιδείνωση, σε σχέση με προηγούμενα χρόνια, αντί βελτίωση. Στην έκθεση του, το ΔΝΤ κάνει ακροθιγώς αναφορά και στα spreads των κυπριακών ομολόγων, που μαζί με αυτά χωρών όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία, αλλά και πιο πρόσφατα η Ιταλία, η Ισπανία και το Βέλγιο, έχουν εκτοξευθεί. Εκτιμά, επίσης, ότι τα spreads θα διατηρηθούν υψηλά τα επόμενα χρόνια και ότι θα πιέσουν προς τα πάνω και το κόστος δανεισμού για τις επιχειρήσεις. Όσον αφορά στο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της Κύπρου, το ΔΝΤ εκτιμά ότι θα μειωθεί στο 7,2% φέτος από 7,7% πέρσι, ενώ για το 2012 αναμένεται να αυξηθεί στο 7,6%.

Η Κύπρος εισέρχεται σε εποχή διαρθρωτικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων τα οποία θα επενεργούν ανασταλτικά στην προοπτική ανάπτυξης. Αυτό συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, χαμηλούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης και ενίσχυση της τάσης για αυξανόμενη ανεργία. Επιπρόσθετα, παρουσιάζεται κακοδιαχείριση του κοινωνικού κράτους (για παράδειγμα καταβάλλονται 18 εκατομμύρια ευρώ ετησίως σε πολιτικούς πρόσφυγες – εάν υπήρχαν πιο αποτελεσματικές και λιγότερο χρονοβόρες διαδικασίες, ένα νομικό πλαίσιο και μια ολοκληρωμένη πολιτική το κόστος θα ήταν πολύ χαμηλότερο). Επίσης το ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων θα είναι ελλειμματικό σε λίγα χρόνια αν δεν ληφθούν επιπρόσθετα ριζοσπαστικά μέτρα. Ήδη είχαμε κάποιες αυξήσεις τα τελευταία χρόνια στις εισφορές: αυτό συνιστά επιπρόσθετη φορολογία. Όμως η απάντηση στο πρόβλημα δεν είναι η αύξηση των φόρων. Το μοντέλο που οδήγησε στο οικονομικό θαύμα δεν μπορεί να ανταποκριθεί σήμερα καθώς έχουν διαφοροποιηθεί ουσιαστικά οι συνθήκες και ως εκ τούτου απαιτούνται νέες προσεγγίσεις. Η ανταγωνιστικότητα αρκετών τομέων της οικονομίας έχει διαβρωθεί: μεταξύ άλλων, υπάρχουν ψηλές τιμές προϊόντων και υπηρεσιών αλλά όχι κατ' ανάγκη υψηλή ποιότητα.

2.3 Κεντρική τράπεζα της Κύπρου

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ιδρύθηκε το 1963, σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Κύπρου, ως αυτόνομο ίδρυμα σύμφωνα με τον περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο του 1963 και τα σχετικά άρθρα του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σήμερα η Τράπεζα διέπεται από τον περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο του 2002 όπως τροποποιήθηκε τελευταία το Μάρτιο του 2007. Ο νόμος αυτός εξασφαλίζει την ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας και τη συμβατότητα με τις σχετικές πρόνοιες της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με την τελευταία τροποποίηση του νόμου το Μάρτιο 2007 άνοιξε ο δρόμος για την ενσωμάτωση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο Ευρωσύστημα τον Ιανουάριο 2008.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Κεντρικής Τράπεζας περιλαμβάνουν:

- την εφαρμογή των αποφάσεων νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
- την κατοχή, διαφύλαξη και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών αποθεμάτων
- την εποπτεία των τραπεζών
- την προώθηση, ρύθμιση και επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών, εκκαθάρισης ή και διακανονισμού συναλλαγών
- η διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος.

Στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της η Κεντρική Τράπεζα ανέλαβε πλήρως τις αρμοδιότητές της αναφορικά με την προσφορά υπηρεσιών ως τραπεζίτης της κυβέρνησης και τη διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών αποθεμάτων, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελέγχου συναλλάγματος. Παράλληλα, η Κεντρική Τράπεζα ενίσχυσε την εσωτερική της δομή, και άρχισε τη διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου εποπτείας των τραπεζών καθώς και του πλαισίου άσκησης νομισματικής πολιτικής. Κατά το τέλος της δεκαετίας του 1960 και τις αρχές της δεκαετίας του 1970, η νομισματική πολιτική έγινε πιο ενεργητική, και η εποπτεία των τραπεζών τέθηκε σε πιο συστηματική βάση. Σε αυτή την περίοδο εκδόθηκαν και τα πρώτα κυβερνητικά αξιόγραφα, με σκοπό την ενθάρρυνση των εγχώριων αποταμιεύσεων και τη μη πληθωριστική χρηματοδότηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

Μετά την οικονομική καταστροφή που προκάλεσε η τουρκική εισβολή το 1974, η

Κεντρική Τράπεζα συμμετείχε ενεργά στην προσπάθεια αναζωογόνησης της οικονομίας. Έτσι, η Κεντρική Τράπεζα ακολούθησε επεκτατική νομισματική πολιτική και διευκόλυνε τη χρηματοδότηση των στεγαστικών αναγκών των προσφύγων και της αναπλήρωσης των απολεσθέντων κεφαλαιουχικών αποθεμάτων και υποδομής. Η συμβολή της Κεντρικής Τράπεζας στην ταχεία βελτίωση των οικονομικών συνθηκών που ακολούθησε ήταν καθοριστική. Επίσης κατά την περίοδο μετά την εισβολή, η Κεντρική Τράπεζα ανέλαβε ηγετικό ρόλο στην προσπάθεια για ανάπτυξη της Κύπρου ως περιφερειακού επιχειρηματικού και χρηματοοικονομικού κέντρου. Ειδικότερα, ο τομέας διεθνών επιχειρήσεων παρουσίασε ταχεία πρόοδο και διεύρυνση, συμβάλλοντας σημαντικά στις εισπράξεις συναλλάγματος και στη δημιουργία θέσεων εργασίας στο νησί.

Πριν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Κεντρική Τράπεζα ενέτεινε τις προσπάθειες της για ελευθεροποίηση και εκσυγχρονισμό του χρηματοοικονομικού τομέα. Αυτό ήταν επιβεβλημένο τόσο για οικονομικούς λόγους όσο και για σκοπούς εναρμόνισης των οικονομικών δομών και πολιτικών της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το 1996 η Κεντρική Τράπεζα αντικατέστησε τα όργανα άμεσου ελέγχου της ρευστότητας στην οικονομία με μεθόδους που βασίζονται στην αγορά. Πιο συγκεκριμένα, το ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας, που ήταν το κύριο όργανο νομισματικής πολιτικής, εγκαταλείφθηκε και η Κεντρική Τράπεζα εισήγαγε τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας ως το κύριο εργαλείο ελέγχου της ρευστότητας. Η Κεντρική Τράπεζα εισήγαγε επίσης τις δημοπρασίες αποδοχής καταθέσεων ως μέσο απορρόφησης πλεονάζουσας ρευστότητας. Στο υφιστάμενο πλαίσιο νομισματικής πολιτικής, ο λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών είναι ο μόνος λειτουργικός λογαριασμός των τραπεζών με την Κεντρική Τράπεζα και υπάρχουν δύο τύποι πάγιων διευκολύνσεων με σκοπό την προσφορά και απορρόφηση ρευστότητας διάρκειας μίας ημέρας. Από την αρχή του 1996 οι τίτλοι του δημοσίου εκδίδονται με τη μέθοδο της δημοπρασίας, η οποία επιτρέπει στα επιτόκια να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς. Γενικά το λειτουργικό πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής είναι ευθυγραμμισμένο με τις πρακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σταθμός στην πορεία ελευθεροποίησης του χρηματοοικονομικού τομέα ήταν η κατάργηση του νομικά καθορισμένου ανωτάτου ορίου επιτοκίων την 1η Ιανουαρίου 2001.

Από τη δεκαετία του 1990, η Κεντρική Τράπεζα εφάρμοσε πρόγραμμα σταδιακής απελευθέρωσης της διακίνησης κεφαλαίων. Τον Ιούλιο του 2003 ψηφίστηκε ο περί της Διακίνησης Κεφαλαίων Νόμος, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2004, ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο νόμος αυτός, μεταξύ άλλων, κατήργησε τον περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμο,

ολοκληρώνοντας έτσι την κατάργηση των εναπομεινάντων συναλλαγματικών περιορισμών.

Αναφορικά με την εποπτεία των τραπεζών, κύριος στόχος της Κεντρικής Τράπεζας είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, η ελαχιστοποίηση του συστημένου κινδύνου και η προστασία των καταθετών. Οι κανόνες, η πολιτική και η πρακτική της Κεντρικής Τράπεζας είναι ευθυγραμμισμένες με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις συστάσεις της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας. Ο περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμος του 1997 όπως έχει τροποποιηθεί, ο οποίος καθορίζει το νομικό πλαίσιο για τη διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών στην Κύπρο, αντικατοπτρίζει τις αρχές και τις διατάξεις των σχετικών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περαιτέρω, σύμφωνα με τους περί Συγκάλυψης, Έρευνας και Δήμευσης Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές Πράξεις Νόμους του 1996 έως 2004, η Κεντρική Τράπεζα είναι η εποπτική αρχή για τις τράπεζες σε σχέση με την καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος. Υπό την ιδιότητά της αυτή, η Κεντρική Τράπεζα έχει εκδώσει σειρά οδηγιών προς τις τράπεζες για την εφαρμογή αυστηρών διαδικασιών προσδιορισμού της ταυτότητας πελατών, την τήρηση αρχείου, την αναγνώριση και αναφορά ύποπτων συναλλαγών, το διορισμό και τα καθήκοντα των λειτουργών συμμόρφωσης, και την επιμόρφωση και εκπαίδευση των τραπεζικών υπαλλήλων σε θέματα που αφορούν την καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος.

Στις 2 Μαΐου 2005 η κυπριακή λίρα εντάχθηκε στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ II) με κεντρική ισοτιμία €1 = £ 0,585274, δηλαδή την ίδια ισοτιμία που είχε υιοθετήσει μονομερώς η Κύπρος έναντι του ευρώ από το 1999. Παρέμειναν τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης $\pm 15\%$, αν και στην πράξη η λίρα διακυμάνθηκε στα στενότερα περιθώρια $\pm 2,25\%$, τόσο πριν όσο και μετά την είσοδό της στο ΜΣΙ II.

Την 1^η Ιανουαρίου 2008 η Κύπρος εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ, υλοποιώντας έτσι το στόχο για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της χώρας. Στις 10 Ιουλίου 2007 το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθόρισε την τιμή μετατροπής της λίρας σε ευρώ ως €1 = £ 0,585274, που αντιστοιχεί με την κεντρική ισοτιμία της λίρας έναντι του ευρώ στο ΜΣΙ II.

Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα

Η ίδρυση της Σ.Κ. Τράπεζας πριν από επτά και πλέον δεκαετίες πηγάζει μέσα από τις ανάγκες που αντιμετώπιζαν οι συνεργατικές εταιρείες στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν, για να είναι σε θέση να ενισχύσουν την οικονομική επιφάνεια και να προστατεύσουν την κοινωνική αξιοπρέπεια των πολιτών. Η τοκογλυφική εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο, ο αναλφαβητισμός, η οικονομική ανέχεια, η κοινωνική ταπείνωση, ήταν οι βασικές επιπτώσεις του ισχύοντος τότε κοινωνικοοικονομικού συστήματος. Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1937 και άρχισε να

λειτουργεί κανονικά από την 1η Ιανουαρίου του 1938. Οι βασικοί λόγοι, που οδήγησαν στην ίδρυση της, ήταν πρώτο η ανάπτυξη των συνεργατικών εταιρειών σε βαθμό που επέβαλλε την ανάγκη για ίδρυση ενός κεντρικού φορέα, ο οποίος θα διευκόλυνε την επιτέλεση του έργου τους και δεύτερο, η διαπίστωση του γεγονότος ότι η Γεωργική Τράπεζα, που ιδρύθηκε το 1925, δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες δανειακές ανάγκες ούτε των συνεργατικών εταιρειών ούτε των γεωργών. Συνοπτικά η ίδρυση της Τράπεζας αποσκοπούσε: στην παραχώρηση βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων πιστώσεων στα μέλη της, στην αποδοχή και την κατάλληλη αξιοποίηση των χρηματικών τους πλεονασμάτων, στην προμήθεια των γεωργών κυρίως μέσω των μελών της με όλα τα γεωργικά χρειώδη κ.λπ. Παρά τη στενότητα σε χρηματικά κεφάλαια που είχε η Τράπεζα στα πρώτα χρόνια που ακολούθησαν την ίδρυση της, κατάφερε να αναπτυχθεί σταδιακά και να επιτελέσει αποτελεσματικά το ρόλο της.

Με την παρέλευση του χρόνου και τη διαφοροποίηση των αναγκών του πολίτη, οι αρχικοί προσανατολισμοί της Τράπεζας διευρύνθηκαν. Εισήλθε σταδιακά σε νέους τομείς δραστηριότητας ασκώντας ουσιαστικά κοινωνική πολιτική προς όφελος του ατόμου και της κοινωνίας, παρά προς όφελος της ίδιας ως οικονομικής μονάδας. Το γεγονός αυτό αποτελεί αδιάψευστη ιστορική πραγματικότητα, που είναι καταγραμμένη σε πολλές σελίδες της ιστορίας του συνεργατικού κινήματος της Κύπρου. Η ίδρυση της Τράπεζας στήριξε και έδωσε πνοή στις συνεργατικές εταιρείες. Ενίσχυσε το όραμα και τις δυνατότητες τους. Δημιούργησε τις προϋποθέσεις για νέα συνεργατικά ανοίγματα. Στάθηκε δίπλα στον αγροτικό πληθυσμό και στήριξε και ενίσχυσε μέσω των μελών της το οικογενειακό εισόδημα. Η Σ.Κ. Τράπεζα μαζί με τα μέλη της αποτέλεσαν το αντίβαρο στις δυνάμεις που καταδυνάστευαν την κυπριακή κοινωνία. Με την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και την εφαρμογή του Κυπριακού Συντάγματος, αποχώρησαν από την Τράπεζα όλες οι τουρκοκυπριακές συνεργατικές εταιρείες. Από το 1960 μέχρι το 1974 αναπτύχθηκε με εξαιρετικά ταχύτατους ρυθμούς και αποτέλεσε τον ουσιαστικότερο συντελεστή στην ανάπτυξη του συνεργατικού κινήματος αλλά και ένα από τους βασικότερους παράγοντες που συντέλεσαν στην ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας. Το 1974, που τα τούρκικα στρατεύματα εισέβαλαν και κατάκτησαν το 38% περίπου του κυπριακού εδάφους, η Τράπεζα υπέστη ζημιές εκατομμυρίων λιρών. Το γεγονός αυτό δεν ανέκοψε την πορεία της. Ανασύνταξε γρήγορα τις δυνάμεις της και βοήθησε σημαντικά στην ανακούφιση του λαού και στην ανασυγκρότηση της κυπριακής οικονομίας. Η Σ.Κ. Τράπεζα είναι σήμερα ένας από τους μεγαλύτερους οικονομικούς οργανισμούς της Κύπρου. Εδράζεται σε γερά θεμέλια και εξυπηρετεί με σύγχρονα μέσα, τα μέλη της και την κοινωνία.

Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου

Η Marfin Popular Bank είναι το αποτέλεσμα της τριπλής συγχώνευσης, το 2006, των Ομίλων Marfin, Εγνατίας και Λαϊκής, της οποίας η ιστορία ξεκινά από ένα μικρό ταμιευτήριο, το 1901.

Στρατηγικός στόχος της Marfin Popular Bank είναι να καταστεί ηγέτιδα περιφερειακή δύναμη στον τομέα της παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, επιτυγχάνοντας – ταυτόχρονα – ψηλές αποδόσεις για τους μετόχους της.

Σήμερα, ο Όμιλος διατηρεί παρουσία σε 11 χώρες: Κύπρο, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Αυστραλία, Ουκρανία, Ρωσία, Ρουμανία, Σερβία, Εσθονία, Μάλτα και Guernsey. Προσφέρει υπηρεσίες σε Ιδιώτες, Επιχειρήσεις και Μεγάλους Οργανισμούς, Υπηρεσίες Προσωπικής Τραπεζικής (Private Banking), Ξένου Συναλλάγματος και Διαθεσίμων (Treasury), Ηλεκτρονικής Τραπεζικής, Factoring, Χρηματοδοτήσεων και Χρηματοδοτικών Μισθώσεων (Leasing), Διεθνείς Τραπεζικές Υπηρεσίες, Ναυτιλιακές Υπηρεσίες, Ασφαλιστικές Υπηρεσίες, Χρηματοεπενδυτικές και Διαχείρισης Κεφαλαίων.

Τράπεζα Κύπρου

Το Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου ιδρύθηκε το 1899 και είναι σήμερα ο ηγετικός χρηματοοικονομικός οργανισμός στην Κύπρο. Το Συγκρότημα προσφέρει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που περιλαμβάνει τραπεζικές υπηρεσίες, χρηματοδοτήσεις, φάκτοριγκ, χρηματοεπενδυτικές υπηρεσίες, διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, και ασφάλειες γενικού κλάδου και ζωής. Η Τράπεζα Κύπρου λειτουργεί μέσω 610 καταστημάτων, από τα οποία 219 λειτουργούν στη Ρωσία, 186 στην Ελλάδα, 141 στην Κύπρο, 35 στην Ουκρανία, 12 στη Ρουμανία, 13 στην Αυστραλία, 4 στο Ηνωμένο Βασίλειο και 1 στα Channel Islands. Επιπλέον, η Τράπεζα λειτουργεί 9 καταστήματα αντιπροσωπείας στη Ρωσία, τη Ρουμανία, την Ουκρανία, τον Καναδά, τη Σερβία και τη Νότια Αφρική. Το Συγκρότημα εργοδοτεί 11.841 άτομα διεθνώς.

Ελληνική Τράπεζα Κύπρου

Η Ελληνική Τράπεζα άρχισε τη λειτουργία της το 1976. Μέσα σε σύντομο διάστημα κατάφερε να καθιερωθεί ως ένας από τους ισχυρότερους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς της Κύπρου. Αυτή τη στιγμή η Ελληνική Τράπεζα διαθέτει ένα ολοκληρωμένο Δίκτυο πέραν των 70 καταστημάτων στην Κύπρο και 20 στην Ελλάδα και ανθρώπινο δυναμικό που υπερβαίνει τις 2.000 άτομα.

Κεφάλαιο 3

3.1 Αξιολόγηση των τραπεζικών ιδρυμάτων

Μεγάλες αλλαγές στο διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα έχουν προκληθεί από την απελευθέρωση των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, από την ολοκλήρωση της νομισματικής ενοποίησης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τις ραγδαίες κοινωνικοπολιτικές και τεχνολογικές εξελίξεις που έχουν λάβει χώρα το τελευταίο διάστημα. Στο αλληλοεξαρτώμενο επιχειρηματοοικονομικό περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί, ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος παρουσιάζεται ιδιαίτερα σημαντικός ενώ η χρηματοοικονομική κατάσταση των τραπεζικών ιδρυμάτων αποτελεί από τις πιο σημαντικές πληροφορίες για την εκτίμηση της ευρωστίας του ευρύτατου χρηματοπιστωτικού συστήματος και κατ' επέκταση της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας.

Ωστόσο, πολλοί είναι εκείνοι οι επιστήμονες που έχουν εστιάσει το ενδιαφέρον τους στην ανάπτυξη μεθοδολογικών πλαισίων αξιολόγησης των τραπεζικών ιδρυμάτων, όπως και αξιοσημείωτη είναι η πρόοδος που έχουν πραγματοποιήσει, παρά ταύτα η εν λόγω διαδικασία συνεχίζει να παρουσιάζει μεγάλες προκλήσεις. Το σύγχρονο χρηματοοικονομικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό συγκέντρωσης και μεγάλη ανταγωνιστικότητα, γεγονός που επιβάλλει την αναδιαμόρφωση των λειτουργιών των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία έχουν μετασχηματιστεί σε σύνθετους οργανισμούς παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Επιπλέον οι συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς, υποχρεώνουν τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δομών που συμβάλουν στην ενίσχυση της θέσης από την άλλη όμως προκαλούν νέους κινδύνους που η πιθανών λάθος αντιμετώπιση τους μπορεί να δημιουργήσει ισχυρά πλήγματα στο χρηματοοικονομικό περιβάλλον.

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μια συνοπτική παρουσίαση των δύο βασικών τραπεζικών οικονομικών καταστάσεων, του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, στα στοιχεία των οποίων στηρίζονται όλες οι χρηματοοικονομικές αναλύσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η σπουδαιότητα της χρήσης των δεικτών στην χρηματοοικονομική ανάλυση.

3.2 Τραπεζικές οικονομικές καταστάσεις

Οι δραστηριότητες κάθε τραπεζικού και μη τραπεζικού οργανισμού όπως και το μέγεθος αυτού αντανakλούν στις οικονομικές του καταστάσεις. Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν την οικονομική θέση μιας επιχείρησης, τις συναλλαγές της καθώς και την απόδοση της.

Οι τραπεζικές οικονομικές καταστάσεις δεν διαφέρουν ουσιαστικά από αυτές των λοιπών επιχειρήσεων. Η μόνη διαφορά τους προκύπτει στις επιμέρους πληροφορίες που τα τραπεζικά ιδρύματα πρέπει να παρουσιάσουν για να μπορούν οι χρήστες των συντασσόμενων καταστάσεων να αξιολογήσουν τη

ρευστότητα και τη φερεγγυότητα τους .

Οι οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι πέντε:

- Ισολογισμός (BalanceSheet)
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (IncomeStatement)
- Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων (StatementofStockholders' Equity)
- Κατάσταση Ταμειακών Ροών (CashFlowStatement)
- Επεξηγηματικές Σημειώσεις σχετικά με τις χρησιμοποιούμενες λογιστικές πολιτικές και τις αναγκαίες επεξηγηματικές πληροφορίες

Ο Ισολογισμός όπως και η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης είναι οι βασικότερες οικονομικές καταστάσεις στις οποίες οι οικονομικοί σύμβουλοι στηρίζονται για να διεξάγουν τις χρηματοοικονομικές του αναλύσεις ενώ οι επενδυτές αντλούν πληροφορίες για τα τραπεζικά ιδρύματα. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία πρόκειται για δύο βασικές οικονομικές καταστάσεις που πρέπει υποχρεωτικά να δημοσιεύονται από όλες τις οικονομικές μονάδες που δραστηριοποιούνται εντός των ελληνικών συνόρων (Ναούμ, 1994).

Μέχρι πρωτίστως δεν υπήρχε κάποιος ομοιόμορφος τρόπος κατάταξης των στοιχείων που περιλαμβάνονταν στις οικονομικές καταστάσεις. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργείται πρόβλημα στην συγκρισιμότητα των λογιστικών καταστάσεων τόσο με άλλες προηγούμενων χρήσεων, όσο και με οικονομικές καταστάσεις άλλων τραπεζών στη διεθνή και εγχώρια αγορά. Αυτό το λόγο αποφάσισε η καθιέρωση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

3.2.1 Τραπεζικός ισολογισμός

Ισολογισμός είναι η συνοπτική κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων τουχρηματοοικονομικού ιδρύματος και των πηγών χρηματοδότησης των στοιχείων αυτών. Είναι η κατάσταση στην οποία παρουσιάζονται τα στοιχεία του Ενεργητικού (Ε), του Παθητικού (Π) και της Καθαρής Περιουσίας μιας επιχείρησης ή ενός χρηματοοικονομικού οργανισμού σε μια δεδομένη χρονική στιγμή (Τσακλάγκανος, 1990). Με βάση αυτό ο Ζοπουνίδης (2006) σε ένα άρθρο του στο περιοδικό «Επιλογή ισολογισμών», παρομοιάζει τον ισολογισμό με έναν πίνακα, ο οποίος περιέχει την περιουσία της επιχείρησης. Οποιαδήποτε συναλλαγή γίνει μετά τη σύνταξη του ισολογισμού μεταβάλλει τον ισολογισμό αυτό. Η περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης δεν παραμένει η ίδια, αλλά μεταβάλλεται ανάλογα με το μέγεθος της συναλλαγής που επιφέρει την μεταβολή στην περιουσία της επιχείρησης. Ο νέος ισολογισμός μετά την μεταβολή είναι διαφορετικός από τον προηγούμενο. Ο ισολογισμός αποτελεί μια στατική κατάσταση, παρουσιάζει δηλαδή την στατική εικόνα της επιχείρησης και όχι την δυναμική της μορφή. Επομένως ο ισολογισμός μας πληροφορεί μόνο για το τι συμβαίνει, τι υπάρχει και ποια είναι η κατάσταση σε μια ορισμένη χρονική στιγμή,

ενώ δεν δίνει καμία πληροφορία σχετικά με το πως εξελίχθηκε η επιχείρηση στην περίοδο αυτή η οποία συνήθως είναι η 31 Δεκεμβρίου του εκάστοτε έτους
Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο ισολογισμός ακολουθεί τη βασική λογιστική εξίσωση που είναι η εξής:

Σύνολο Ενεργητικού = Σύνολο παθητικού + Ίδια κεφάλαια

3.2.2 Ενεργητικό τραπεζικού ισολογισμού

Το ενεργητικό ενός τραπεζικού ισολογισμού είναι τα περιουσιακά στοιχεία που έχει στη διάθεση του ο κάθε οργανισμός με σκοπό να παράγει κέρδος. Τα στοιχεία αυτά μπορεί να είναι πάγια όπως οι κτιριακές εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός γραφείου κατά βάση όμως πρόκειται για χρηματοοικονομικά στοιχεία όπως δάνεια, χρεόγραφα και επενδυτικοί τίτλοι (Thornton, 2004). Αν και οι απόψεις διίστανται ως προς τον αριθμό των ομάδων που χωρίζονται τα στοιχεία του ενεργητικού, η επικρατέστερη άποψη είναι ότι τα στοιχεία του ενεργητικού χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες: τα ταμειακά διαθέσιμα, τις απαιτήσεις, το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

3.2.3 Ταμειακά διαθέσιμα

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τα μετρητά που βρίσκονται στο ταμείο της τράπεζας, τις εισπρακτέες επιταγές, τις καταθέσεις που διατηρεί το τραπεζικό ίδρυμα σε άλλες κεντρικές τράπεζες και κυρίως στην Κεντρική Τράπεζα της χώρας όπως και τα αξιόγραφα που γίνονται δεκτά από την Κεντρική Τράπεζα για αναχρηματοδότηση. Οι Rose&Hudgins θεωρούν ότι τα ταμειακά διαθέσιμα αποτελούν, όπως είναι αναμενόμενο τη πρώτη γραμμή άμυνας της τράπεζας σε περιόδους όπου η ανάληψη των καταθέσεων είναι αυξημένη παράλληλα και την πρώτη πηγή κεφαλαίων για τη χορήγηση δανείων.

3.2.4 Απαιτήσεις

Οι απαιτήσεις αποτελούν τη δεύτερη πιο σημαντική κατηγορία των στοιχείων του ενεργητικού μετά τα ταμειακά διαθέσιμα. Σε αυτή τη κατηγορία περιλαμβάνονται τα δάνεια, οι προκαταβολές σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που στον ισολογισμό εμφανίζονται ως “απαιτήσεις κατά άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων” και οι προκαταβολές σε ιδιώτες ή επιχειρήσεις που παρουσιάζονται στον ισολογισμό ως “δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες”. Οι απαιτήσεις και τα δάνεια σε πελάτες αποτελούν για τους τραπεζικούς όσο και για τους μη τραπεζικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς το πιο σημαντικό στοιχείο του ενεργητικού τους καθώς οι τόκοι που λαμβάνουν οι οργανισμοί από την χορήγηση τους αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης τους. Επειδή πάντοτε υπάρχει ένα ποσοστό δανείων που δεν αποπληρώνονται σωστά, οι τραπεζικοί οργανισμοί έχουν δημιουργήσει τον λογαριασμό “προβλέψεις για ανομοίωση δανείων”, ο οποίος δείχνει το ύψος των δανείων που εμφανίζουν δυσκολίες στην αποπληρωμή τους (Thornton 2004b).

3.2.5 Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο

Στην ομάδα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου περιλαμβάνονται οι ομολογίες σταθερής απόδοσης, τα χρεόγραφα μεταβλητής απόδοσης, οι συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις όπως και σε συγγενείς επιχειρήσεις.

Σκοπός κάθε τραπεζικού οργανισμού είναι να κρατήσει τα χρεόγραφα που συνθέτουν το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο μέχρι τη λήξη τους. Οι επενδύσεις μετά τα δάνεια θεωρούνται η καλύτερη πηγή εσόδων για τους τραπεζικούς οργανισμούς, οι οποίοι στοχεύουν σε ομολογίες και τίτλους υψηλών αποδόσεων. Οι κίνδυνοι από τις τοποθετήσεις μιας τράπεζας σε χρεόγραφα είναι αισθητοί. Για παράδειγμα μια αύξηση των επιτοκίων, προκαλεί πτώση της τιμής των ομολόγων και αντίστροφα, επομένως όσο μεγαλώνει το χρονικό διάστημα της επένδυσης τόσο υψηλότερος γίνεται ο κίνδυνος. Στην προσπάθεια αποστροφής του κινδύνου, οι τραπεζικοί οργανισμοί εφαρμόζουν τη στρατηγική διαφοροποίησης χαρτοφυλακίου, η οποία πραγματοποιείται με την αγορά πολλών και διαφορετικού τύπου χρεογράφων.

3.2.6 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

Στα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού εντάσσονται τα στοιχεία του ενεργητικού που δεν ανήκουν σε καμία από τις προαναφερθείσες ομάδες. Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται τα πάγια στοιχεία του τραπεζικού οργανισμού και τα στοιχεία του ομώνυμου λογαριασμού της οικονομικής κατάστασης που εμφανίζονται ως “λοιπά στοιχεία ενεργητικού”. Τα πάγια στοιχεία διακρίνονται σε δύο κατηγορίες στις ενσώματες ακινητοποιήσεις και στις ασώματες ακινητοποιήσεις. Στις ενσώματες ακινητοποιήσεις κατατάσσονται τα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στον τραπεζικό οργανισμό και έχουν φυσική υπόσταση όπως για παράδειγμα οι κτιριακές εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός γραφείου, τα οποία χρησιμοποιεί ο οργανισμός για να καλύψει τις δικές του λειτουργικές ανάγκες και όχι για μεταπώληση. Ωστόσο στις ασώματες ακινητοποιήσεις κατατάσσονται όλα τα οικονομικά αγαθά που αποκτά ο τραπεζικός οργανισμός με στόχο να τα χρησιμοποιήσει παραγωγικά για τουλάχιστον ένα χρόνο. Η φήμη, η πελατεία και οι άδειες είναι μερικά από τα στοιχεία που περιέχονται στις ασώματες ακινητοποιήσεις.

3.2.7 Παθητικό τραπεζικού ισολογισμού

Στο παθητικό ενός τραπεζικού ισολογισμού εντάσσεται το σύνολο των υποχρεώσεων του οργανισμού προς τρίτους. Είναι δηλαδή, το σύνολο των κεφαλαίων που απέκτησε ο τραπεζικός οργανισμός από πηγές που δεν σχετίζονται με την επιχειρηματική του δραστηριότητα με στόχο τη χρηματοδότηση των στοιχείων του ενεργητικού του.

Το παθητικό ενός τραπεζικού ισολογισμού διακρίνεται σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ανάλογα με το χρονικό διάστημα που πρέπει οι υποχρεώσεις να εξοφληθούν. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι εκείνες για τις οποίες η

προθεσμία εξοφλήσεως τους λήγει μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως. Ωστόσο μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι οι υποχρεώσεις για τις οποίες η προθεσμία εξοφλήσεως τους λήγει μετά από το τέλος της επόμενης χρήσεως. Παρόλο που η παραπάνω ταξινόμηση είναι η επικρατέστερη κατά την σύνταξη του ισολογισμού όλων σχεδόν των επιχειρήσεων, οι τραπεζικοί οργανισμοί λόγω της αβέβαιης διάρκειας και της ποικιλομορφίας που διακρίνει τις συναλλαγές τους και συνεπώς δυσχεραίνει την ικανότητα της τράπεζας να προσεγγίσει την ακριβή ημερομηνία λήξης των υποχρεώσεων της, ακολουθεί μια διαφορετική ταξινόμηση των στοιχείων του παθητικού της. Σύμφωνα με τα προηγούμενα τα στοιχεία του παθητικού χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες: τις υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα, τις υποχρεώσεις προς πελάτες, τις προβλέψεις και τα λοιπά στοιχεία παθητικού.

3.2.8 Υποχρεώσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα

Οι υποχρεώσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα είναι η πρώτη ομάδα ταξινόμησης των στοιχείων του παθητικού. Η κατηγορία αυτή αναπτύχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 60 και περιλαμβάνει τις προθεσμιακές καταθέσεις και τις καταθέσεις όψεως άλλων τραπεζικών αλλά και μη τραπεζικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, τα προσωρινά δάνεια μεταξύ των τραπεζικών οργανισμών, τα ονομαζόμενα “overnight” δάνεια, δηλαδή τα δάνεια εικοσιτετράωρης διάρκειας μεταξύ των τραπεζών με σκοπό την κάλυψη των απαιτήσεων που έχουν δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια της ημέρας, όπως και τα διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα καθώς και τα διαπραγματεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων. Όλα τα παραπάνω στοιχεία με εξαίρεση τις καταθέσεις οι οποίες είναι υποχρεώσεις σταθερού επιτοκίου, συντελούν στην άμεση και γρήγορη συγκέντρωση πόρων, χωρίς κάποιο σημαντικό κόστος, καθώς οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται στα πλαίσια της διατραπεζικής αγοράς δεν χαρακτηρίζονται από υψηλό κόστος τραπεζικής πράξεως. Αυτό το γεγονός δίνει τη δυνατότητα στους τραπεζικούς οργανισμούς να πραγματοποιήσουν πιο ευέλικτες στρατηγικές διαχείρισης του παθητικού ενώ παράλληλα ανάγει τα παραπάνω χρηματοοικονομικά εργαλεία σε μια από τις πιο σπουδαίες πηγές κεφαλαίου για τη χρηματοδότηση των στοιχείων του ενεργητικού.

3.2.9 Υποχρεώσεις προς πελάτες

Η πιο σπουδαία κατηγορία των στοιχείων του παθητικού ενός τραπεζικού οργανισμού είναι οι υποχρεώσεις προς πελάτες καθώς αντιπροσωπεύουν το 70% με 80% των πόρων που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση των μεγεθών του ενεργητικού του (RoseandHudgins, 2004). Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι καταθέσεις που διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: τις καταθέσεις όψεως, τις καταθέσεις ταμειευτηρίου και τις προθεσμιακές καταθέσεις. Εκτός όμως από τις καταθέσεις που αποτελούν το κύριο μέρος των υποχρεώσεων προς τους πελάτες, σε αυτή τη ομάδα των υποχρεώσεων εντάσσονται και οι πληρωτέες

επιταγές, οι πληρωτέες εντολές όπως και οι υποχρεώσεις από πράξεις προσωρινής εκχώρησης.

3.2.10 Προβλέψεις

Προβλέψεις είναι τα χρηματικά ποσά που έχουν ως στόχο την κάλυψη γενικών τραπεζικών κινδύνων, καθώς και μελλοντικών ζημιών ή απρόβλεπτων κινδύνων όπως και ενδεχόμενων οικονομικών γεγονότων (Thornton, 2004b). Στην ομάδα αυτή κατατάσσονται οι προβλέψεις για κινδύνους και βάρη οι οποίες αντιπροσωπεύουν το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων, καθώς και οι προβλέψεις για ωφελήματα προσωπικού όπως είναι οι πληρωμές λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Η εκτίμηση των παραπάνω στοιχείων πρέπει να είναι ακριβής για την αποφυγή περιπτώσεων υπερεκτίμησης των στοιχείων του ενεργητικού ή υποτίμησης των υποχρεώσεων.

3.2.11 Λοιπά στοιχεία παθητικού

Λοιπά στοιχεία παθητικού είναι όσα στοιχεία του παθητικού δεν ανήκουν σε καμία από τις προηγούμενες ομάδες. Σε αυτή την ομάδα περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις των τραπεζικών οργανισμών σε Ασφαλιστικούς οργανισμούς και προμηθευτές, οι φορολογικές υποχρεώσεις αυτών όπως και τα πληρωτέα μερίσματα (Golin, 2001).

3.2.12 Ίδια κεφάλαια τραπεζικού ισολογισμού

Τα ίδια κεφάλαια ή αλλιώς η καθαρή θέση ενός τραπεζικού οργανισμού αντιπροσωπεύουν τις υποχρεώσεις του τραπεζικού οργανισμού προς τους φορείς της επιχειρηματικής του δραστηριότητας. Αντανακλούν, δηλαδή, το σύνολο των πόρων που κατέβαλαν αρχικά οι μέτοχοι στον οργανισμό με σκοπό τη χρηματοδότηση για την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων του οργανισμού, καθώς και τα κέρδη που τους αναλογούν από τη διαχείριση των παραπάνω πόρων. Το μέγεθος των ιδίων κεφαλαίων ενός οργανισμού εξαρτάται από την αποτίμηση των περιουσιακών του στοιχείων και των υποχρεώσεων του καθώς στηριζόμενοι στην εξίσωση του ισολογισμού ενός τραπεζικού ιδρύματος τα ίδια κεφάλαια του ισούται με το ενεργητικό του εάν από αυτό αφαιρεθεί το παθητικό του.

Κατά τη σύνταξη του ισολογισμού τα ίδια κεφάλαια χωρίζονται στις εξής κατηγορίες: στο μετοχικό κεφάλαιο, στα αδιανέμητα κέρδη και στα αποθεματικά. Το μετοχικό κεφάλαιο είναι το κεφάλαιο που έχει καταβληθεί από τους μετόχους. Τα αδιανέμητα κέρδη αντανακλούν τα κέρδη του τραπεζικού ιδρύματος τα οποία δεν διανέμονται στους μετόχους αλλά λειτουργούν ως πηγές κεφαλαίου για την ανάκτηση μελλοντικών κερδών ή αποτελούν ταμειακά διαθέσιμα για την κάλυψη πιθανών μελλοντικών ζημιών. Τέλος τα αποθεματικά, είναι αδιανέμητα έσοδα τα οποία βάσει φορολογικών διατάξεων υποχρεούνται τα τραπεζικά ιδρύματα να τα παρακρατούν.

3.2.13 Τραπεζική κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης αποτελεί μια συνοπτική εικόνα της οικονομικής δραστηριότητας του οργανισμού ή της επιχείρησης για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο παρουσιάζοντας το είδος και το μέγεθος των εσόδων και των εξόδων, καθώς και το κέρδος ή τη ζημία που έχει επιτευχθεί από τον οργανισμό (Σαμουηλίδης και συνεργάτες, 1994).

Η τραπεζική κατάσταση αποτελεί μια δυναμική εικόνα του οργανισμού καθώς αναφέρεται σε ολόκληρο το οικονομικό έτος για το οποίο συντάσσεται, εν αντιθέσει με τον τραπεζικό ισολογισμό που αντιπροσωπεύει μια στατική εικόνα του ισολογισμού καθώς αναφέρεται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή (συνήθως την 31 Δεκεμβρίου). Στις τραπεζικές καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης έχει επικρατήσει τα έσοδα να χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, τα έσοδα από τόκους και τα λοιπά λειτουργικά έσοδα, ωστόσο τα έξοδα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: τα έξοδα για τόκους, τα λοιπά λειτουργικά έξοδα και τους φόρους.

3.2.14 Έσοδα από τόκους

Τα έσοδα από τόκους αποτελούν την πιο σπουδαία κατηγορία εσόδων για κάθε τραπεζικό ίδρυμα, καθώς αποτελούν το 60% με 80% των λειτουργικών του εσόδων.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι τόκοι από τα δάνεια που χορηγούνται σε πελάτες και πιστωτικά ιδρύματα, τα έσοδα από τα διακρατούμενα έως τη λήξη τους χρεόγραφα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου καθώς και οι τόκοι από τις καταθέσεις του τραπεζικού οργανισμού σε άλλες κεντρικές τράπεζες. Εύλογο είναι, ότι όλα αυτά τα στοιχεία επηρεάζονται άμεσα από τις διακυμάνσεις του επιπέδου των επιτοκίων καθώς αποτελούν προϊόντα αυτών.

3.2.15 Έξοδα για τόκους

Τα έξοδα για τόκους περιλαμβάνουν το σύνολο των τόκων που οφείλει ο τραπεζικός οργανισμός στους ιδιώτες και στις επιχειρήσεις που διατηρούν καταθετικούς λογαριασμούς σε αυτόν, καθώς και στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για δάνεια που του χορήγησαν στα πλαίσια της διατραπεζικής αγοράς με σκοπό την κάλυψη των αναγκών του. Συνεπώς, τα έξοδα για τόκους αντανakλούν το κόστος χρηματοδότησης, καθώς αποκαλύπτουν το κόστος που είχε στον τραπεζικό οργανισμό η εξασφάλιση πηγών κεφαλαίου για τη χρηματοδότηση της απόκτησης των περιουσιακών του στοιχείων (Golin, 2001). Τα στοιχεία της ομάδας αυτής επηρεάζονται άμεσα από τις διακυμάνσεις του επιπέδου των επιτοκίων όπως τα στοιχεία της ομάδας έσοδα για τόκους ωστόσο μέσα από τη διαφορά των δύο ομάδων προκύπτει ένα πολύ σημαντικό μέγεθος για τη χρηματοοικονομική ανάλυση που ονομάζεται καθαρά έσοδα από τόκους.

3.2.16 Λοιπά λειτουργικά έσοδα

Στα λοιπά λειτουργικά έσοδα ανήκουν όλα τα έσοδα του τραπεζικού οργανισμού που προκύπτουν από τις κύριες δραστηριότητες του οργανισμού και δεν είναι

προϊόντα των επιτοκίων. Αναλυτικότερα στην κατηγορία αυτή ανήκουν, τα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, τα έσοδα από την παροχή εγγυητικών επιστολών, την ενοικίαση θυρίδων ασφαλείας, την πραγματοποίηση πράξεων συναλλάγματος ή χρηματιστηριακών πράξεων όπως και τις προμήθειες κίνησης λογαριασμών καταθέσεων ή κεφαλαίων. Όλα τα παραπάνω έσοδα θεωρούνται η δεύτερη μεγαλύτερη πηγή εισοδήματος για τους τραπεζικούς οργανισμούς, γι' αυτό κατά τη σύνταξη της τραπεζικής κατάστασης των αποτελεσμάτων χρήσης η αναλυτική παρουσίαση τους είναι αναγκαία. Στην ομάδα των λοιπών λειτουργικών εσόδων εκτός τα έσοδα που προέρχονται από αμοιβές και προμήθειες, εντάσσονται και τα έσοδα που προκύπτουν από μερίσματα θυγατρικών ή συγγενών εταιρειών στις οποίες έχει συμμετοχή ο τραπεζικός οργανισμός, τα κέρδη ή οι ζημιές από χρηματοοικονομικές πράξεις και τέλος τα έσοδα από την πώληση μετοχών ή ομολόγων.

3.2.17 Λοιπά λειτουργικά έξοδα

Τα λοιπά λειτουργικά έξοδα αποτελούν την μεγαλύτερη ομάδα εξόδων κάθε τραπεζικού οργανισμού. Σε αυτή την ομάδα ανήκουν τα έξοδα αμοιβών και προμηθειών, οι αποσβέσεις των ενσώματων αλλά και των άυλων πάγιων στοιχείων του τραπεζικού οργανισμού, οι προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους και τέλος τα έξοδα που απαιτούνται για τη λειτουργία αυτού.

Τα λειτουργικά έξοδα αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών λειτουργικών εξόδων ενός τραπεζικού οργανισμού. Τα τραπεζικά ιδρύματα παρουσιάζουν ιδιαίτερα αυξημένες δαπάνες, αυτό οφείλεται στο σκληρό ανταγωνισμό που χαρακτηρίζει τον τραπεζικό χώρο. Τα τραπεζικά ιδρύματα υποχρεούνται να διαθέτουν μεγάλα χρηματικά ποσά για την απόκτηση ικανών και έμπειρων υπαλλήλων και την εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών εργασίας που θα συμβάλουν στην καλύτερη απόδοση των υπαλλήλων. Πολλοί είναι οι τραπεζικοί οργανισμοί που κατά τη σύνταξη της οικονομικής κατάστασης για την παρουσίαση των εξόδων λειτουργίας τους χρησιμοποιούν δύο λογαριασμούς. Ο πρώτος λογαριασμός είναι οι "Αμοιβές και έξοδα προσωπικού" και περιλαμβάνει τις δαπάνες του οργανισμού για το ανθρώπινο δυναμικό. Ο δεύτερος λογαριασμός είναι τα "Γενικά διοικητικά έξοδα" στα οποία ανήκουν οι δαπάνες για την ενοικίαση και συντήρηση κτηριακών εγκαταστάσεων, τα έξοδα προβολής και διαφήμισης και ο εξοπλισμός του γραφείου. Μεγάλο όγκο στο σύνολο των λειτουργικών εξόδων κατέχουν και οι προβλέψεις. Οι προβλέψεις παρουσιάζουν το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Golini (2001), οι προβλέψεις δεν χρησιμοποιούνται πάντα για το σκοπό που δημιουργήθηκαν καθώς αποτελούν το πιο παραπονήσιμο στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων αφού δεν αντιστοιχούν σε κάποια υπαρκτή δαπάνη. Συνεπώς οι διοικήσεις των τραπεζικών οργανισμών μπορούν να παρουσιάσουν αυξημένα κέρδη αν υποτιμήσουν τους πιστωτικούς κινδύνους ή αν επιδιώξουν φορολογικές μειώσεις τα τραπεζικά ιδρύματα εμφανίζουν υπερεκτιμημένες προβλέψεις. Η αδυναμία αυτή που χαρακτηρίζει τις προβλέψεις επηρεάζει το μέγεθος των καθαρών

κερδών προ φόρων, των κερδών που προκύπτουν αν από το σύνολο των λειτουργικών εσόδων αφαιρεθούν τα λειτουργικά του έξοδα. Συνεπώς, η αναξιοπιστία τους ως μέτρο αξιολόγησης της τραπεζικής κερδοφορίας στις χρηματοοικονομικές αναλύσεις, έχει συντελέσει στη σταδιακή αντικατάσταση τους από τα καθαρά κέρδη προ προβλέψεων και φόρων, ένα μέγεθος που παρουσιάζει καλύτερα την αποδοτικότητα του οργανισμού.

3.2.18 Φόροι

Σε κάθε τραπεζικό οργανισμό οι φόροι αποτελούν την τελευταία ομάδα εξόδων. Είναι το ποσό των καθαρών κερδών το οποίο υποχρεούται να καταβάλλει στις φορολογικές αρχές ή κάποιες φορές να ανακτήσει από αυτές ως φόρο εισοδήματος. Βάσει τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, ο φόρος εισοδήματος υπολογίζεται επί των καθαρών αφορολόγητων κερδών του οργανισμού μέσω των φορολογικών συντελεστών που ισχύουν κάθε φορά σύμφωνα με την φορολογική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής ένωσης (Thornton,2004a). Τα καθαρά κέρδη του οργανισμού για την τρέχουσα χρήση προκύπτουν αν από τα καθαρά κέρδη προ φόρων αφαιρέσουμε το φόρο εισοδήματος. Στην συνέχεια, τα καθαρά κέρδη μετά φόρων των τραπεζικών ιδρυμάτων μπορούν είτε να διανεμηθούν ως μερίσματα στους μετόχους, είτε χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία αποθεματικών.

3.3 Τραπεζικοί δείκτες

Αναμφισβήτητα, η χρήση των δεικτών εμφανίζεται ως η πιο διαδεδομένη και δυναμική μέθοδο χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Τόσο για τους τραπεζικούς όσο και για τους οικονομικούς αναλυτές οι δείκτες αποτελούν ένα πολύ ισχυρό εργαλείο στα χέρια τους. Η ανάγκη για την ουσιαστικότερη κατανόηση και ανάλυση των απόλυτων μεγεθών που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις οδήγησε στην μελέτη των χρηματοοικονομικών δεικτών. ωστόσο, η ικανότητα τους να μπορούν να συνδυαστούν με οποιαδήποτε άλλη τεχνική ανάλυσης συντέλεσε στη καθιέρωση τους στο χώρο της παγκόσμιας οικονομίας. Σύμφωνα με το Νιάρχο (2004), τα στοιχεία που αναφέρονται στον ισολογισμό και στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης μετατρέπονται από απλοί αριθμοί σε εύχρηστες πληροφορίες, γεγονός το οποίο δίνει τη δυνατότητα στους αναλυτές εκτός από το να αντιλαμβάνονται την πραγματική αξία και τη σπουδαιότητα των απόλυτων μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων, να οδηγούνται και σε συγκεκριμένα συμπεράσματα καταλυτικής σημασίας για την οικονομική πορεία της επιχείρησης.

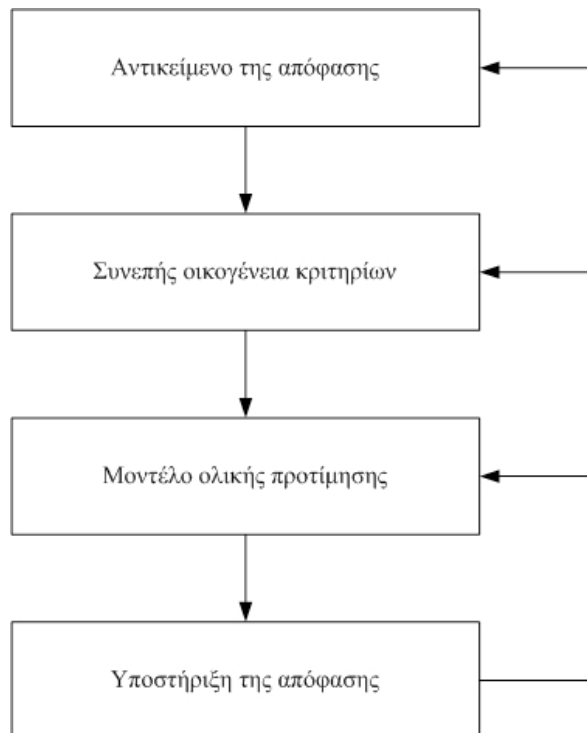
3.4 Εισαγωγή στην πολυκριτήρια ανάλυση αποφάσεων

Η πολυκριτήρια ανάλυση αποφάσεων (multicriteriadecisionaid, MCDA ή multicriteriadecisionmaking, MCDM) είναι ένας εξελισσόμενος χώρος της επιχειρησιακής έρευνας (operationsresearch), ο οποίος τις τελευταίες τρεις δεκαετίες παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Η διαπίστωση ότι η επίλυση πολύπλοκων και σημαντικών

προβλημάτων λήψης αποφάσεων δεν μπορεί να πραγματοποιείται μέσω μιας μονόπλευρης και μονοδιάστατης ανάλυσης, οδήγησε στην ανάπτυξη και διάδοση της πολυκριτήριας ανάλυσης αποφάσεων. Η πολυκριτήρια ανάλυση αποφάσεων έχει ως βασικό αντικείμενο την αντιμετώπιση ενός προβλήματος που παρουσιάζεται κατά την προσπάθεια εξέτασης όλων των παραμέτρων ενός προβλήματος και των κριτηρίων/παραγόντων που επηρεάζουν τη λήψη της κατάλληλης απόφασης. Το πρόβλημα αυτό συνδέεται με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να γίνει η σύνθεση όλων των παραμέτρων για την πραγματοποίηση της λήψης ορθολογικών αποφάσεων. Η βασική διαφορά της πολυκριτήριας ανάλυσης από άλλες εναλλακτικές μεθοδολογίες είναι ότι η αναγκαία σύνθεση πραγματοποιείται υπό το πρίσμα της πολιτικής λήψης των αποφάσεων και του συστήματος προτιμήσεων και αξιών, το οποίο ο αποφασίζοντας χρησιμοποιεί συνειδητά ή ασυνείδητα. Συνεπώς, η πολυκριτήρια ανάλυση αποφάσεων ενσωματώνει τον αποφασίζοντα και τις προτιμήσεις του στη διαδικασία ανάπτυξης, χωρίς να προσδίδει στον αποφασίζοντα έναν παθητικό ρόλο, που θα τον περιορίζει στην παρακολούθηση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων μαθηματικών υποδειγμάτων. Η πολυκριτήρια ανάλυση, εστιάζει στο σχεδιασμό συστηματικών μεθοδολογιών αντιμετώπισης σύνθετων προβλημάτων, οι οποίες αναλύοντας την ανταγωνιστική φύση των κριτηρίων και μοντελοποιώντας τις προτιμήσεις του αποφασίζοντος θα εντοπίζουν τις ικανοποιητικές λύσεις. Οι μεθοδολογίες που έχουν αναπτυχθεί στο χώρο της πολυκριτήριας ανάλυσης αποφάσεων μπορούν να ομαδοποιηθούν ανάλογα με τη μορφή του μοντέλου ολικής προτίμησης που χρησιμοποιούν καθώς και τη διαδικασία ανάπτυξης του μοντέλου. Οι Pardalos et al. (1995) πρότειναν την εξής κατηγοριοποίηση.

- Πολυκριτήριος Μαθηματικός Προγραμματισμός (Multiobjective Mathematical Programming)
- Πολυκριτήρια Θεωρία Χρησιμότητας (Multiattribute Utility Theory)
- Θεωρία των Σχέσεων Υπεροχής (Outranking Relations Theory)
- Αναλυτική – Συνθετική Προσέγγιση (Preference Disaggregation Approach)

Ωστόσο, όλες οι προσεγγίσεις της πολυκριτηριακής ανάλυσης εφαρμόζουν το ίδιο γενικό μεθοδολογικό πλαίσιο αντιμετώπισης των πολυδιάστατων προβλημάτων λήψης αποφάσεων. Το πλαίσιο αυτό σύμφωνα με το Roy (1996) αποτελείται από τα τέσσερα παρακάτω στάδια μεταξύ των οποίων είναι δυνατή η δυνατότητα αναδράσεων

Σχμα:Τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της πολυκριτήριας ανάλυσης(Roy,1996)

3.5 Εφαρμογή της μεθόδου PROMETHEE στην αξιολόγηση τραπεζικών ιδρυμάτων

Με την πιο κάτω μελέτη όπου έχει στόχο την αξιολόγηση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος μέσω α)λεπτομερής ανάλυσης αριθμοδεικτών και β) μέσω της πολυκριτήριας μεθόδου Promethee για τα έτη 2005 και 2011 εφάρμοσε το αναπτυγμένο υπόδειγμα της PROMETHEE για 4 τραπεζικούς οργανισμούς που δραστηριοποιούνταν τη δεδομένη χρονική περίοδο στην Κύπρο. Επειδή ο αριθμός των τραπεζών είναι μικρός θα γίνει λεπτομερής ανάλυση των αριθμοδεικτών των 4 τραπεζών (Λαϊκή,Τράπεζα Κύπρου,Ελληνική Τράπεζα και Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα) καθώς και αξιολόγηση και κατάταξη αυτών βάσει της πολυκριτήριας μεθόδου Promethee.Για την αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των τραπεζικών ιδρυμάτων χρησιμοποιήθηκαν κριτήρια (δείκτες) που αντανakλούν την κερδοφορία, την αποδοτικότητα, την κεφαλαιακή επάρκεια, και την ποιότητα του χαρτοφυλακίου. Οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν είναι απο τις πιο κάτω κατηγορίες:α)κερδοφορίας,β) αποτελεσματικότητας διαχείρισης δαπανών γ) ρευστότητας και δ) κεφαλαιακής επάρκειας.

Κεφάλαιο 4

4.Προτεινόμενη μεθοδολογία

4.1Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες, η αξιολόγηση των χρηματοπιστωτικών συστημάτων έχει απασχολήσει έντονα τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, η οποία τη χαρακτηρίζει ως ένα από τα πιο ενδιαφέροντα αλλά ταυτόχρονα και πιο δύσκολα σύγχρονα χρηματοοικονομικά προβλήματα λήψης αποφάσεων.

Η χρηματοοικονομική θεωρία προσφέρει μια αξιοσημείωτα μεγάλη ποικιλία δεικτών ικανών να κωδικοποιήσουν με σαφήνεια όλα τα προσδιοριστικά μεγέθη της χρηματοοικονομικής κατάστασης ενός οργανισμού (Νιάρχος, 2004) ωστόσο η πολυκριτήρια ανάλυση αποφάσεων, ένας μοντέρνος και εξελιγμένος τομέας της επιχειρησιακής έρευνας, προσφέρει το κατάλληλο επιστημονικό υπόβαθρο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πολυδιάστατης φύσης του υπό εξέταση προβλήματος (Ζοπουνίδης, 1998).

4.2 Προτεινόμενη μεθοδολογία

Η προτεινόμενη μεθοδολογία για την αξιολόγηση των τραπεζικών ιδρυμάτων διακρίνεται σε δυο στάδια:

- Στάδιο 1^ο: Συλλογή και ανάλυση χρηματοοικονομικών δεδομένων και υπολογισμός δεικτών
- Στάδιο 2^ο:Εφαρμογή πολυκριτήριας μεθόδου PROMETHEE

4.3 Συλλογή και ανάλυση χρηματοοικονομικών δεδομένων και υπολογισμός αριθμοδεικτών

Η ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των υπό εξέταση τραπεζικών οργανισμών, προϋποθέτει τη συλλογή μιας σειράς δεδομένων όπως για παράδειγμα το ύψος των περιουσιακών τους στοιχείων και τα οικονομικά αποτελέσματα που προκύπτουν από τις δραστηριότητες τους και παρουσιάζονται στον ισολογισμό και στην κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσης. Ωστόσο, για την απόδοση μιας ρεαλιστικής εικόνας της πορείας του οργανισμού επιδιώκεται η συγκέντρωση στοιχείων τουλάχιστον μιας τριετίας. Μετά, από τη συλλογή και την ανάλυση χρηματοοικονομικών δεδομένων των υπό εξέταση τραπεζικών ιδρυμάτων ακολουθεί ο υπολογισμός των αριθμοδεικτών. Οι δείκτες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στις ακόλουθες ομάδες,

- **Δείκτες κερδοφορίας – αποδοτικότητας**, μέσω αυτών εκτιμάται η κερδοφορία και η αποδοτικότητα ενός τραπεζικού οργανισμού. Η κερδοφορία κάθε τραπεζικού ιδρύματος αποτελεί την κινητήρια δύναμη του. Βασιζόμενη σε αυτήν τα τραπεζικά ιδρύματα εξασφαλίζουν επαρκή ρευστότητα για τη λειτουργία τους και την περαιτέρω ανάπτυξη τους.

- **Δείκτες αποτελεσματικότητας διαχείρισης δαπανών**, μέσω των οποίων αξιολογείται η αποτελεσματικότητα του τρόπου διαχείρισης των διαφόρων δαπανών.

- **Δείκτες ρευστότητας**, προσδιορίζουν τη βραχυχρόνια οικονομική κατάσταση ενός τραπεζικού ιδρύματος, καθώς και τις ικανότητες αυτού να ανταπεξέλθει στις τρέχουσες ανάγκες του για ρευστά διαθέσιμα.

- **Δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας**, εκτιμούν τη μακροχρόνια ικανότητα του τραπεζικού οργανισμού να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του και το βαθμό προστασίας των πιστωτών του.

Ένα ευρύ σύνολο, χρηματοοικονομικών και τραπεζικών δεικτών που ανήκουν στις παραπάνω ομάδες επιλέχθηκαν για την αξιολόγηση των τραπεζικών ιδρυμάτων. Οι εξεταζόμενοι δείκτες είναι αυτοί που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα ανά κατηγορία και στην συνέχεια γίνεται η ανάλυση αυτών.

Χρηματοοικονομικά Κριτήρια Αξιολόγηση (Δείκτες)	
Κατηγορίες	Αριθμοδείκτες
Κερδοφορία	Κέρδη προ φόρων/Ίδια Κεφάλαια
	Κέρδη προ φόρων/Σύνολο Ενεργητικού
	Καθαρά κέρδη προ φόρων/(Απαιτήσεις και χρεόγραφα)
	Καθαρά Κέρδη προ Φόρων / (Χορηγήσεις & Καταθέσεις)
Αποτελεσματικότητα και	
Παραγωγικότητας	Γενικά έξοδα Διοίκησης/Σύνολο Ενεργητικού
Διαχείρισης Δαπανών	Λειτουργικά Έξοδα/Λειτουργικά Έξοδα
	Σύνολο Χορηγήσεων/Σύνολο Καταθέσεων
Ρευστότητα	Σύνολο Απαιτήσεων/Σύνολο Υποχρεώσεων
	Κυκλοφορούν Ενεργητικού/Σύνολο Ενεργητικού
Κεφαλαιακή Επάρκεια	Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων/Σύνολο Ενεργητικού
	Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων/Καταθέσεις
	Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων /Χορηγήσεις

- **(Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων)** = Καθαρά Κέρδη προ Φόρων / Ίδια Κεφάλαια :

Ο δείκτης αυτός εκφράζει σε % το καθαρό κέρδος ενός πιστωτικού ιδρύματος για

κάθε μονάδα επενδυμένου κεφαλαίου σημασία του πιο πάνω δείκτη για να είναι καλό για την τράπεζα είναι ότι θα πρέπει να έχει υψηλή τιμή.

- **(Απόδοση στοιχείων ενεργητικού)** = Καθαρά Κέρδη προ Φόρων / Σύνολο Ενεργητικού: Παρουσιάζει τα κατά μέσο όρο κέρδη (σε ευρώ) ενός πιστωτικού ιδρύματος από την εκμετάλλευση στοιχείων του ενεργητικού του αξίας ενός ευρώ. Η σημασία για την τράπεζα πρέπει να είναι υψηλή.

- **(Καθαρό περιθώριο Επιτοκίου)** = Καθαρό Εισόδημα από Τόκους / Σύνολο Ενεργητικού: Μετρά το τραπεζικό καθαρό εισόδημα από τόκους αναλογικά με το συνολικό ενεργητικό.

- **Καθαρά Κέρδη προ Φόρων / (Χορηγήσεις & Καταθέσεις):** Παρουσιάζει τα κέρδη του τραπεζικού ιδρύματος σε σχέση με το σύνολο των χορηγήσεων και των καταθέσεων που είναι οι βασικές πηγές εσόδων μιας τράπεζας.

- **Γενικά Έξοδα Διοίκησης / Σύνολο Ενεργητικού:** Εκφράζει τα γενικά έξοδα της τράπεζας στο σύνολο του ενεργητικού της. Εδώ επιζητούμε χαμηλή τιμή για την τράπεζα

- **Λειτουργικά έσοδα/Σύνολο Ενεργητικού:** είναι τα έσοδα που έχει μια τράπεζα τα οποία προέρχονται από τις λειτουργίες της εξερούμενου των εσόδων που έχει η Τράπεζα από τους τόκους των δανείων που δίνει στους πελάτες της.

- **Σύνολο Χορηγήσεων / Σύνολο Καταθέσεων:** Αντανακλά την ανάγκη των τραπεζών σε σχέση με τα δάνεια και τις καταθέσεις. Μια τράπεζα μπορεί να οδηγηθεί σε αποτυχία, αν δεν διαθέτει την απαιτούμενη ρευστότητα για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Επίσης και εδώ επιζητούμε χαμηλή τιμή για την τράπεζα

- **Σύνολο Υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού:** Δείχνει το σύνολο των υποχρεώσεων της τράπεζας αναλογικά με το σύνολο του ενεργητικού της.

- **Καθαρά Κέρδη προ Φόρων / Λειτουργικά Έσοδα:** Υπολογίζει το ποσοστό του καθαρού κέρδους, το οποίο επιτυγχάνει ένας τραπεζικός οργανισμός από τις λειτουργικές του δραστηριότητες. Η υψηλή τιμή του αριθμοδείκτη για τα τραπεζικά ιδρύματα αντιστοιχεί σε οικονομική ευημερία, ενώ αντίθετα η χαμηλή του τιμή αποτελεί σαφή ένδειξη χαμηλής λειτουργικής αποδοτικότητας, αυτό σημαίνει μη εύστοχη χρήση των κεφαλαίων αλλά κακής διαχείρισης των δαπανών λειτουργίας.

- **Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Σύνολο Ενεργητικού:** Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αναλογία των απαιτήσεων και λοιπών στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού στο σύνολο του ενεργητικού.

- **Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού:** Δείχνει τη σχέση των ιδίων κεφαλαίων και των στοιχείων του ενεργητικού της τράπεζας. Η υψηλή τιμή του δείκτη ερμηνεύεται ως χαμηλή ανάγκη του τραπεζικού οργανισμού για εξωτερική χρηματοδότηση, δηλαδή υπάρχει υψηλή αποδοτικότητα

- **Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Καταθέσεις:** Δείχνει τη σχέση των ιδίων κεφαλαίων και των καταθέσεων που έχει η τράπεζα.

- **Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Χορηγήσεις:** Δείχνει τη σχέση των ιδίων κεφαλαίων και των χορηγήσεων της τράπεζας.

4.4 Πολυκριτήρια μέθοδος PROMETHEE

Η αξιολόγηση των τραπεζικών ιδρυμάτων εφαρμόζεται η πολυκριτήρια προσέγγιση PROMETHEE, αξιολογώντας ταυτόχρονα 500 διαφορετικά σενάρια (τα οποία προκύπτουν από 50 διαφορετικά σενάρια βαρών σε συνδυασμό με 10 διαφορετικές τιμές του σ για κάθε σενάριο βαρών, συνολικά 500) σχετικά με τη βαρύτητα των κριτηρίων αξιολόγησης. Η μέθοδος PROMETHEE γνωρίζει ιδιαίτερη διάδοση στο χώρο της πολυκριτήριας ανάλυσης χρηματοοικονομικών αποφάσεων. Οι μέθοδοι της οικογένειας PROMETHEE (Preference Ranking Organization Method of Enrichment Evaluation) άρχισαν να αναπτύσσονται στη δεκαετία του '80 αρχικά από τον Brans (1982) στη συνέχεια από τους Brans, Vincke (1985) και Brans, Vincke, Mareschal (1986).

Οι PROMETHEE I και II αποτελούν δύο από τις δημοφιλέστερες μεθόδους στο χώρο της πολυκριτήριας ανάλυσης. Οι δύο αυτές μέθοδοι είναι ίδιες όσον αφορά το στάδιο ανάπτυξης της σχέσης υπεροχής και διαφέρουν μόνο στη φάση της εκμετάλλευσης της σχέσης που αναπτύσσεται.

Οι μέθοδοι PROMETHEE απαιτούν τον καθορισμό μιας ορισμένης συνάρτησης προτίμησης για κάθε κριτήριο. Η συνάρτηση αυτή χρησιμοποιείται για να υπολογιστεί ο βαθμός προτίμησης που σχετίζεται με την καλύτερη εναλλακτική στην περίπτωση των ανά ζεύγος συγκρίσεων. Οι μέθοδοι PROMETHEE υπολογίζουν θετικές και αρνητικές ροές προτίμησης για κάθε εναλλακτική. Η θετική ροή εκφράζει το κατά πόσο μία εναλλακτική είναι η κυρίαρχη (δύναμη) ως προς τις άλλες, και η αρνητική το κατά πόσο κυριαρχείται από τις υπόλοιπες. Η PROMETHEE I βασιζόμενη σε αυτές τις ροές πραγματοποιεί μια μερική κατάταξη των εναλλακτικών λύσεων, ενώ η PROMETHEE II πραγματοποιεί μια πλήρη κατάταξη των εναλλακτικών λύσεων.

Η πρώτη φάση της ανάπτυξης της σχέσης υπεροχής αρχίζει με τον προσδιορισμό του δείκτη προτίμησης (preference index) $\pi(x_i, x_j)$:

$$\pi(x_i, x_j) = \sum_{k=1}^n w_k p_k(x_i, x_j)$$

με x_i, x_j το ζεύγος των εναλλακτικών δραστηριοτήτων, w_k το βάρος του κάθε κριτηρίου (δείχνει τη σημαντικότητα του κάθε κριτηρίου), και $p_k(x_i, x_j)$ ο μερικός δείκτης προτίμησης για το κριτήριο x_k . Ο μερικός δείκτης προτίμησης $p_k(x_i, x_j)$ για το κριτήριο x_k ορίζεται σε συνάρτησι της διαφοράς $x_{ik} - x_{jk}$ μεταξύ των επιδόσεων των δύο εναλλακτικών στο κριτήριο x_k . Συγκεκριμένα:

$$p_k(x_i, x_j) = \begin{cases} 0 & x_{ik} < x_{jk} \\ h_k(x_{ik} - x_{jk}) & x_{ik} \geq x_{jk} \end{cases}$$

Για τη μορφή της συνάρτησης h_k υπάρχουν έξι περιπτώσεις γενικευμένων κριτηρίων (generalized criteria).

1. **Σύνηθες κριτήριο (usual criterion):** Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι υπάρχει αδιαφορία μεταξύ των δύο εναλλακτικών x_i και x_j στο κριτήριο x_k αν και μόνο αν $x_{ik} = x_{jk}$. Εάν όμως $x_{ik} > x_{jk}$, τότε θεωρείται ότι υπάρχει σαφής προτίμηση

της x_i έναντι της x_j . Τότε, η συνάρτηση h_k ορίζεται ως:

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = \begin{cases} 0, & x_{ik} = x_{jk} \\ 1, & x_{ik} > x_{jk} \end{cases}$$

2. Σχεδόν κριτήριο (quasicriterion): Με βάση αυτό το κριτήριο, θεωρείται ότι υπάρχει αδιαφορία μεταξύ των δυο εναλλακτικών x_i και x_j στο κριτήριο x_k , όταν η διαφορά $x_{ik} - x_{jk}$ δεν υπερβαίνει ένα κατώφλι αδιαφορίας q_k . Αλλιώς υπάρχει σαφής προτίμηση. Στην περίπτωση αυτού του κριτηρίου θα πρέπει να οριστεί το κατώφλι αδιαφορίας. Η συνάρτηση h_k ορίζεται ως εξής:

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = \begin{cases} 0, & x_{ik} - x_{jk} < q_k \\ 1, & x_{ik} - x_{jk} \geq q_k \end{cases}$$

3. Κριτήριο γραμμικής προτίμησης (criterion with linear preference): Σε αυτή τη περίπτωση εάν η διαφορά $x_{ik} - x_{jk}$ είναι μικρότερη από ένα κατώφλι προτίμησης p_k , τότε ο βαθμός προτίμησης για την εναλλακτική x_i αυξάνει γραμμικά συναρτήσει της διαφοράς $x_{ik} - x_{jk}$. Όταν αυτή η διαφορά ξεπερνάει το κατώφλι προτίμησης p_k , τότε θα έχουμε σαφή προτίμηση. Η συνάρτηση h_k ορίζεται ως

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = \begin{cases} 1, & x_{ik} - x_{jk} > p_k \\ \frac{x_{ik} - x_{jk}}{p_k}, & x_{ik} - x_{jk} \leq p_k \end{cases}$$

4. Κριτήριο επιπέδου (level criterion): Σε αυτό το γενικευμένο κριτήριο χρησιμοποιείται το κατώφλι αδιαφορίας όπως και το κατώφλι προτίμησης. Εάν η διαφορά $x_{ik} - x_{jk}$ είναι ανάμεσα στο διάστημα $[q_k, p_k]$, τότε υπάρχει μια προτίμηση για την x_i . Στις άλλες περιπτώσεις ισχύει ότι και στα δύο προηγούμενα γενικευμένα κριτήρια. Η συνάρτηση h_k παίρνει την ακόλουθη μορφή

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = \begin{cases} 0 & x_{ik} - x_{jk} < q_k \\ 0,5 & x_{ik} - x_{jk} \in [q_k, p_k] \\ 1 & x_{ik} - x_{jk} > p_k \end{cases}$$

5. Κριτήριο γραμμικής προτίμησης και περιοχής αδιαφορίας (criterion with linear preference and indifference area): Στη συγκεκριμένη περίπτωση θεωρείται ότι ο βαθμός προτίμησης αυξάνεται γραμμικά από το μηδέν στο ένα, όταν η διαφορά $x_{ik} - x_{jk}$ βρίσκεται ανάμεσα στο όριο αδιαφορίας και το όριο προτίμησης. Συνεπώς η h_k ορίζεται ως εξής:

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = \begin{cases} 0 & x_{ik} - x_{jk} < q_k \\ \frac{x_{ik} - x_{jk} - q_k}{p_k - q_k} & x_{ik} - x_{jk} \in [q_k, p_k] \\ 1 & x_{ik} - x_{jk} > p_k \end{cases}$$

6. Κριτήριο του Gauss (Gaussian criterion): Σε αυτή τη περίπτωση, ο βαθμός προτίμησης περιγράφεται από μια συνεχή συνάρτηση που έχει την εξής μορφή:

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = 1 - \exp \left[-\frac{(x_{ik} - x_{jk})^2}{2\sigma^2} \right]$$

όπου σ είναι η παράμετρος που καθορίζει το σημείο αλλαγής στη καμπή της συνάρτησης. Ο καθορισμός της συνάρτησης h_k , μας δίνει τη δυνατότητα υπολογισμού του δείκτη προτίμησης $\pi(x_i, x_j)$ για κάθε ζεύγος εναλλακτικών. Ο δείκτης προτίμησης παίρνει τιμές από το 0 έως το 1 έτσι ώστε:

- $\pi(x_i, x_j) \approx 0$ δείχνει οριακή υπεροχή της x_i έναντι της x_j
- $\pi(x_i, x_j) \approx 1$ δείχνει ισχυρή υπεροχή της x_i έναντι της x_j

Εκμεταλλευόμενοι τη σχέση υπεροχής, υπολογίζονται τα ακόλουθα μεγέθη:

1. *Ροή εισόδου (entering flow):* $\varphi^-(x_i) = \sum_{\forall x_j \in A} \pi(x_j, x_i)$
2. *Ροή εξόδου (leaving flow):* $\varphi^+(x_i) = \sum_{\forall x_j \in A} \pi(x_j, x_i)$
3. *Καθαρή ροή (net flow):* $\varphi(x_i) = \varphi^+(x_i) - \varphi^-(x_i)$

Η ροή εισόδου $\varphi^-(x_i)$ δείχνει την υπεροχή όλων των υπόλοιπων εναλλακτικών έναντι x_i . Η ροή εξόδου $\varphi^+(x_i)$ δείχνει την υπεροχή της εναλλακτικής x_i ως προς τις υπόλοιπες εναλλακτικές. Η καθαρή ροή εκφράζει ένα συνολικό μέγεθος αξιολόγησης της εναλλακτικής x_i έναντι όλων των υπόλοιπων εναλλακτικών. Στην PROMETHEE I βασιζόμενοι στις παραπάνω ροές αναπτύσσονται δύο κατατάξεις. Η πρώτη κατάταξη Z_1 αναπτύσσεται στις ροές εισόδου έτσι ώστε:

$$x_i P_1 x_j \leftrightarrow \varphi^-(x_i) < \varphi^-(x_j)$$

$$x_i I_1 x_j \leftrightarrow \varphi^-(x_i) = \varphi^-(x_j)$$

Η δεύτερη κατάταξη Z_2 αναπτύσσεται βάσει των ροών εξόδου έτσι ώστε:

$$x_i P_2 x_j \leftrightarrow \varphi^+(x_i) > \varphi^+(x_j)$$

$$x_i I_2 x_j \leftrightarrow \varphi^+(x_i) = \varphi^+(x_j)$$

Η τελική κατάταξη προκύπτει ως η τομή των δύο κατατάξεων ως εξής:

$$\begin{aligned} x_i P x_j &\leftrightarrow (x_i P_1 x_j) \wedge (x_i P_2 x_j) \\ x_i I x_j &\leftrightarrow ((x_i I_1 x_j) \wedge (x_i I_2 x_j)) \vee ((x_i P_1 x_j) \wedge (x_i P_2 x_j)) \\ x_i R x_j &\leftrightarrow ((x_i I_1 x_j) \wedge (x_i P_2 x_j)) \vee ((x_i P_1 x_j) \wedge (x_i I_2 x_j)) \end{aligned}$$

$x_i R x_j \leftrightarrow$ σε διαφορετική περίπτωση

Αντίθετα στη PROMETHEE II, όπου και χρησιμοποιείσαμε το κριτήριο του Gauss, υπάρχει μόνο μια κατάταξη για τις εναλλακτικές, η οποία πραγματοποιείται βάση των συνολικών τους ροών. Η κατάταξη αυτή υπολογίζεται ως εξής:

$$x_i P x_j \leftrightarrow \varphi(x_i) > \varphi(x_j)$$

$$x_i I x_j \leftrightarrow \varphi(x_i) = \varphi(x_j).$$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 Ανάλυση τραπεζικών βάσει αριθμοδεικτών και πολυκριτήριας μεθόδου Promethee.

Ο τραπεζικός τομέας παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας όταν λειτουργεί αποτελεσματικά. Ένας τρόπος αξιολόγησης μιας τράπεζας είναι η χρήση μιας σειράς αριθμοδεικτών. Η ανάλυση των δεικτών περιλαμβάνει δύο μεθόδους, τη διαστρωματική και τη διαχρονική ανάλυση, η καθεμία από τις οποίες παρέχει χρήσιμες πληροφορίες. Η διαστρωματική ανάλυση συγκρίνει τους δείκτες μιας επιχείρησης με τους δείκτες άλλων επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου για την ίδια χρονική περίοδο. Συνήθως, η σύγκριση γίνεται είτε με τις καλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου είτε με το μέσο όρο του κλάδου. Η διαχρονική ανάλυση εξετάζει τους διάφορους δείκτες μιας επιχείρησης για μια σειρά ετών και επιτρέπει στην επιχείρηση να προσδιορίσει κατά πόσο αναπτύσσεται ή όχι, κατά πόσο οδεύει εμπρός ή πίσω και γενικά αποκαλύπτει τις τάσεις που δημιουργούνται. Στην ανάλυση δεικτών που ακολουθεί, θα εξετάσουμε την κερδοφορία, την αποτελεσματικότητα, τον πιστωτικό κίνδυνο, τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα των 4 εμπορικών τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Επιπλέον, για τις εν λόγω τράπεζες παρουσιάζονται ποσοτικά στοιχεία δανείων και καταθέσεων, όπως επίσης και μεγέθη του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, έτσι όπως παρουσιάζονται στις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους.

5.2 Δείκτες Κερδοφορίας

Ο πρωταρχικός στόχος των τραπεζών είναι η επίτευξη του κέρδους και η αύξηση του πλούτου των μετόχων. Και ενώ είναι αλήθεια, ότι τα τραπεζικά ιδρύματα πολλές φορές παρέχουν αξιόλογες υπηρεσίες σε κοινωνικό επίπεδο, το τελικό κίνητρο παραμένει η κερδοφορία. Ένας χρηματοπιστωτικός οργανισμός δεν μπορεί να επιβιώσει μακροπρόθεσμα χωρίς κέρδη. Η κερδοφορία αυτή χρησιμοποιείται για 1) την παροχή τόκων στους καταθετικούς λογαριασμούς, 2) την εξυπηρέτηση λειτουργικών δαπανών και την πληρωμή του προσωπικού, 3) την πληρωμή μερίσματος στους μετόχους, 4) την απορρόφηση απωλειών λόγω της απομείωσης των δανείων, 5) την αύξηση ιδίων κεφαλαίων μέσω των παρακρατηθέντων κερδών, και 6) την χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που θα βελτιώσουν το κοινωνικό προφίλ και brandname της τράπεζας στην αγορά.

Οι δείκτες που συνήθως χρησιμοποιούνται από τους αναλυτές για την μέτρηση της κερδοφορίας των τραπεζών είναι 1) η απόδοση ιδίων κεφαλαίων, 2) η απόδοση ενεργητικού και 3) το καθαρό περιθώριο επιτοκίου.

Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων (ROE - returnonequity)

Ο δείκτης αυτός μετρά την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων. Δεδομένου ότι ο σκοπός μιας τράπεζας είναι να μεγιστοποιήσει τον πλούτο των μετόχων, ο δείκτης αυτός είναι σημαντικός για τους μετόχους. Εάν ο δείκτης είναι χαμηλός σε σχέση με τον δείκτη άλλων τραπεζών, τότε μειώνονται οι δυνατότητες της

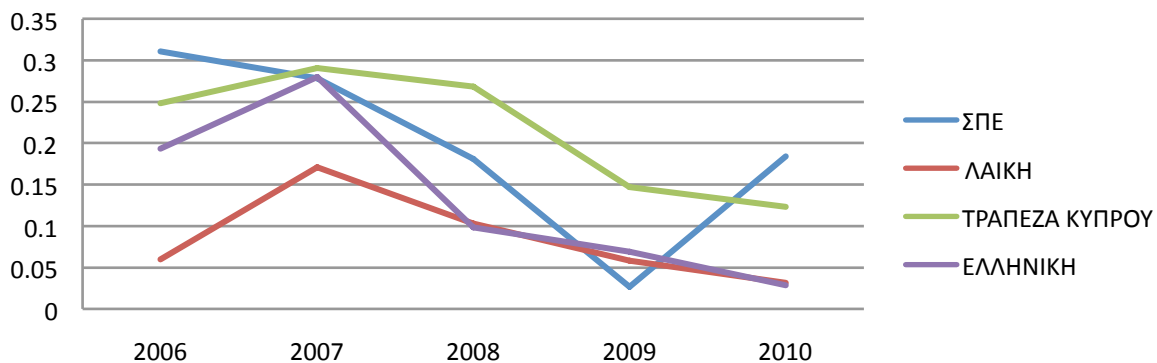
τράπεζας να αντλήσει κεφάλαια από την κεφαλαιαγορά, τα οποία πιθανώς χρειάζονται για την επέκταση και διατήρηση της ανταγωνιστικότητας.

Ο δείκτης της απόδοσης ιδίων κεφαλαίων προκύπτει από το λόγο των καθαρών κερδών προς το σύνολο των μέσων ιδίων κεφαλαίων. Χρησιμοποιούμε στον παρονομαστή το σύνολο των μέσων ιδίων κεφαλαίων, αφού τα κέρδη πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια όλου του έτους, και άρα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο μέσος όρος των ιδίων κεφαλαίων που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους. Επί της ουσίας ο δείκτης ROE δείχνει το ποσοστό των ιδίων κεφαλαίων που μετέτρεψε σε κέρδη μία τράπεζα. Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων μειώνεται αν μειωθούν τα κέρδη ή όταν αυξηθούν τα ίδια κεφάλαια. Αντίθετα, τα ίδια κεφάλαια αυξάνονται με την άνοδο της κερδοφορίας της τράπεζας, με την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, αλλά και «τεχνικά», με αναπροσαρμογή της αξίας των παγίων. Στις περιπτώσεις που τα κέρδη δεν αυξάνονται με τον ίδιο ρυθμό, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων περιορίζεται

Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Ιδια Κεφάλαια

	2006	2007	2008	2009	2010
ΣΠΕ	0.3109	0.2783	0.1809	0.0266	0.1839
ΛΑΙΚΗ	0.0594	0.1711	0.1029	0.0579	0.0314
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	0.2482	0.2904	0.2682	0.1469	0.1232
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	0.1935	0.2801	0.09849	0.0691	0.0285

Καθαρά Κέρδη προ Φόρων /Ιδια Κεφάλαια

Για την Τράπεζα Κύπρου παρατηρούμε μια αύξηση το 2007 και στις επόμενες χρονιές παρατηρούμε μια διαχρονική μείωση του δείκτη . Με ανάλογο ρυθμό παρατηρούμε και για τις άλλες τράπεζες ,με συνεχόμενη μείωση από το 2006 αύξηση 2010 για την ΣΠΕ ,με αύξηση το 2007 και μείωση τις άλλες χρονιές για τη ΛΑΙΚΗ καθώς και για την Ελληνική Τράπεζα.

Απόδοση Ενεργητικού (ROA-Return on Assets)

Η απόδοση του ενεργητικού μετρά την ικανότητα της διοίκησης της τράπεζας να

χρησιμοποιεί τους πόρους της για την πραγματοποίηση κερδών. Υπολογίζεται ως ο λόγος των καθαρών κερδών προ Φόρων προς το σύνολο μέσου ενεργητικού. Η χρησιμοποίηση του μέσου συνολικού ενεργητικού είναι καλύτερο μέτρο από το σύνολο που παρουσιάζεται στον ισολογισμό στο τέλος μιας χρονικής περιόδου, αφού τα κέρδη πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του έτους ενώ το συνολικό ενεργητικό αναφέρεται σ' αυτό που αντιστοιχεί στο τέλος της χρονικής περιόδου και το οποίο μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια του έτους. Άρα, χρησιμοποιώντας το μέσο ενεργητικό επιτυγχάνουμε καλύτερη μέτρηση της απόδοσης (Νούλας Α., 2007).

Καθαρό Περιθώριο Επιτοκίου (NIM - NetInterestMargin)

Η μελέτη των τραπεζικών περιθωρίων επιτοκίου αποτελεί μέχρι και σήμερα ένα κομμάτι της τραπεζικής που επιδέχεται πολλή έρευνα ακόμη. δεδομένης της σημασίας του εισοδήματος που προέρχεται από τόκους ως ποσοστό των συνολικών

κερδών μιας τράπεζας, υπάρχει σημαντικό κενό στη σύγχρονη βιβλιογραφία. Οι τράπεζες αποτελούν βασικό παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης, εφόσον η ροή χρηματοδότησης μεταξύ δανειστών και δανειζόμενων είναι καθοριστική για την μεγέθυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Επομένως, η κατανόηση των παραγόντων εκείνων που διαμορφώνουν το καθαρό περιθώριο επιτοκίου είναι σημαντική για όλους όσους εμπλέκονται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα (WilliamsB., 2007).

Κάποιες από τις σημαντικότερες μεταβλητές που αξιολογούνται για τη διαμόρφωση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου των τραπεζών, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, είναι 1) το μερίδιο αγοράς που κατέχει μία τράπεζα, 2) το λειτουργικό κόστος, 3) ο βαθμός αποφυγής διοικητικού κινδύνου (managerialriskaversion), 4) η μεταβλητότητα των επιτοκίων, 5) ο πιστωτικός κίνδυνος, 6) η αλληλεπίδραση μεταξύ κινδύνου επιτοκίου και πιστωτικού κινδύνου, 7) το μέγεθος των δραστηριοτήτων της τράπεζας, 8) το φορολογικό κόστος, 9) η ποιότητα/κουλτούρα της διοίκησης και 10) ο κίνδυνος ρευστότητας (WilliamsB., 2007). Το καθαρό περιθώριο επιτοκίου υπολογίζεται ως ο λόγος της διαφοράς μεταξύ εσόδων και εξόδων τόκων προς το σύνολο των κερδοφόρων στοιχείων του

ενεργητικού. Στα κερδοφόρα στοιχεία του ενεργητικού συμπεριλαμβάνονται κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την ΕΚΤ, απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, απαιτήσεις κατά πελατών, διάφορα χρεόγραφα και συμμετοχές. Τα έσοδα από τόκους και τα έξοδα για τόκους αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των λειτουργικών εσόδων και εξόδων αντίστοιχα, άρα ένα μεγάλο μέρος από τη διαφορά μεταξύ εσόδων και εξόδων της τράπεζας προέρχεται από τους τόκους και εξομοιούμενα προς αυτά έσοδα και έξοδα (Νούλας Α., 2007).

5.3 Δείκτες Αποτελεσματικότητας και Παραγωγικότητας

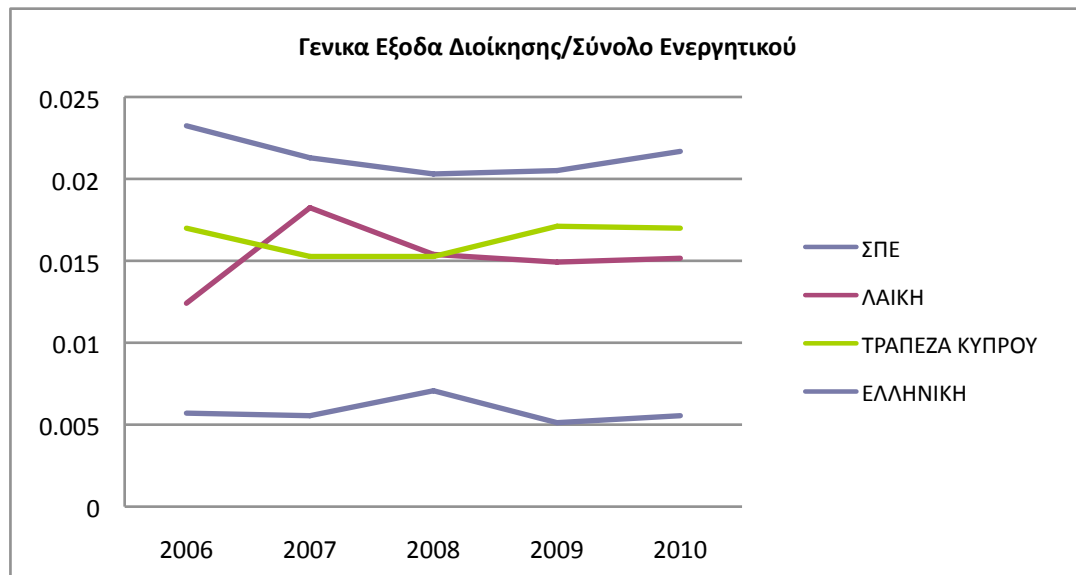
Η αποτελεσματικότητα των τραπεζών είναι σημαντική για δύο λόγους: Πρώτον, ο τραπεζικός τομέας παίζει κεντρικό ρόλο επηρεάζοντας τη λειτουργία ολόκληρου του οικονομικού συστήματος διότι προσδιορίζει την κατανομή κεφαλαίων σε παραγωγικές δραστηριότητες η οποία όταν γίνεται αποτελεσματικά συμβάλλει στην οικονομική πρόοδο. Δεύτερον, σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον οι μη αποτελεσματικές τράπεζες δεν θα μπορέσουν να επιβιώσουν για μακρύ χρονικό

διάστημα. Κατά συνέπεια, η διοίκηση πρέπει να γνωρίζει το βαθμό αποτελεσματικότητας για να πάρει τα κατάλληλα μέτρα για αποτελεσματικότερη παραγωγή (Νούλας Α., 2007). Οι παρακάτω δείκτες δείχνουν την ικανότητα της διοίκησης να ελέγχει τα έξοδα που δεν αφορούν τους τόκους και την παραγωγικότητα του προσωπικού.

Γενικά Έξοδα Διοίκησης /Σύνολο Ενεργητικού

Υπολογίζεται ως ο λόγος των γενικών εξόδων διοίκησης προς το σύνολο του ενεργητικού. Ο δείκτης αυτός εκφράζει τα γενικά έξοδα της τράπεζας στο σύνολο του ενεργητικού.

	Γενικά Έξοδα Διοίκησης/Σύνολο Ενεργητικού				
	2006	2007	2008	2009	2010
ΣΠΕ	0.0056	0.0055	0.007	0.0051	0.0055
ΛΑΙΚΗ	0.0124	0.0182	0.0154	0.0149	0.0151
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	0.017	0.0153	0.0152	0.0171	0.017
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	0.0232	0.0213	0.0203	0.0205	0.0216

Για την ΣΠΕ παρατηρείται μια σταθερή πορεία του δείκτη διαχρονικά, με οριακή αύξηση το 2008. Για τη Λαϊκή τράπεζα παρατηρούμε μια αύξηση το 2007 σε σχέση με το 2006 ενώ τις άλλες χρονιές παρατηρούμε μια σταθερή μείωση του δείκτη. Παρόμοια πορεία ακολουθεί και η Ελληνική τράπεζα με μια αύξηση το 2008 σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές ενώ το 2009 έχουμε κάποια μείωση ενώ το 2010 παρατηρούμε μια αύξηση σε σχέση με το 2009. Τέλος η τράπεζα Κύπρου έχει μια μη σταθερή πορεία καθώς το 2007 έχουμε μια μείωση του δείκτη σε σχέση με το 2006 ενώ από το 2007 -2008 έχουμε μια σταθερή πορεία και αυξάνεται από το 2008-2009 αναλογικά, τέλος το 2009-2010 έχουμε μια μικρή μείωση. Μπορούμε να αναφέρουμε ως αιτία της μείωσης, κυρίως, τη δύσκολη οικονομική κατάσταση στη χώρα και τον αντίκτυπο στο τραπεζικό σύστημα (π.χ. μείωση λειτουργικών εσόδων).

Καθαρά Κέρδη / Σύνολο Απασχολουμένων

Υπολογίζεται ως ο λόγος των καθαρών κερδών προς το σύνολο του

απασχολούμενου προσωπικού. Ο δείκτης αυτός εκφράζει την παραγωγικότητα του απασχολούμενου προσωπικού, δείχνοντας μας τι μέρος των κερδών αναλογεί σε κάθε έναν από αυτούς.

Χορηγήσεις / Σύνολο Απασχολούμενων

Υπολογίζεται ως ο λόγος των χορηγήσεων προς πελάτες προς το σύνολο του απασχολούμενου προσωπικού. Ο δείκτης αυτός ανήκει επίσης στους δείκτες που μετρούν την παραγωγικότητα του προσωπικού και μας δείχνει το μέρος των χορηγήσεων προς τους πελάτες που αντιστοιχεί σε κάθε μονάδα ανθρωπίνου δυναμικού.

Καταθέσεις / Σύνολο Απασχολούμενων

Υπολογίζεται ως ο λόγος των καταθέσεων από πελάτες προς το σύνολο του απασχολούμενου προσωπικού και εκφράζει την παραγωγικότητα του προσωπικού στο κομμάτι των καταθέσεων, τι μέρος των καταθέσεων που τηρούνται στην τράπεζα από πελάτες δηλαδή, αντιστοιχεί σε κάθε μονάδα ανθρωπίνου δυναμικού.

5.4 Δείκτες Ρευστότητας

Η ρευστότητα μιας τράπεζας, και επομένως ο βαθμός βραχυχρόνιου κινδύνου επιβίωσής της, αποτελεί μια από τις κύριες συνθήκες χρηματοοικονομικής λειτουργίας. Οι δείκτες ρευστότητας χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση της ικανότητας της τράπεζας να ανταποκρίνεται στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της. Είναι φανερό ότι κάθε χρηματοπιστωτικός οργανισμός πρέπει να είναι σε θέση να εξοφλεί τους βραχυπρόθεσμους πιστωτές και τους τρέχοντες λογαριασμούς της, να καταβάλλει μισθούς, οφειλόμενους τόκους και μερίσματα, καθώς και γενικότερα να διατηρεί μια υγιή πιστοληπτική ικανότητα. Αν και μία πλήρης ανάλυση των συνθηκών ρευστότητας απαιτεί τη χρησιμοποίηση χρηματοοικονομικών δεδομένων που προσδιορίζονται στα πλαίσια των ταμειακών προϋπολογισμών και των καταστάσεων ταμειακών ροών, ωστόσο μια ικανοποιητική διάγνωση των συνθηκών ρευστότητας μπορεί να βασιστεί επίσης σε δείκτες που εκτιμώνται από στοιχεία που περιλαμβάνονται στους ισολογισμούς, στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων χρήσης και σε άλλες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Κίνδυνος ρευστότητας είναι ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος για τα κέρδη και το κεφάλαιο που απορρέει από αδυναμία του οργανισμού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν πληρωτέες χωρίς να υποστεί σημαντικές ζημίες (www.nbg.gr, 2008). Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι ταμειακές εκροές να μην καλύπτονται επαρκώς από ταμειακές εισροές, λαμβάνοντας υπόψη μη αναμενόμενες καθυστερήσεις σε αποπληρωμές (termliquidityrisk), ή μη αναμενόμενες πληρωμές (withdrawal/callrisk). Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης των περιουσιακών στοιχείων σε κατάλληλες διάρκειες και επιτόκια και τον κίνδυνο να μην είναι δυνατή η ρευστοποίηση θέσεων σύντομα και με εύλογους όρους (www.nbg.gr, 2008).

Η διαχείριση κινδύνου ρευστότητας έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι ο κίνδυνος ρευστότητας ενός τραπεζικού ομίλου εκτιμάται σωστά, διατηρείται σε αποδεκτά επίπεδα και ακόμα και σε δυσμενείς συνθήκες, ο όμιλος θα έχει πρόσβαση στα κεφάλαια που απαιτούνται για να καλύψει τις ανάγκες των πελατών της, τις

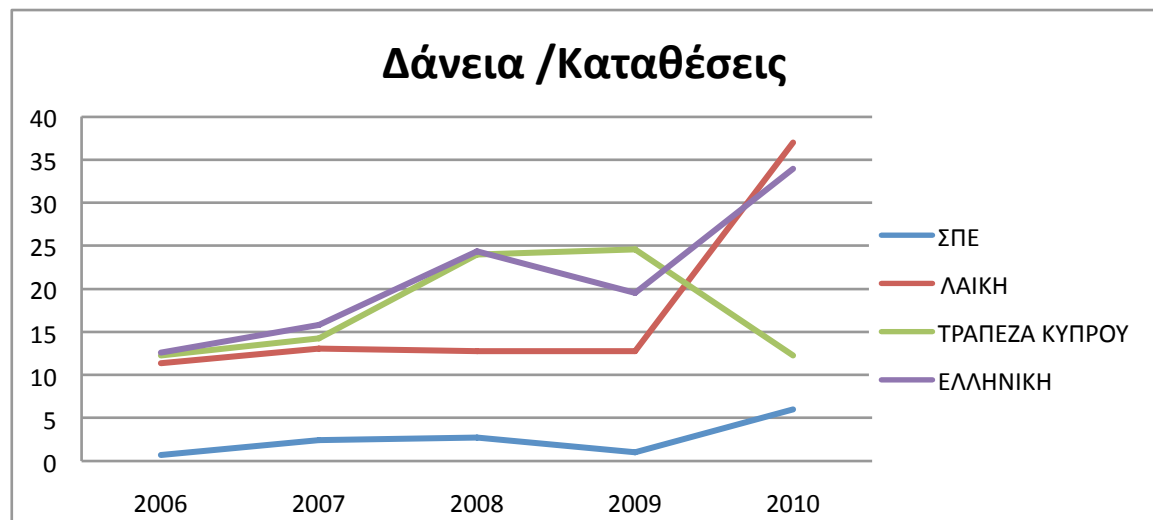
υποχρεώσεις που καθίστανται πληρωτέες και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Για τη μέτρηση της ρευστότητας των υπό μελέτη τραπεζικών ιδρυμάτων θα χρησιμοποιήσουμε τους δείκτες που φαίνονται παρακάτω.

Σύνολο Δανείων/Σύνολο Καταθέσεων

Υπολογίζεται απο το Σύνολο Χορηγήσεων προς Σύνολο Καταθέσεων: Αντανακλά την ανάγκη των τραπεζών σε σχέση με τα δάνεια και τις καταθέσεις. Μια τράπεζα μπορεί να οδηγηθεί σε αποτυχία, αν δεν διαθέτει την απαιτούμενη ρευστότητα για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της.

Αποτελεί έναν από τους πιο ευρέως χρησιμοποιούμενους δείκτες στη σύγχρονη τραπεζική, καθώς μας επιτρέπει να βγάλουμε συμπεράσματα για το βαθμό στον οποίο οι καταθέσεις που κατέχει μια τράπεζα καλύπτουν ή όχι το ποσό των χορηγούμενων δανείων.

	Δάνεια/Καταθέσεις				
	2006	2007	2008	2009	2010
ΣΠΕ	0.7022	2.4378	2.7332	0.9828	5.9711
ΛΑΙΚΗ	11.3613	13.0761	12.7344	12.7655	37.0208
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	12.2607	14.277	24.0146	24.5602	12.3673
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	12.5926	15.8063	24.3708	19.5338	33.965

Στην πιο πάνω ανάλυση παρατηρούμε ένα αυξανόμενο δείκτη για τη ΣΠΕ με μια εξέρεση το 2009 ,το ίδιο γίνεται και για την Ελληνική και την Τράπεζα Κύπρου με μια εξαίρεση το 2010 όπου έχουμε μια ραγδαία πτώση. Ενώ αντιθέτως στη Λαϊκή τράπεζα παρατηρούμε μια σταθερότητα του δείκτη εκτος απο το 2010 όπου έχουμε μια ραγδαία αύξηση.

Τέλος εδω παρατηρούμε μια μεγάλη διαφορά αναμεσα στους δείκτες τις ΣΠΕ σε σχέση με τις άλλες τράπεζες. Η διαφορά αυτή οφείλεται στο γεγονός οτι η ΣΠΕ

είναι πιο μικρότερης δυναμικής ή και εμβέλεια με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μικρής κερδοφορίας και ρευστότητας

Σύνολο Υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού:

Δείχνει το σύνολο των υποχρεώσεων της τράπεζας αναλογικά με το σύνολο του ενεργητικού της.

Καθαρά Κέρδη προ Φόρων / Λειτουργικά Έσοδα:

Υπολογίζει το ποσοστό του καθαρού κέρδους, το οποίο επιτυγχάνει ένας τραπεζικός οργανισμός από τις λειτουργικές του δραστηριότητες. Η υψηλή τιμή του αριθμοδείκτη για τα τραπεζικά ιδρύματα αντιστοιχεί σε οικονομική ευημερία, ενώ αντίθετα η χαμηλή του τιμή αποτελεί σαφή ένδειξη χαμηλής λειτουργικής αποδοτικότητας, αυτό σημαίνει μη εύστοχη χρήση των κεφαλαίων αλλά κακής διαχείρισης των δαπανών λειτουργίας.

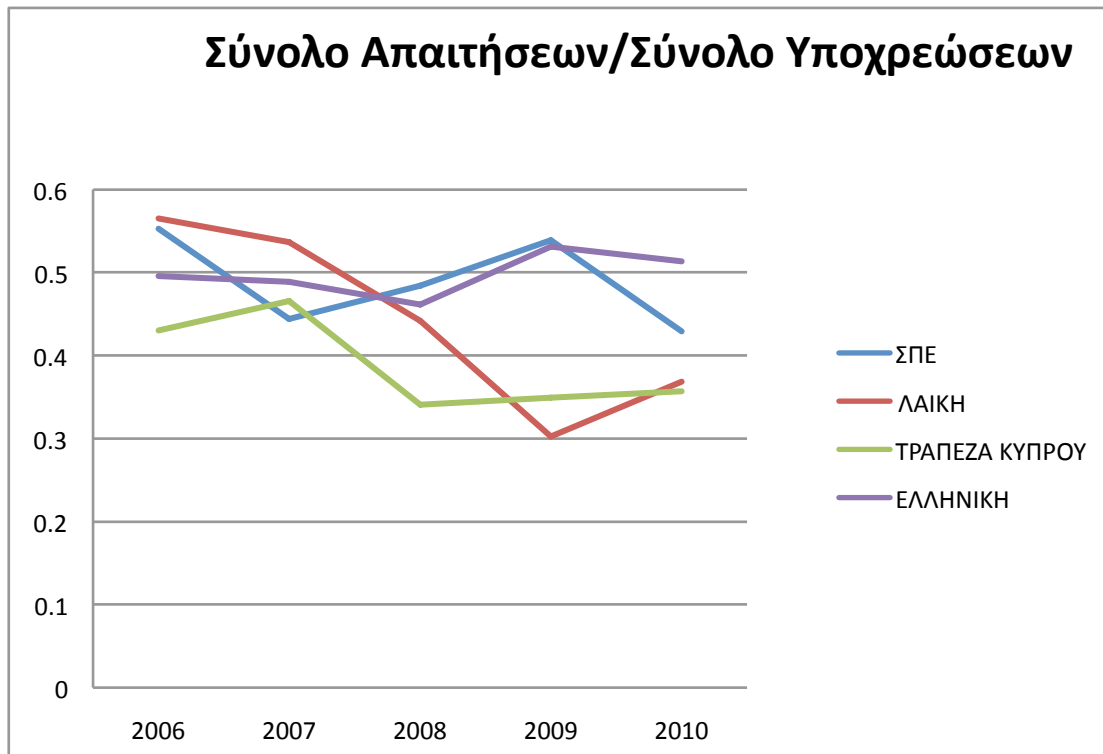
Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Σύνολο Χορηγήσεων:

Απεικονίζει την αναλογία των απαιτήσεων και λοιπών στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού στο σύνολο των χορηγήσεων.

Σύνολο Απαιτήσεων / Σύνολο Υποχρεώσεων

Υπολογίζεται από το σύνολο απαιτήσεων προς το σύνολο υποχρεώσεων. Ο αριθμοδείκτης αυτός καθορίζει το είδος της σχέσης του τραπεζικού οργανισμού με την διατραπεζική αγορά. Οι υποχρεώσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα Αντιπροσωπεύουν τα κεφάλαια, τα οποία προσέλκυσε ο τραπεζικός οργανισμός στα πλαίσια της διατραπεζικής αγοράς ενώ οι απαιτήσεις εκφράζουν τα περιουσιακά του στοιχεία τα οποία ο οργανισμός διέθεσε στην εν λόγω αγορά.

	Σύνολο απαιτήσεων/Σύνολο Υποχρεώσεων				
	2006	2007	2008	2009	2010
ΣΠΕ	0.5525	0.4439	0.484	0.5389	0.429
ΛΑΙΚΗ	0.5652	0.5362	0.4415	0.3024	0.3683
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	0.4303	0.4652	0.3407	0.349	0.3569
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	0.4957	0.4889	0.4613	0.531	0.5132

Στην πιο πάνω ανάλυση παρατηρούμε ένα δείκτη να μειώνεται συνεχώς στη Λαϊκή με μια εξαίρεση το 2010. Ενώ για τις υπόλοιπες τράπεζες έχουμε τους δείχτες να αυξάνονται και να μειώνονται διαχρονικά

5.5 Δείκτες Φερεγγυότητας-Κεφαλαιακή Επάρκεια

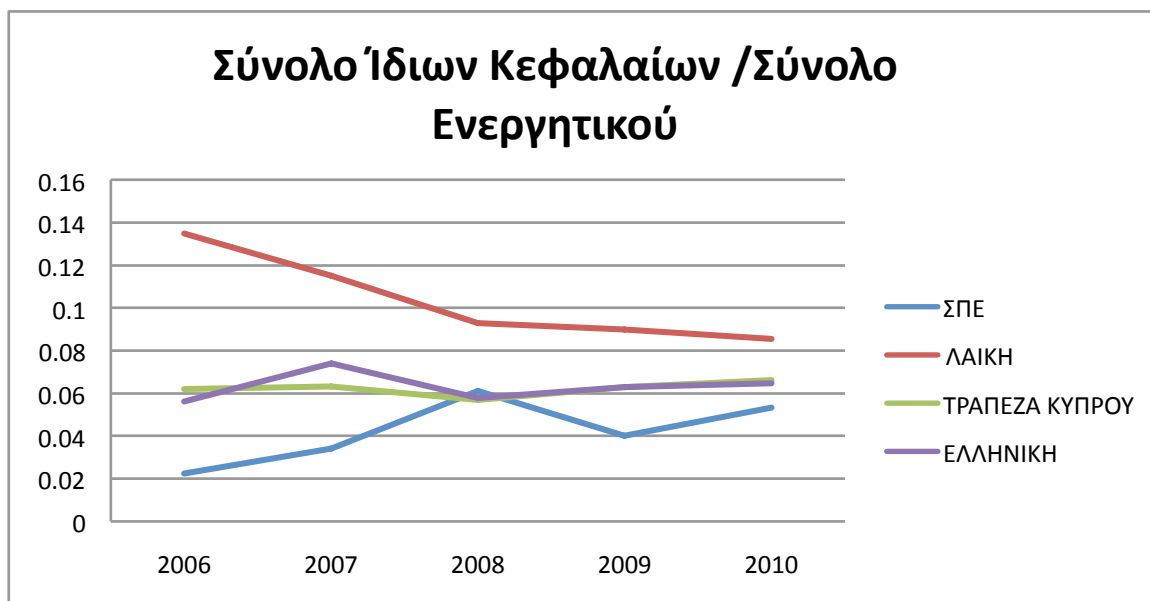
Η παγκοσμιοποίηση της χρηματοοικονομικής δραστηριότητας, η ταχύτητα διακίνησης κεφαλαίων λόγω της εισαγωγής της σύγχρονης τηλεπικοινωνιακής τεχνολογίας και η μετάδοση των κρίσεων επιβάλλει τη θέσπιση ενιαίων κανόνων προληπτικής εποπτείας ώστε να εξασφαλίζεται η χρηματοοικονομική σταθερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το πλαίσιο των κοινών αυτών εποπτικών κανόνων εισήχθη με οδηγίες οι οποίες στη συνέχεια ενσωματώθηκαν στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών. Οι Οδηγίες επέβαλλαν τη βασική εναρμόνιση ενώ οι εθνικές αρχές έχουν την ευχέρεια α καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής. Μία από τις παραπάνω οδηγίες κάνει λόγο για τον συντελεστή φερεγγυότητας.

Ίδια Κεφάλαια / Σύνολο Ενεργητικού

Ο συντελεστής φερεγγυότητας ορίζεται ως το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο του ενεργητικού. Ο συντελεστής αυτός παρουσιάζει δύο μειονεκτήματα:

Πρώτον, δεν αναγνωρίζει τη συσχέτιση μεταξύ των διαφόρων στοιχείων όσον αφορά τον κίνδυνο, δηλαδή αγνοεί τη βασική αρχή διαφοροποίησης του κινδύνου. Δεύτερον, δεν αντιμετωπίζει καθόλου τους κινδύνους αγοράς (Νούλας Α., 2007).

	Ίδια Κεφάλαια/Σύνολο Ενεργητικού				
	2006	2007	2008	2009	2010
ΣΠΕ	0.0224	0.0342	0.0612	0.0401	0.0532
ΛΑΙΚΗ	0.1349	0.1151	0.0931	0.0898	0.0855
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	0.0621	0.0631	0.0569	0.0631	0.0663
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	0.0561	0.0741	0.0578	0.0629	0.0648

Έδω παρατηρούμε συνεχές μείωση του δείκτη φερεγγυότητας για την ΛΑΙΚΗ τράπεζα. Για τη ΣΠΕ παρατηρούμε αύξηση του δείκτη εκτός από τη χρόνια του 2009, ενώ για την Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική βλέπουμε μια σταθερή πορεία του δείκτη για την Τράπεζα Κύπρου μια μικρή αύξηση το 2009 και 2007 και 2010 για την Ελληνική

Ίδια Κεφάλαια / Απαιτήσεις κατά Πελατών

Μία παραλλαγή του συντελεστή φερεγγυότητας αποτελεί ο δείκτης των ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο των απαιτήσεων κατά πελατών, ο οποίος εστιάζει στον κίνδυνο που προέρχεται από τη χορήγηση δανείων.

Τα παραπάνω αποτελέσματα είναι λογικά σύμφωνα με την υπάρχουσα μακροοικονομική κατάσταση. Από το 2008 και την έλευση της κρίσης, οι τράπεζες ακολούθησαν πιο συντηρητική πιστωτική πολιτική, δανείζοντας επιχειρήσεις και νοικοκυριά με πολύ υψηλή πιστοληπτική ικανότητα βάσει αυστηρών πλέον κριτηρίων, σε μια προσπάθεια μείωσης των καθυστερήσεων και επισφαλειών. Οι καταθέσεις αυξήθηκαν οριακά το 2009 για διάφορους λόγους. Πρώτον, η δυνατότητα αποταμίευσης περιορίστηκε, λόγω αύξησης της ανεργίας και οικονομικών δυσχερειών. Οι επιχειρήσεις επίσης αναγκάζονταν πολλές φορές να χρησιμοποιήσουν αποταμιεύσεις που τηρούσαν σε λογαριασμούς όψεως προκειμένου να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Επιπλέον, πολλοί επενδυτές τοποθέτησαν χρήματα σε ομόλογα δημοσίου λόγω

υψηλών αποδόσεων ή έλλειψης εμπιστοσύνης στις τράπεζες. Τέλος, λόγω των διαδόσεων που κυκλοφόρησαν από τα μέσα και των διαρκών υποβαθμίσεων της ελληνικής οικονομίας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης, ένα μέρος των καταθέσεων, όχι μεγάλο ευτυχώς, τοποθετήθηκε σε καταθέσεις ξένων τραπεζών. Όσον αφορά στα μερίδια αγοράς, είναι φανερό ότι το κυπριακό τραπεζικό σύστημα διακατέχεται από υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, καθώς οι τέσσερις μεγαλύτεροι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (Λαϊκή , Ελληνική , ΣΠΕ και Τράπεζα Κύπρου) κατέχουν τη μερίδα του λέοντος στο κομμάτι των καταθέσεων και των δανείων.

Οι μεσαίου μεγέθους οικονομίες, όπως η Πορτογαλία, το Βέλγιο, η Κύπρος και η Ελλάδα, χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη μικρού αριθμού τραπεζών που τείνουν να κυριαρχούν στην εγχώρια αγορά. Αυτός ο υψηλός βαθμός συγκέντρωσης σε μικρά τραπεζικά συστήματα είναι αναπόφευκτος εάν αυτά τα τραπεζικά ιδρύματα προσπαθούν να επιτύχουν ένα τέτοιο μέγεθος που να τους επιτρέπει να είναι ανταγωνιστικά έναντι των αντίστοιχων ξένων τραπεζών. Αντίθετα, μικρότερο βαθμό συγκέντρωσης συναντάμε σε χώρες όπως η Γερμανία, η Ιταλία και η Ισπανία, των οποίων τα τραπεζικά συστήματα χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη μεγαλύτερου αριθμού τραπεζών.

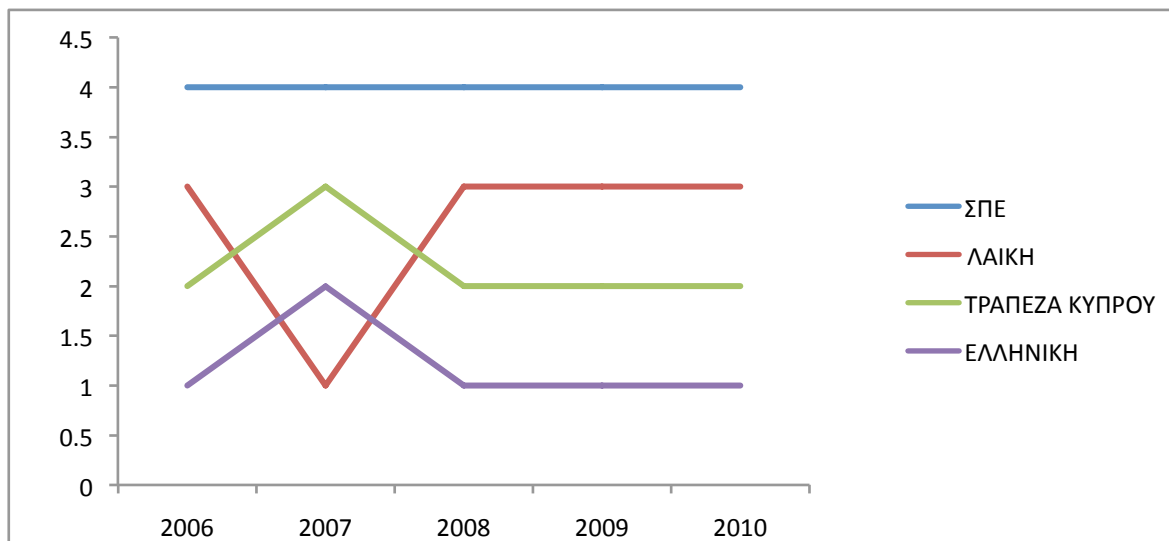
5.6 Κατάταξη βάσει της πολυκριτήριας μεθόδου promethee

Η επεξεργασία των παραπάνω κριτηρίων, πραγματοποιήθηκε με τη χρήση της πολυκριτήριας μεθόδου Promethee (βλ. Ζοπουνίδης Κων/νος, Βασικές Αρχές και Σύγχρονα Θέματα Χρηματοοικονομικού Μάνατζμεντ, εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2003),

η οποία επιτρέπει τη σύνθεση πολλαπλών κριτηρίων για την εξαγωγή μιας συνολικής κατάταξης των τραπεζών, αξιολογώντας ταυτόχρονα 500 διαφορετικά σενάρια σχετικά με τη βαρύτητα των χρηματοοικονομικών κριτηρίων (χρησιμοποιήθηκαν 13 δείκτες). Η ανάλυση των δεδομένων έγινε σε περιβάλλον matlab.

Η πιο κάτω κατάταξη έγινε βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων για τις χρονιές 2006 μέχρι 2010 . Με αλλαγή κάποιων από αυτών των κριτηρίων και στοιχείων θα μας οδηγήσει σε άλλα αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα της κατάταξης της μεθόδου είναι τα ακόλουθα:

	ΣΠΕ	ΛΑΙΚΗ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ
2006	4	3	2	1
2007	4	1	3	2
2008	4	3	2	1
2009	4	3	2	1
2010	4	3	2	1

Το 2007 υπήρξε πολύ σημαντική χρονιά για την ΛΑΙΚΗ Τράπεζα που καταλαμβάνει την πρώτη θέση στην κατάταξη, γεγονός που οφείλεται στις πολύ καλές επιδόσεις της στην πλειονότητα των κριτηρίων. ΛΑΙΚΗ επιτυγχάνει πολύ καλές επιδόσεις στους δείκτες κερδοφορίας – αποδοτικότητας και κεφαλαιακής επάρκειας. Μετά με πολύ μικρή διαφορά ακολουθεί η Ελληνική Τράπεζα μετά η Τράπεζα Κύπρου και τέλος η Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα με πολύ καλές επιδόσεις στους δείκτες ρευστότητας. με μικρή διαφορά στους δείκτες κερδοφορίας – αποδοτικότητας και ρευστότητας, ιδιαίτερα ψηλή τιμή σε σύγκριση με τις άλλες τράπεζες παρουσιάζει στο δείκτη Καθαρά Κέρδη / Ίδια Κεφάλαια, ωστόσο εμφανίζει χαμηλή τιμή στους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας.

Το 2006 την πρώτη θέση στην κατάταξη την έχει η Ελληνική Τράπεζα, η τράπεζα αυτή από ότι βλέπουμε οι δείκτες ρευστότητας βρίσκονται σε υψηλές επιδόσεις σε σχέση με το 2007. Ακολουθεί η Τράπεζα Κύπρου η Λαϊκή και τέλος η Κεντρική Συνεργατική

Για το 2008 έχουμε τα ίδια αποτελέσματα με το 2006 καθώς το 2007 είχαμε μια αυξομείωση στην κατάταξη των Τραπεζών. Με τον ίδιο ρυθμό παρατηρούμε και για τις άλλες χρονιές αφού έχουμε μια μικρή αύξηση κάποιων δεικτών όπως της ρευστότητας και παραγωγικότητας και φερεγγυότητας, όμως δεν επηρέασαν την κατάταξη των τραπεζών, καθώς και μια μικρή μείωση στους κερδοφορίας όπου και εδώ δεν μας επηρέασαν.

Κεφάλαιο 6

Συμπεράσματα

Οι Τράπεζες αποτελούν τον πυρήνα του χρηματοοικονομικού συστήματος μιας χώρας και το μέσο εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την οικονομία μιας χώρας. Τα τραπεζικά ιδρύματα δέχονται τις καταθέσεις διάφορων μονάδων, ενώ διαθέτουν κεφάλαια μέσω του δανεισμού και των επενδυτικών δραστηριοτήτων στους ιδιώτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις.

Στη διπλωματική μου εργασία αναπτύχθηκε ένα ολοκληρωμένο πρότυπο ανάλυσης των χρηματοπιστωτικών συστημάτων, το οποίο βασιζόμενο στη χρήση των χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών και των τεχνικών πολυκριτήριας υποστήριξης αποφάσεων PROMETHEE, οδηγεί στην αξιολόγηση των τραπεζικών ιδρυμάτων. Ένας από τους στόχους της εργασίας μου ήταν κατά πόσο επηρεάστηκε από την πρόσφατη χρηματοοικονομική κρίση του 2009. Για την διαδικασία αξιολόγησης του τραπεζικού συστήματος χρειάστηκε να γίνει συλλογή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων 4 τραπεζών για τις χρονιές 2006-2010

Οι κυπριακές τράπεζες επλήγησαν από την οικονομική κρίση. Μέχρι το 2007 είχε αυξητική τάση στους δείκτες κερδοφορείας, από το 2008 και μετά είχαμε γενική ύφεση. Την χρονική περίοδο 2008-2010 ο δείκτης αποτελεσματικότητας Διαχείρισης Δαπανών καθώς και οι δείκτες ρευστότητας είχαν και αυτοί μια μικρή ύφεση

Με βάση τη μέθοδο αυτή για τις χρονιές 2006, 2007, 2008, 2009 και 2010 παρατηρούμε ότι η Τράπεζα που βρίσκεται στη πρώτη θέση είναι η Ελληνική Τράπεζα ακολουθεί η Τράπεζα Κύπρου, η Λαϊκή και τέλος η Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα. Με μια διαφορά το 2007 την πρώτη θέση έχει η Λαϊκή ακολουθεί η Ελληνική, η Τράπεζα Κύπρου και η ΣΠΕ στην τελευταία θέση. Η Ελληνική Τράπεζα επιτυγχάνει πολύ υψηλές επιδόσεις στους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, ρευστότητας και κερδοφορίας. Μετά ακολουθούν η Τράπεζα Κύπρου, η Λαϊκή και τέλος η Κεντρική Συνεργατική όπου είχαν πολλές καλές αποδόσεις στους δείκτες κερδοφορίας-αποδοτικότητας.

Η Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα η οποία είναι από τις αδύναμες μεγάλες Τράπεζες αφού εμφανίζεται στην τελευταία θέση τις κατάταξης για τις χρονιές 2006-2010 και παρουσιάζει τις χαμηλότερες τιμές στους δείκτες κερδοφορίας-αποδοτικότητας.

Για πιο ακριβή αποτελέσματα θα έπρεπε να είχαμε σύγκριση περισσότερων τραπεζών για τις εξεταζόμενες χρονιές, ή με χρήση άλλων μεθοδολογιών που θα μετράνε την αποδοτικότητα, εισαγωγή ποιοτικών παραγόντων όπως αριθμό προσωπικού, ανεργία, ΑΕΠ, ύφεση και ανάπτυξη της οικονομίας είδος μάνατζμεντ, δραστηριοποίηση σε άλλες χώρες.

Βιβλιογραφία

Αγγελόπουλος Π., (2005), "Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα", Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Αλεξάκης Π. – Πετράκης Π., "Εμπορικές και Αναπτυξιακές Τράπεζες", Εκδόσεις Παπαζήση.

Δούμπος Μ., (2007), "Πολυκριτήρια Συστήματα Αποφάσεων", Πανεπιστημιακές σημειώσεις για το ομώνυμο μάθημα, Πολυτεχνείο Κρήτης.

Ζοπουνίδης Κ., (1998), "Ανάλυση και Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων", Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

Ζοπουνίδης Κ., (2001), "Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Αποφάσεων με ΠολλαπλάΚριτήρια", Εκδόσεις Ανίκουλα, Θεσσαλονίκη.

Ζοπουνίδης Κ., (2006), "Ανάλυση του Ισολογισμού για λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων", Περιοδικό "Επιλογή Ισολογισμών", τεύχος Ιουλίου.

Ζοπουνίδης Κ., (2003), "Βασικές Αρχές και Σύγχρονα Θέματα του Χρηματοοικονομικού Μάνατζμεντ", Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

Ζοπουνίδης Κ., Λεμονάκης Χρ., Σχοινιωτάκης Ν., (2006), "Συγκριτική Ανάλυση και Προοπτικές του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Κλάδου", Συστήματα Αξιολόγησης και Σύγχρονα Θέματα στην Οικονομική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση.

Ζοπουνίδης Κ., Γαγάνης Χ., Πασιούρας Φ. (Συγγραφείς). Εκδόσεις Κλειδάριθμος

Ζοπουνίδης Κ., Μουριάδου Γ., Μπαρόλα Σ., Πασιούρας Φ., (2006), "Η Αξιολόγηση και η Πορεία των Μεγαλύτερων Τραπεζικών Ιδρυμάτων του Κόσμου", Συστήματα Αξιολόγησης και Σύγχρονα Θέματα στην Οικονομική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση. Ζοπουνίδης Κ., Γαγάνης Χ., Πασιούρας Φ. (Συγγραφείς). Εκδόσεις Κλειδάριθμος

Ιστοσελίδες

Ζοπουνίδης, Κ., Λιαδάκη, Α., «Κεφαλαιακή Επάρκεια και το νέο πλαίσιο εποπτείας των τραπεζών», Επιστημονικό Marketing Management, Ιανουάριος 2006. Διαθέσιμο : www.morax.gr

Νιφόρος, Θ., «Μεγέθη Τραπεζών - Οι 25 μεγαλύτερες τράπεζες στον κόσμο», Επιστημονικό Marketing Management, Οκτώβριος 2006. Διαθέσιμο :

www.morax.gr

www.morax.gr

www.bankofcyprus.com

www.hellenicbank.com

www.marfinbank.com.cy

www.coopbank.com.cy

Ισολογισμοί

Ετήσια Έκθεση και Οικονομικές Καταστάσεις Τράπεζας Κυπρου 2006
Ετήσια Έκθεση και Οικονομικές Καταστάσεις Τράπεζας Κυπρου 2007
Ετήσια Έκθεση και Οικονομικές Καταστάσεις Τράπεζας Κυπρου 2008
Ετήσια Έκθεση και Οικονομικές Καταστάσεις Τράπεζας Κυπρου 2009
Ετήσια Έκθεση και Οικονομικές Καταστάσεις Τράπεζας Κυπρου 2010

Ετήσια Έκθεση Κεντρική Συνεργατική Τράπεζας 2006
Ετήσια Έκθεση Κεντρική Συνεργατική Τράπεζας 2007
Ετήσια Έκθεση Κεντρική Συνεργατική Τράπεζας 2008
Ετήσια Έκθεση Κεντρική Συνεργατική Τράπεζας 2009
Ετήσια Έκθεση Κεντρική Συνεργατική Τράπεζας 2010

Ετήσια Έκθεση Λαϊκής Τράπεζας 2006
Ετήσια Έκθεση Λαϊκής Τράπεζας 2007
Ετήσια Έκθεση Λαϊκής Τράπεζας 2008
Ετήσια Έκθεση Λαϊκής Τράπεζας 2009
Ετήσια Έκθεση Λαϊκής Τράπεζας 2010

Ετήσια Έκθεση Ελληνικής Τράπεζας 2006
Ετήσια Έκθεση Ελληνικής Τράπεζας 2007
Ετήσια Έκθεση Ελληνικής Τράπεζας 2008
Ετήσια Έκθεση Ελληνικής Τράπεζας 2009
Ετήσια Έκθεση Ελληνικής Τράπεζας 2010

Παράρτημα **ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ**

ΣΠΕ

Γενικά Έξοδα Διοίκησης/Σύνολο Ενεργητικού	0,0056926	0,00553034	0,0070719	0,00512462	0,00555
Δάνεια/Καταθέσεις	0,7022412	2,43783906	2,7332928	0,98286217	5,97119
Ίδια Κεφάλαια/Σύνολο Ενεργητικού	0,0224443	0,03428375	0,0612204	0,04010063	0,05327
Καθαρά έσοδα από Τόκους/Κυκλοφορούν Ενεργητικό	0,0149104	0,02458502	0,0290747	0,00843477	0,01495
Καθαρά Έσοδα προ φόρων /(Δάνεια +ομολογίες)	0,0572013	0,05104449	0,0464166	0,0188503	0,0259
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Ίδια Κεφάλαια	0,3108932	0,27832105	0,1809216	0,02666464	0,18392
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Σύνολο Ενεργητικού	0,0069778	0,00954189	0,0110761	0,00106927	0,0098
Λειτουργικά έσοδα/Σύνολο Ενεργητικού	0,0106362	0,01322049	0,0163939	0,00635356	0,00871
Μικτό Κέρδος/Σύνολο Ενεργητικού	0,0049439	0,00769016	0,009322	0,00122893	0,00317
Προβέψεις/Σύνολο Ενεργητικού	0,0003097	0,00038121	0,0004016	0,00169509	0,00048
Προβλέψεις/Μικτά Κέρδη	0,0626508	0,04957156	0,0430828	1,37932215	0,15124
Σύνολο απαιτήσεων/Σύνολο Υποχρεώσεων	0,5525678	0,44394256	0,4840078	0,5389908	0,42906
Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Σύνολο Ενεργητικού	0,5525514	0,42872254	0,4543766	0,51737693	0,4062

ΛΑΙΚΗ

Γενικά Έξοδα Διοίκησης/Σύνολο Ενεργητικού	0,01241299	0,01823023	0,015409666	0,0149301	0,015166
Δάνεια/Καταθέσεις	11,3613931	13,0761287	12,73447194	12,765538	37,02089
Ίδια Κεφάλαια/Σύνολο Ενεργητικού	0,13492873	0,11511116	0,093037294	0,0898731	0,085517
Καθαρά έσοδα από Τόκους/Κυκλοφορούν Ενεργητικό	0,03261413	0,04661877	0,0484449	0,0552176	0,049467
Καθαρά Έσοδα προ φόρων /(Δάνεια +ομολογίες)	0,04533234	0,07051784	0,046325843	0,0428533	0,038324
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Ίδια Κεφάλαια	0,05945592	0,17108723	0,102862357	0,0579364	0,031492
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Σύνολο Ενεργητικού	0,00802231	0,01969405	0,009570035	0,0052069	0,002693
Λειτουργικά έσοδα/Σύνολο Ενεργητικού	0,02065304	0,0323705	0,026875672	0,0218441	0,021372
Μικτό Κέρδος/Σύνολο Ενεργητικού	0,00824005	0,01414027	0,011466006	0,0069139	0,006206
Προβέψεις/Σύνολο Ενεργητικού	0,00359743	0,00323672	0,003373042	0,0059904	0,006262
Προβλέψεις/Μικτά Κέρδη	0,43657925	0,22890062	0,294177551	0,8664202	1,009025
Σύνολο απαιτήσεων/Σύνολο Υποχρεώσεων	0,56528143	0,53625679	0,441582281	0,3024556	0,368365
Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Σύνολο Ενεργητικού	0,48900872	0,47460027	0,400498661	0,275273	0,336864

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

Γενικά Έξοδα Διοίκησης/Σύνολο Ενεργητικού	0,01700225	0,01530054	0,0152674	0,01710804	0,017002
Δάνεια/Καταθέσεις	12,2607733	14,2778822	24,014691	24,5602616	12,36736
Ίδια Κεφάλαια/Σύνολο Ενεργητικού	0,06208185	0,06312936	0,0569149	0,06306546	0,066334
Καθαρά έσοδα από Τόκους/Κυκλοφορούν Ενεργητικ.	0,06098255	0,05434081	0,0682772	0,06578233	0,073208
Καθαρά Έσοδα προ φόρων /(Δάνεια +ομολογίες)	0,06324048	0,05893397	0,0493456	0,05018369	0,052295
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Ίδια Κεφάλαια	0,2481954	0,29042734	0,2682469	0,14694077	0,123222
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Σύνολο Ενεργητικού	0,01540843	0,01833449	0,0152672	0,00926689	0,008174
Λειτουργικά έσοδα/Σύνολο Ενεργητικού	0,03155081	0,02992464	0,027953	0,02768747	0,029823
Μικτό Κέρδος/Σύνολο Ενεργητικού	0,01454856	0,0146241	0,0126856	0,01057943	0,012821
Προβέψεις/Σύνολο Ενεργητικού	0,00400502	0,00175917	0,0025353	0,00629095	0,008783
Προβλέψεις/Μικτά Κέρδη	0,2752863	0,12029287	0,1998547	0,59463965	0,685048
Σύνολο απαιτήσεων/Σύνολο Υποχρεώσεων	0,43030145	0,46527186	0,3407252	0,34903452	0,356995
Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Σύνολο Ενεργητικού	0,40358754	0,43589954	0,3211126	0,3270225	0,333314

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Γενικά Έξοδα Διοίκησης/Σύνολο Ενεργητικού	0,02326349	0,02130214	0,0203036	0,02051724	0,0216977
Δάνεια/Καταθέσεις	12,5926957	15,80631733	24,370829	19,5338778	33,965927
Ίδια Κεφάλαια/Σύνολο Ενεργητικού	0,05618034	0,074064988	0,057882	0,06299951	0,0648636
Καθαρά έσοδα απο Τόκους/Κυκλοφορούν Ενεργητικό	0,04777432	0,062981115	0,0574628	0,0460506	0,0487126
Καθαρά Έσοδα προ φόρων /(Δάνεια +ομολογίες)	0,08639529	0,086043201	0,0527652	0,05909275	0,054962
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Ίδια Κεφάλαια	0,19349414	0,280042428	0,098488	0,06912072	0,0285496
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων/Σύνολο Ενεργητικού	0,01087057	0,020741339	0,0057007	0,00435457	0,0018518
Λειτουργικά έσοδα/Σύνολο Ενεργητικού	0,03247934	0,036336794	0,032459	0,0299454	0,0308635
Μικτό Κέρδος/Σύνολο Ενεργητικού	0,00921654	0,015034654	0,0122704	0,00942815	0,0091658
Προβέψεις/Σύνολο Ενεργητικού	0,0060136	0,001731061	0,00507	0,00762472	0,009071
Προβλέψεις/Μικτά Κέρδη	0,65247956	0,115138092	0,4131906	0,80871822	0,9896551
Σύνολο απαιτησεων/Σύνολο Υποχρεώσεων	0,49576199	0,48896933	0,4613224	0,53107608	0,5132473
Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Σύνολο Ενεργητικού	0,52048538	0,452753823	0,4346201	0,49761855	0,4799562

	Σημ.	2007	2006	Συμπληρωματικές πληροφορίες	
		€000	€000	2007 €000	2006 €000
Κύκλος εργασιών	2	1.270.425	974.290	2.170.650	1.664.673
Έσοδα από τόκους	3	1.011.832	752.237	1.728.818	1.285.273
Έξοδα από τόκους	4	(571.484)	(393.608)	(976.439)	(672.519)
Καθαρά έσοδα από τόκους		440.348	358.629	752.379	612.754
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	5	123.202	107.359	210.504	183.434
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	5	(7.246)	(6.248)	(12.381)	(10.675)
Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος		27.339	20.789	46.711	35.520
Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων	6	17.002	14.979	29.050	25.593
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες	7	102.321	123.064	174.826	210.267
Απαιτήσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	7	(69.282)	(96.662)	(118.376)	(165.157)
Λοιπά έσοδα	8	18.947	8.719	32.372	14.897
		652.631	530.629	1.115.085	906.633
Δαπάνες προσωπικού	9	(173.005)	(155.883)	(295.597)	(266.342)
Άλλα λειτουργικά έξοδα		(111.435)	(91.864)	(190.397)	(156.959)
Κέρδη πριν τις προβλέψεις		368.191	282.882	629.091	483.332
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων	38	(32.703)	(58.359)	(55.877)	(99.712)
Κέρδη πριν το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών		335.488	224.523	573.214	383.620
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	10	5.354	-	9.148	-
Κέρδη πριν τη φορολογία	11	340.842	224.523	582.362	383.620
Φορολογία	12	(53.754)	(41.417)	(91.843)	(70.765)
Κέρδη μετά τη φορολογία		287.088	183.106	490.519	312.855
Κέρδη μετά τη φορολογία που αναλογούν σε:					
Μετόχους της Εταιρίας		283.956	183.106	485.168	312.855
Δικαιώματα μειοψηφίας		3.132	-	5.351	-
		287.088	183.106	490.519	312.855
Βασικά κέρδη κατά μετοχή (σεντ)					
	13	50,8	33,3	86,8	56,9
Μειωμένα κέρδη κατά μετοχή (σεντ)					
	13	50,8	33,3	86,8	56,9

				Συμπληρωματικές πληροφορίες	
		2007	2006	2007	2006
		€000	€000	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία					
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	14	775.600	684.349	1.325.191	1.169.280
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	14	3.604.332	2.496.297	6.158.367	4.265.176
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	15	304.997	236.592	521.118	404.241
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	16	310.552	287.157	530.610	490.637
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	17	11.073.923	8.390.650	18.920.921	14.336.277
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση και κρατούμενες μέχρι τη λήξη	19	2.076.930	2.110.688	3.548.644	3.606.325
Ακίνητα και εξοπλισμός	20	187.090	153.813	319.662	262.805
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	21	48.067	41.173	82.127	70.348
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	22	198.542	170.708	339.230	291.672
Επένδυση σε συγγενή εταιρία	46	10.136	-	17.318	-
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		18.590.169	14.571.427	31.763.190	24.896.761
Υποχρεώσεις					
Καταθέσεις από τράπεζες		721.840	275.682	1.233.337	471.031
Συμφωνίες επαναγοράς		254.676	-	435.140	-
Καταθέσεις πελατών	23	14.736.594	12.130.360	25.178.966	20.725.951
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	24	356.178	328.625	608.566	561.489
Ομολογιακά δάνεια	25	733.752	434.380	1.253.690	742.182
Λοιπές υποχρεώσεις	26	222.143	175.138	379.553	299.240
Δανειακό κεφάλαιο	27	391.401	322.621	668.748	551.231
Σύνολο υποχρεώσεων		17.416.584	13.666.806	29.758.000	23.351.124
Ίδια κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο	28	283.112	276.919	483.726	473.144
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		402.873	341.365	688.349	583.257
Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά	30	109.051	96.407	186.327	164.721
Αδιανέμητα κέρδη		355.652	189.930	607.666	324.515
Ίδια κεφάλαια μετόχων της Εταιρίας		1.150.688	904.621	1.966.068	1.545.637
Δικαιώματα μειοψηφίας		22.897	-	39.122	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		1.173.585	904.621	2.005.190	1.545.637
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		18.590.169	14.571.427	31.763.190	24.896.761
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις					
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	33	1.025.211	857.273	1.751.677	1.464.738
Ανειλημμένες υποχρεώσεις	33	2.000.181	1.592.332	3.417.512	2.720.661

Ε. Π. Ιωάννου Πρόεδρος
Α. Αρτέμης Αντιπρόεδρος
Α. Ηλιάδης Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής Συγκροτήματος
Γ. Κυρή Πρώτος Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος
Χρ. Χατζημιτσής Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος Οικονομικής Διεύθυνσης και Στρατηγικής

75

bank of cyprus group
consolidated balance sheet
as at 31 December 2008

	Notes	2008 €000	2007 €000
Assets			
Cash and balances with central banks	14	1,017,073	1,325,191
Placements with banks	14	4,582,076	6,158,367
Reverse repurchase agreements		120,000	-
Investments	15	4,240,719	4,131,148
Life insurance business assets attributable to policyholders	16	447,679	530,610
Loans and advances to customers	17	24,449,316	18,920,921
Property and equipment	19	419,395	319,662
Intangible assets	20	442,445	82,127
Other assets	21	382,850	277,846
Investment in associate	46	5,663	17,318
Total assets		36,107,216	31,763,190
Liabilities			
Amounts due to banks	22	2,832,298	1,233,337
Repurchase agreements		305,000	435,140
Customer deposits	23	27,935,747	25,178,966
Insurance liabilities	24	506,447	608,566
Debt securities in issue	25	959,169	1,253,690
Other liabilities	26	578,103	379,553
Subordinated loan stock	27	934,085	668,748
Total liabilities		34,050,849	29,758,000
Equity			
Share capital	28	586,662	483,726
Share premium		676,949	688,349
Revaluation and other reserves	30	(99,759)	186,325
Retained earnings		877,225	607,668
Equity attributable to shareholders of the Company		2,041,077	1,966,068
Minority interest		15,290	39,122
Total equity		2,056,367	2,005,190
Total liabilities and equity		36,107,216	31,763,190
Contingent liabilities and commitments			
Contingent liabilities	33	1,962,350	1,751,677
Commitments	33	4,249,627	3,417,512

Th. Aristodemou Chairman
A. Artemis Vice Chairman
A. Eliades Group Chief Executive Officer
Y. Kypri Group Chief General Manager
Chr. Hadjimitsis Group General Manager Finance and Strategy

bank of cyprus group
consolidated income statement
for the year ended 31 December 2008

	Notes	2008 €000	2007 €000
Turnover	2	2.690.380	2.170.650
Interest income	3	2.098.057	1.728.818
Interest expense	4	(1.305.906)	(976.439)
Net interest income		792.151	752.379
Fee and commission income	5	227.214	210.504
Fee and commission expense	5	(9.408)	(12.381)
Foreign exchange income	6	158.790	46.711
Net (losses)/gains on sale, change in fair value and impairment of financial instruments	6	(59.719)	29.050
Insurance income	7	31.590	174.826
Insurance claims	7	29.530	(118.376)
Other income	8	35.104	32.372
		1.205.252	1.115.085
Staff costs	9	(330.988)	(295.597)
Other operating expenses		(220.631)	(190.397)
Profit before provisions		653.633	629.091
Provisions for impairment of loans and advances	38	(91.601)	(55.877)
Profit before share of profit of associates		562.032	573.214
Share of (loss)/profit of associates	10	(10.418)	9.148
Profit before tax	11	551.614	582.362
Taxation	12	(72.931)	(91.843)
Profit after tax		478.683	490.519
Attributable to:			
Minority interest ((loss)/profit)		(23.705)	5.351
Shareholders of the Company		502.388	485.168
Basic earnings per share (cent)	13	87,6	86,3
Diluted earnings per share (cent)	13	82,1	86,3

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου
Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010

		2010	2009
	Σημ.	€000	€000
Κύκλος εργασιών		2.577.028	2.481.561
Έσοδα από τόκους	4	2.091.794	1.997.034
Έξοδα από τόκους	5	(1.051.375)	(1.149.204)
Καθαρά έσοδα από τόκους		1.040.419	847.830
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	6	244.589	257.658
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	6	(13.410)	(14.286)
Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	7	38.634	28.589
Καθαρά κέρδη από πώληση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση επενδύσεων, παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων και θυγατρικών	8	71.380	87.111
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες	9	175.435	227.509
Έξοδα από ασφαλιστικές εργασίες	9	(116.074)	(164.674)
Λοιπά έσοδα	10	8.916	16.761
		1.449.889	1.286.498
Δαπάνες προσωπικού	11	(430.208)	(413.933)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	12	(294.717)	(260.319)
Κέρδη πριν τις προβλέψεις		724.964	612.246
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων	41	(374.497)	(247.935)
Κέρδη πριν το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών		350.467	364.311
Μερίδιο στις (ζημιές)/κέρδη συγγενών εταιριών	13	(1.953)	910
Κέρδη πριν τη φορολογία		348.514	365.221
Φορολογία	14	(45.989)	(43.227)
Κέρδη μετά τη φορολογία		302.525	321.994
Αναλογούντα σε:			
Δικαιώματα μειοψηφίας ((ζημιά)/κέρδος)		(3.664)	8.850
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας		306.189	313.144
Βασικά κέρδη κατά μετοχή (σεντ)	15	40,5	45,0
Μειωμένα κέρδη κατά μετοχή (σεντ)	15	37,3	41,4

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010

		2010	2009
	Σημ.	€000	€000
Κέρδη μετά τη φορολογία		302.525	321.994
Λοιπά συνολικά εισοδήματα			
Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος			
Κέρδη/(ζημιές) από τη μετατροπή της καθαρής θέσης θυγατρικών εταιριών και υποκαταστημάτων εξωτερικού		53.930	(10.867)
Ζημιές από αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης	18	(18.705)	(19.759)
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω μείωσης κεφαλαίου/πώλησης θυγατρικής εταιρίας	7	362	18.732
		35.587	(11.894)
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση			
(Ζημιές)/κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία πριν τη φορολογία		(300.495)	116.223
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης	8	23.770	361
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω πώλησης		11.737	(6.909)
Φορολογία		2.571	(2.804)
		(262.417)	106.871
Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών			
Κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία πριν τη φορολογία		1.407	(2.287)
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω τερματισμού αντισταθμιστικής λογιστικής		-	(5.280)
Φορολογία		(148)	757
		1.259	(6.810)
Επανεκτίμηση ακινήτων			
Ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία πριν τη φορολογία		-	(4.011)
Φορολογία		192	921
		192	(3.090)
Λοιπά συνολικά (έξοδα)/εισοδήματα μετά τη φορολογία		(225.379)	85.077
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα για το έτος		77.146	407.071
Αναλογούντα σε:			
Δικαιώματα μειοψηφίας ((έξοδα)/εισοδήματα)		(1.456)	9.362
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας		78.602	397.709

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου Ενοποιημένος Ισολογισμός

στις 31 Δεκεμβρίου 2010

		2010	2009
	Σημ.	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	16	2.241.825	1.043.791
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	16	5.264.628	5.947.768
Συμφωνίες επαναπώλησης		120.166	120.137
Επενδύσεις	17	5.345.594	4.928.113
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	18	76.278	60.739
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	20	27.725.451	25.635.780
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	22	561.695	541.574
Ακίνητα και εξοπλισμός	23	418.781	406.272
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	24	479.058	453.141
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	25	400.459	267.534
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες	48	3.805	6.552
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		42.637.740	39.411.401
Υποχρεώσεις			
Οφειλές σε κεντρικές τράπεζες και καταθέσεις από τράπεζες	26	3.706.975	5.290.897
Συμφωνίες επαναγοράς		913.109	494.806
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	18	240.412	139.551
Καταθέσεις πελατών	27	32.952.567	28.584.561
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	28	658.309	618.097
Ομολογιακά δάνεια	29	83.957	519.111
Λοιπές υποχρεώσεις	30	323.120	332.037
Δανειακό κεφάλαιο	31	930.942	946.843
Σύνολο υποχρεώσεων		39.809.391	36.925.903
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	32	894.948	598.197
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		1.159.819	712.170
Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά		(186.253)	28.613
Αδιανέμητα κέρδη	34	868.531	1.084.132
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		2.737.045	2.423.112
Δικαιώματα μειοψηφίας		91.304	62.386
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		2.828.349	2.485.498
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		42.637.740	39.411.401

Θ. Αριστοδήμου	Πρόεδρος
Α. Αρτέμης	Αντιπρόεδρος
Α. Ηλιάδης	Διευθύνων Σύμβουλος
Γ. Κυπρή	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Χρ. Χατζημιτσής	Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος

Ισολογισμοί Ελληνικής Τράπεζας

Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2007

Σημ.	2007 ΛΚ '000	2006 ΛΚ '000	Συμπληρωματικές πληροφορίες (Σημ. 57)	
			2007 Ευρώ '000	2006 Ευρώ '000
Έσοδα από τόκους	4	956.424	458.856	1.634.347
Έξοδα από τόκους	4	(564.704)	(248.731)	(964.973)
Καθαρά έσοδα από τόκους		391.720	210.125	669.374
Έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες	5	220.758	65.524	377.234
Έξοδα από δικαιώματα και προμήθειες	5	(39.371)	(3.542)	(67.277)
Καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες		181.387	61.982	309.957
Κέρδος από διάθεση και επανεκτίμηση αξιών	6	93.693	7.800	160.103
Έσοδα από εμπορία συναλλάγματος		18.429	13.675	31.492
Άλλα έσοδα	7	41.787	21.578	71.405
Έσοδα από εργασίες		727.016	315.160	1.242.331
Εξοδα προσωπικού	11	(198.479)	(106.797)	(339.163)
Αποσβέσεις	12	(26.938)	(11.914)	(46.032)
Λειτουργικά έξοδα	13	(97.342)	(44.832)	(166.339)
Κέρδος πριν από την πρόβλεψη για απομείωση των χορηγήσεων		404.257	151.617	690.797
Πρόβλεψη για απομείωση των χορηγήσεων	14	(57.305)	(47.397)	(97.923)
Κέρδος πριν από το μερίδιο κέρδους από συνδεδεμένες εταιρείες		346.952	104.220	592.874
Μερίδιο κέρδους από συνδεδεμένες εταιρείες	28	1.724	1.475	2.946
Κέρδος πριν από τη φορολογία		348.676	105.695	595.820
Φορολογία	15	(51.973)	(17.766)	(88.812)
Κέρδος μετά τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		296.703	87.929	507.008
Κέρδος μετά τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες λόγω μείωσης του ποσοστού συμμετοχής	16	50.443	-	86.197
Κέρδος έτους		347.146	87.929	593.205
Αναλογεί σε:				
Συμφέρον μειοψηφίας		17.438	1.857	29.798
Μετόχους της Τράπεζας	41	329.708	86.072	563.407
		347.146	87.929	593.205
Κέρδος ανά μετοχή – για το κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας				
Κέρδος ανά μετοχή – σεντ	17	42,2	25,8	72,1
Κέρδος ανά μετοχή – για το κέρδος μετά τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας				
Κέρδος ανά μετοχή – σεντ	17	36,9		63,0

Οι σημειώσεις στις σελίδες 66 μέχρι 168 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

	Σημ.	2008 € '000	2007 € '000
Εσοδα από τόκους	4	2.028.151	1.629.040
Εξοδα από τόκους	4	(1.283.747)	(964.268)
Καθαρά έσοδα από τόκους		744.404	664.772
Εσοδα από δικαιώματα και προμήθειες	5	339.548	373.600
Εξοδα από δικαιώματα και προμήθειες	5	(52.809)	(64.708)
Καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες		286.739	308.892
(Ζημιά)/κέρδος από διάθεση και επανεκτίμηση αξιών	6	(67.696)	147.679
Εσοδα από εμπορία συναλλάγματος		64.964	31.488
Άλλα έσοδα	7	56.875	23.022
Έσοδα από εργασίες		1.085.286	1.175.853
Εξοδα προσωπικού	8	(349.749)	(325.221)
Αποσβέσεις και απομείωση	9	(50.519)	(45.354)
Λειτουργικά έξοδα	10	(190.957)	(160.583)
Κέρδος πριν από την πρόβλεψη για απομείωση των χορηγήσεων		494.061	644.695
Πρόβλεψη για απομείωση των χορηγήσεων	11	(129.414)	(97.938)
Κέρδος πριν από το μερίδιο κέρδους από συνδεδεμένες εταιρείες		364.647	546.757
Μερίδιο κέρδους από συνδεδεμένες εταιρείες	27	2.528	2.946
Κέρδος πριν από τη φορολογία		367.175	549.703
Φορολογία	12	(56.024)	(84.481)
Κέρδος μετά τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		311.151	465.222
Κέρδος μετά τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	13	92.194	127.911
Κέρδος έτους		403.345	593.133
Αναλογεί σε:			
Συμφέρον μειοψηφίας		8.782	29.795
Μετόχους της Τράπεζας	40	394.563	563.338
		403.345	593.133
Κέρδος ανά μετοχή – για το κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας			
Κέρδος ανά μετοχή - σεντ	14	48,3	72,1
Κέρδος ανά μετοχή - για το κέρδος μετά τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας			
Κέρδος ανά μετοχή - σεντ	14	37,1	57,7

Οι σημειώσεις στις σελίδες 62 μέχρι 189 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2008

57

Ενοποιημένος Ισολογισμός 31 Δεκεμβρίου 2008

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2008
58

	Σημ.	2008 € '000	2007 € '000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μετρητά και καταθέσεις με Κεντρικές Τράπεζες	15	1.839.670	1.347.119
Οφειλές από άλλες τράπεζες	16	4.354.181	4.978.224
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	18	356.919	716.080
Χορηγήσεις	19	23.427.226	17.615.108
Χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου	22	938.295	-
Μερίδιο αντασφαλιστών στις ασφαλιστικές υποχρεώσεις	36	-	27.883
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	23	3.606.173	2.737.456
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται μέχρι τη λήξη	24	1.164.036	375.789
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	25	496.138	391.419
Φόροι εισπρακτέοι		39.006	23.785
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	36	85.375	36.263
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες εταιρείες	27	99.473	14.798
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	28	1.629.069	1.649.021
Επενδύσεις σε ακίνητα	29	42.819	57.868
Ακίνητα και εξοπλισμός	30	274.858	286.760
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		38.353.238	30.257.573
Υποχρεώσεις			
Οφειλές σε άλλες τράπεζες	32	6.863.205	2.709.374
Καταθέσεις πελατών	33	24.828.269	20.694.917
Ομολογιακά δάνεια	34	1.079.042	973.014
Δανειακό κεφάλαιο	35	725.907	604.049
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	36	-	557.892
Άλλες υποχρεώσεις	37	900.089	829.480
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		45.626	57.993
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	38	120.931	128.809
Υποχρεώσεις για ωφελήματα αφυπηρέτησης	8	228.717	219.827
Σύνολο υποχρεώσεων		34.791.786	26.775.355
Κεφάλαιο και αποθεματικά που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας			
Μετοχικό κεφάλαιο	39	705.607	680.613
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	39	2.144.141	2.017.708
Αποθεματικά	40	580.073	691.274
		3.429.821	3.389.595
Συμφέρον μειοψηφίας		131.631	92.623
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		3.561.452	3.482.218
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		38.353.238	30.257.573

Α. Βγενόπουλος, Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος
Ν. Λυσάνδρου, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος
Ε. Μπουλούτας, Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου
Α. Φιλιππίδου, Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου

Οι σημειώσεις στις σελίδες 62 μέχρι 189 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010

Σημ.	2010		2009	
	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000
Κέρδος έτους		89.228		170.379
Συναλλαγματικές διαφορές για το έτος		11.588		(12.997)
Επανεκτίμηση και μεταφορά στα αποτελέσματα από διάθεση και απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	(159.870)		120.008	
Απόσβεση ζημιάς σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση που έχουν επαναταξινομηθεί	7.453		4.602	
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	(152.417)		124.610	
Επανεκτίμηση ακινήτων	11		314	
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	(543)		349	
Μερίδιο άλλων συνολικών εισοδημάτων συνδεδεμένων εταιρειών	(872)		596	
Φορολογία των στοιχείων άλλων συνολικών εισοδημάτων	14	16.402		(18.139)
Άλλη συνολική (ζημιά)/εισοδήματα για το έτος, μετά τη φορολογία		(125.831)		94.733
Συνολική (ζημιά)/εισοδήματα για το έτος		(36.603)		265.112
Συνολική (ζημιά)/εισοδήματα που αναλογεί σε:				
Μετόχους της Τράπεζας		(39.529)		267.518
Δικαιώματα μειοψηφίας		2.926		(2.406)
		(36.603)		265.112

Οι σημειώσεις στις σελίδες 58 μέχρι 158 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010

	Σημ.	2010 € '000	2009 € '000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μετρητά και καταθέσεις με Κεντρικές Τράπεζες	15	713.579	1.964.834
Οφειλές από άλλες Τράπεζες	16	4.696.112	3.447.128
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	18	229.336	238.435
Χορηγήσεις	19	26.417.333	25.082.163
Χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου	21	3.960.788	3.395.068
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	22	2.278.411	3.564.893
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται μέχρι τη λήξη	23	1.480.046	1.381.330
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	24	535.782	511.898
Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις	25	34.056	38.662
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	36	127.185	91.958
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες εταιρείες	26	113.600	113.071
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	27	1.634.734	1.646.842
Επενδύσεις σε ακίνητα	28	68.322	57.626
Ακίνητα και εξοπλισμός	29	291.202	294.455
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		42.580.486	41.828.363
Υποχρεώσεις			
Οφειλές σε άλλες τράπεζες	30	10.649.850	10.470.876
Καταθέσεις πελατών	31	25.508.361	23.885.776
Ομολογιακά δάνεια	32	477.637	1.398.502
Δανειακό κεφάλαιο	33	1.267.931	1.050.501
Άλλες υποχρεώσεις	34	592.516	840.858
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	35	23.203	33.707
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	36	134.634	133.881
Υποχρεώσεις για ωφελήματα αφυπρέττησης	8	284.980	255.019
Σύνολο υποχρεώσεων		38.939.112	38.069.120
Κεφάλαιο και αποθεματικά που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας			
Μετοχικό κεφάλαιο	37	834.799	720.930
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	37	2.252.897	2.179.146
Αποθεματικά	38	447.815	735.846
		3.535.511	3.635.922
Δικαιώματα μειοψηφίας		105.863	123.321
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		3.641.374	3.759.243
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		42.580.486	41.828.363

Α. Βγενόπουλος, Πρόεδρος
Ε. Μπουλούτας, Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου
Α. Φιλίππιδου, Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου

Οι σημειώσεις στις σελίδες 58 μέχρι 158 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010

	Σημ.	2010 € '000	2009 € '000
Έσοδα από τόκους	4	1.553.320	1.573.434
Έξοδα από τόκους	4	(843.777)	(937.646)
Καθαρά έσοδα από τόκους		709.543	635.788
Έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες	5	243.091	269.589
Έξοδα από δικαιώματα και προμήθειες	5	(42.610)	(41.676)
Καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες		200.481	227.913
Κέρδος από διάθεση και επανεκτίμηση αξιών	6	39.991	132.655
Έσοδα από εμπορία συναλλάγματος		34.091	37.327
Άλλα έσοδα	7	28.304	41.170
Έσοδα από εργασίες		1.012.410	1.074.853
Έξοδα προσωπικού	8	(386.202)	(368.749)
Αποσβέσεις και απομείωση	9	(56.162)	(57.222)
Λειτουργικά έξοδα	10	(203.403)	(198.532)
Κέρδος πριν από την πρόβλεψη για απομείωση των χορηγήσεων		366.643	450.350
Πρόβλεψη για απομείωση των χορηγήσεων	11	(266.146)	(250.567)
Κέρδος πριν από το μερίδιο κέρδους από συνδεδεμένες εταιρείες		100.497	199.783
Μερίδιο κέρδους από συνδεδεμένες εταιρείες	26	14.177	18.014
Κέρδος πριν από τη φορολογία		114.674	217.797
Φορολογία	12	(25.446)	(47.418)
Κέρδος έτους		89.228	170.379
Αναλογεί σε:			
Μετόχους της Τράπεζας	38	87.080	173.872
Δικαιώματα μειοψηφίας		2.148	(3.493)
		89.228	170.379
Κέρδος ανά μετοχή – για το κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας			
Κέρδος ανά μετοχή – σεντ	13	10,2	20,8

Οι σημειώσεις στις σελίδες 58 μέχρι 158 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ισολογισμοί Ελληνικής Τράπεζας

Ενοποιημένος Ισολογισμός

στις 31 Δεκεμβρίου 2007

	Σημ.	2007 ΛΚ'000	2006 ΛΚ'000
Ενεργητικό			
• Μετρητά και καταθέσεις με Κεντρικές Τράπεζες	14	137.931	149.855
• Κρατικά και άλλα αποδεκτά αξιόγραφα	15	320.308	323.560
• Καταθέσεις σε άλλες τράπεζες	16	737.734	691.469
• Χορηγήσεις σε πελάτες	17	2.180.180	1.736.923
• Χρεόγραφα και άλλοι τίτλοι σταθερής απόδοσης	18	771.542	761.209
• Επενδύσεις σε τίτλους μεταβλητής απόδοσης	19	52.235	22.262
• Επένδυση σε συνδεδεμένη εταιρεία	21	--	11.871
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	23	47.425	48.079
Άλλα στοιχεία ενεργητικού	24	12.064	12.938
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	25	46.638	39.457
Σύνολο ενεργητικού		4.306.057	3.797.623
Παθητικό			
Οφειλές σε άλλες τράπεζες	26	287.998	227.586
Καταθέσεις και άλλοι λογαριασμοί πελατών	27	3.429.976	3.110.562
Λοιπά στοιχεία παθητικού	28	136.886	125.621
		3.854.860	3.463.769
Δανειακό κεφάλαιο	29	132.269	120.496
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	30	72.736	60.481
Αποθεματικά	31	234.509	152.060
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της ιθύνουσας εταιρείας		307.245	212.541
Συμφέρον μειοψηφίας	32	11.683	817
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		318.928	213.358
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων		4.306.057	3.797.623
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις	33	868.290	647.819

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 26 Μαρτίου 2008.

Δρ. Α. Π. Παναγιώτου
ΠρόεδροςΑ. Μ. Μουσιούττας
ΑντιπρόεδροςΜ. Κεραυνός
Ανώτατος
Εκτελεστικός ΔιευθυντήςΜ. Κελέση
Αρχιλογιστής Ομίλου

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2007

	Σημ.	2007 ΛΚ'000	2006 ΛΚ'000
Ροή μετρητών από εργασίες		78.953	34.279
Κέρδος Ομίλου για το έτος		154	56
Έκδοση μετοχών			
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	23	3.804	3.919
Αποσβέσεις στοιχείων άυλου ενεργητικού	24	1.013	1.101
Ζημία απομείωσης λογιστικής υπεραξίας	24	1.878	3.060
Μερίδιο αποτελέσματος από συνδεδεμένη εταιρεία		(906)	(2.403)
Αρνητική υπεραξία	8	(3.950)	--
(Κέρδος)/ζημία από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού		(4)	3
Κέρδος από πώληση εξηρημένων εταιρειών	8	(118)	--
Καθαρά κέρδη από διάθεση και επανεκτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων		(1.442)	(2.988)
Εισόδημα από επενδύσεις σε τίτλους σταθερής και μεταβλητής απόδοσης		(59.321)	(46.542)
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου και ομολογιακού δανείου πληρωτέοι		3.039	6.134
Φορολογία		10.360	7.003
Κέρδος από εργασίες πριν τις αλλαγές στο κεφάλαιο κίνησης		33.460	3.622
Αύξηση χορηγήσεων σε πελάτες και λοιπών στοιχείων ενεργητικού		(443.269)	(262.100)
Αύξηση καταθέσεων και άλλων λογαριασμών πελατών και λοιπών στοιχείων παθητικού		324.806	624.004
Αύξηση καταθέσεων σε άλλες τράπεζες		(3.248)	(3.581)
Αύξηση οφειλών σε άλλες τράπεζες		31.956	8
Καθαρή ροή μετρητών (σε)/από εργασίες πριν τη φορολογία		(56.295)	361.953
Φορολογία που πληρώθηκε		(10.943)	(2.563)
Καθαρή ροή μετρητών (σε)/από εργασίες		(67.238)	359.390
Ροή μετρητών από επενδυτικές δραστηριότητες		(14.217)	--
Εξαγορά εξηρημένων εταιρειών		1.280	--
Πώληση εξηρημένων εταιρειών		59.321	46.542
Εισόδημα από επενδύσεις σε τίτλους σταθερής και μεταβλητής απόδοσης		(4.607)	(118.156)
Καθαρές αγορές επενδύσεων σε τίτλους σταθερής και μεταβλητής απόδοσης		12.457	(22.958)
Καθαρές πωλήσεις/(αγορές) κρατικών και άλλων αποδεκτών αξιόγραφων		--	(424)
Αγορά μετοχών στη συνδεδεμένη εταιρεία		(3.542)	(6.000)
Αγορές ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	23	(2.030)	(1.033)
Αγορές άυλου ενεργητικού	24	438	11
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού		49.100	(102.018)
Καθαρή ροή μετρητών από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες		46.321	5.488
Ροή μετρητών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		11.773	26.144
Εισπράξεις από έκδοση μετοχικού κεφαλαίου		--	(51.523)
Εισπράξεις από έκδοση δανειακού κεφαλαίου		(23.737)	(4.536)
Αποπληρωμή ομολογιακού δανείου		(3.039)	(6.134)
Μέρισμα που πληρώθηκε		31.318	(30.561)
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου και ομολογιακού δανείου που πληρώθηκαν		13.180	226.811
Καθαρή ροή μετρητών από/(σε) χρηματοδοτικές δραστηριότητες		13.180	226.811
Καθαρή αύξηση μετρητών και αντίστοιχων μετρητών		(1.126)	(813)
Επίδραση διακύμανσης συναλλαγματικών ισοτιμιών στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		627.707	401.709
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στη αρχή του έτους		627.707	627.707
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στο τέλος του έτους	36	639.761	627.707

Οι σημειώσεις στις σελίδες 80 μέχρι 142 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

	Σημ.	2008 €'000	2007 €'000
Έσοδα από τόκους	3	446.581	448.510
Έξοδα από τόκους	4	(251.111)	(238.716)
Καθαρά έσοδα από τόκους		195.470	209.794
Έσοδα δικαιωμάτων και προμηθειών	5	64.266	62.424
Έξοδα δικαιωμάτων και προμηθειών	6	(5.686)	(4.876)
Καθαρά έσοδα δικαιωμάτων και προμηθειών		58.580	57.548
Καθαρές (ζημίες)/κέρδη από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων	7	(30.414)	29.185
Άλλα έσοδα	8	19.576	23.989
Σύνολο καθαρών εσόδων		243.212	320.516
Έξοδα προσωπικού	9	(104.490)	(106.131)
Αποσβέσεις	23	(6.148)	(6.500)
Διοικητικά και άλλα έξοδα		(48.274)	(44.096)
Σύνολο εξόδων		(158.912)	(156.727)
Μερίδιο αποτελέσματος από συγγενή επιχείρηση	10	--	1.548
Κέρδος από συνήθεις εργασίες πριν τις προβλέψεις		84.300	165.337
Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων	18	(39.682)	(12.736)
Κέρδος πριν τη φορολογία	11	44.618	152.601
Φορολογία	12	(13.294)	(17.701)
Κέρδος για το έτος		31.324	134.900
Κέρδος/(ζημία) που αναλογεί:			
Στους μετόχους της μητρικής εταιρείας	31	33.973	133.068
Στα δικαιώματα μειοψηφίας	32	(2.649)	1.832
Κέρδος για το έτος		31.324	134.900
Βασικό και πλήρως καταμετρημένο κέρδος ανά μετοχή (σεντ)	14	11,6	48,0

ΟΜΙΛΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ**

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

	Σημ.	2008 €'000	2007 €'000
Στοιχεία που είναι διαθέσιμα προς πώληση:			
(Έλλειμμα)/πλεόνασμα από επανεκτίμηση επενδύσεων σε μετοχές		(28.099)	2.330
Έλλειμμα από επανεκτίμηση επενδύσεων σε χρεόγραφα		(53.869)	(20.830)
Μερίδιο συγγενούς επιχείρησης		--	1.199
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης στην αξία επενδύσεων σε χρεόγραφα		4.031	1.456
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης στην αξία επενδύσεων σε μετοχές		956	--
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης επενδύσεων σε χρεόγραφα		(9.799)	425
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης επενδύσεων σε μετοχές		(1.307)	(4.162)
Αναβαλλόμενη φορολογία στην επανεκτίμηση ακινήτων		21	50
Συναλλαγματική (ζημία)/κέρδος		(60)	36
Καθαρά έσοδα και έξοδα που δεν αναγνωρίστηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων		(88.126)	(19.496)
Κέρδος για το έτος		31.324	134.900
Σύνολο αναγνωρισμένων εσόδων και εξόδων		(56.802)	115.404
Σύνολο αναγνωρισμένων εσόδων και εξόδων που αναλογεί:			
Στους μετόχους της μητρικής εταιρείας		(51.607)	113.839
Στα δικαιώματα μειοψηφίας	32	(5.195)	1.565
Σύνολο αναγνωρισμένων εσόδων και εξόδων		(56.802)	115.404

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

στις 31 Δεκεμβρίου 2008

	Σημ.	2008 €'000	2007 €'000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μετρητά και καταθέσεις με Κεντρικές Τράπεζες	15	189.133	235.669
Κρατικά και άλλα αποδεκτά αξιόγραφα	16	1.188.762	547.279
Καταθέσεις σε άλλες τράπεζες	17	1.032.495	1.260.493
Χορηγήσεις σε πελάτες	18	4.609.328	3.725.059
Επενδύσεις σε χρεόγραφα	19	565.417	1.318.258
Επενδύσεις σε μετοχές	20	40.490	89.249
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	23	91.713	81.030
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	24	20.217	20.613
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	25	89.236	79.686
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		7.826.791	7.357.336
Υποχρεώσεις			
Οφειλές σε άλλες τράπεζες	26	195.196	492.074
Συμφωνίες επαναγοράς		469.669	--
Καταθέσεις και άλλοι λογαριασμοί πελατών	27	6.146.521	5.860.462
Λοιπές υποχρεώσεις	28	325.486	233.884
		7.136.872	6.586.420
Δανειακό κεφάλαιο	29	236.889	225.995
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	30	127.844	124.277
Αποθεματικά	31	312.593	400.682
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής εταιρείας		440.437	524.959
Δικαιώματα μειοψηφίας	32	12.593	19.962
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		453.030	544.921
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		7.826.791	7.357.336
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις	33	1.600.636	1.483.562

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 27 Μαρτίου 2009.

Δρ Α. Π. Παναγιώτου
ΠρόεδροςΑ. Μ. Μουσιούττας
ΑντιπρόεδροςΜ. Κεραυνός
Ανώτατος Εκτελεστικός ΔιευθυντήςΑ. Ρούβας
Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου

ΟΜΙΛΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010

	Σημ.	2010 €'000	2009 €'000
Έσοδα από τόκους	3	342.411	374.734
Έξοδα από τόκους	4	(149.837)	(184.655)
Καθαρά έσοδα από τόκους		192.574	190.079
Έσοδα δικαιωμάτων και προμηθειών	5	69.833	64.748
Έξοδα δικαιωμάτων και προμηθειών	6	(8.193)	(6.438)
Καθαρά έσοδα δικαιωμάτων και προμηθειών		61.640	58.310
Καθαρές (ζημίες)/κέρδη από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων	7	(4.793)	4.295
Άλλα έσοδα	8	19.265	16.866
Σύνολο καθαρών εσόδων		268.686	269.550
Έξοδα προσωπικού	9	(124.354)	(117.585)
Αποσβέσεις και χρεολύσεις	21,22	(7.192)	(7.129)
Διοικητικά και άλλα έξοδα		(47.172)	(45.471)
Σύνολο εξόδων		(178.718)	(170.185)
Κέρδος από συνήθεις εργασίες πριν τις προβλέψεις		89.968	99.365
Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων	16	(74.715)	(63.245)
Κέρδος πριν τη φορολογία	10	15.253	36.120
Φορολογία	11	(6.063)	(7.773)
Κέρδος για το έτος		9.190	28.347
Κέρδος που αναλογεί:			
Στους κατόχους μετοχών της μητρικής εταιρείας		8.889	27.194
Στα συμφέροντα μειοψηφίας		301	1.153
Κέρδος για το έτος		9.190	28.347
Βασικό κέρδος ανά μετοχή (σεντ)	13	2,9	9,1

Οι σημειώσεις στις σελίδες 76 μέχρι 139 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.